

EU 4 Better Civil Protection
EU za bolju civilnu zaštitu
ЕУ за бољу цивилну заштиту

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanska županija
Općina Neum

PLAN ZAŠTITE OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA OPĆINE NEUM

Konzorsijski partneri u provođenju projekta

AZUR

Ravnateljstvo civilne zaštite
Ministarstva unutarnjih poslova
Republike Hrvatske

Asocijacija
za upravljanje rizicima
Bosna i Hercegovina

2020

FINANSIRA:	<p>This Programme is funded by</p> <p>European Union</p> <p>EU 4 Better Civil Protection EU za bolju civilnu zaštitu ЕУ за бољу цивилну јаштиту</p>
-------------------	--

KONZORCIJSKI PARTNERI U PROVOĐENJU PROJEKTA:	 <p>Ravnateljstvo civilne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske</p>	<p>AZUR </p> <p>Asocijacija za upravljanje rizicima Bosna i Hercegovina</p>
---	---	---

KONZORCIJSKI PARTNERI U IZRADI PROJEKTA:	 <p>protecting.people</p>	 <p>ISTRAŽIVAČKO RAZVOJNI CENTAR</p>
---	---	---

Broj: _____

**Za općinu Neum
DOKUMENT ODOBRILO:**

Datum:
Neum

Načelnik općine

Broj: _____

**Agencija za zaštitu ljudi i imovine
INZA d.o.o. Sarajevo:**

Datum:
Sarajevo

_____
Direktor

This Programme
is funded by

European Union

EU 4 Better Civil Protection

EU za bolju civilnu zaštitu

ЕУ за бољу цивилну заштиту

Europska komisija financira projekat „EU za bolju civilnu zaštitu – izgradnja kapaciteta i priprema Bosne i Hercegovine za Mehanizam civilne zaštite Europske Unije“. Mehanizam civilne zaštite EU je uspostavljen 2001. godine Odlukom Vijeća ministara EU, uključuje učešće preko 30 europskih država sa svim njihovim resursima namjenjenim civilnoj zaštiti, koji mogu biti stavljeni na raspolaganje zamljama pogođenim katastrofama. Korisnici benefita proisteklih iz Projekta su Ministarstvo sigurnosti BiH, Republička uprava civilne zaštite Republike Srpske, Federalna uprava civilne zaštite i Odjeljenje za javnu sigurnost Brčko Distrikta. Dva su ključna subjekta u realizaciji projekta: Jedan je nacionalni autoritet zemlje članice Europske Unije, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, dok je drugi, stručna nevladina organizacija za upravljanje rizicima iz Bosne i Hercegovine, AZUR BiH.

Sadržaj projekta:

WP	Title of Component (WP)	
1	Development of civil protection capacity	<i>Razvoj kapaciteta civilne zaštite (WP1)</i>
2	Training for intervention and rescue teams	<i>Obuka za interventne i spasilačke ekipe (WP2)</i>
3	Disaster risk reduction approach	<i>Pristup smanjenja rizika od katastrofa (WP3)</i>
4	Project visibility	<i>Vidljivost projekta (WP4)</i>
5	Project management and reporting	<i>Upravljanje projektom i izvještavanje (WP5)</i>

U sklopu treće faze Projekta, u cilju smanjenja rizika od katastrofa predviđena je izrada projektno-planske dokumentacije iz oblasti zaštite od elementarnih nepogoda i drugih nesreća i zaštite od požara. Realizacija Projekta se vrši u 15 opština u BiH, sedam u Republici Srpskoj i osam u Federaciji Bosne i Hercegovine. Benefiti Projekta:

- Efikasnija zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako u BiH, tako posredno i u njenom okruženju
- Jačanje kapaciteta civilne zaštite u Bosni i Hercegovini (državna razina, razina entiteta i distrikta), čime se dodatno poboljšava prevencija i odgovor na prirodne i druge nesreće
- Ispunjavanje obveza Bosne i Hercegovine na putu pridruženja porodici zemalja EU
- Prevencija u sigurnosti vanjskih granica Europske unije, kao i njene teritorije .
- Mogućnosti za akademske zajednice i sveučilišta u BiH, da u svoj program edukacije uključe ili dodatno razviju programe koji tretiraju civilnu zaštitu, sukladno europskim preporukama, praksom i iskustvima
- Mogućnost da kapaciteti Bosne i Hercegovine daju svoj doprinos u pomoći drugim zemljama, u okviru Mehanizma civilne zaštite
- Benefit za domaće snage i ponuđače usluga i materijala, koji će se nabavljati u realizaciji Projekta
- Benefit za područje nevladinih organizacija
- Mogućnost prenošenja stečenog znanja i vještina na druge korisnike, koji ne budu direktno obuhvaćeni Projektom
- Održivost projekta, kroz primjenu, prenošenje i obnavljanje znanja, stečenog programima i obukama iz Projekta

Na temelju Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ('Službene novine Federacije BiH', broj 39/03, 22/06 i 43/10 i Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ('Službene novine Federacije BiH', broj 64/09), te Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ('Službene novine FBiH', broj 8/11), kao i Zakona o gospodarskim društvima Federacije BiH ('Službene novine Federacije BiH br. 23/99), Ugovora o pružanju usluga - izrade Procjene i Plana zaštite od požara za područje općine Neum i Procjene i Plana zaštite od prirodnih i drugih nesreća za područje općine Neum broj: C004 - 62 - 08 / 19 od 07.08.2019. godine, konzorski partneri u izradi projekta IRC d.o.o. Istočno Sarajevo i Agencije za zaštitu ljudi i imovine INZA d.o.o Sarajevo, angažiraju eksperte:

KLJUČNI EKSPERTI

NEKLJUČNI EKSPERTI

STRUČNI KONSULTANTI

Plan zaštite od prirodnih i drugih nesreća općine Neum izrađen je u četiri (4) istovjetna primjerka od kojih su dva (2) primjerka dostavljena Općini, jedan (1) primjerak nositelju projekta Asocijaciji za upravljenje rizicima Bosne i Hercegovine "AZUR" i jedan (1) primjerak je uložen u pismohran Agencije za zaštitu ljudi i imovine INZA d.o.o. Sarajevo. Umnožavanje i tehnička obrada izvršena je u Agenciji za zaštitu ljudi i imovine INZA d.o.o. Sarajevo.

SADRŽAJ:

1. DOKUMENT O OPERATIVNOM CENTRU CIVILNE ZAŠTITE	8
1.1. Mjere, postupci i zadaci operativnog centra civilne zaštite o načinu prikupljanja podataka o pojavama ili nastanku prirodnih ili drugih nesreća na području Općine Neum	8
1.2. Redoslijed dostavljanja prikupljenih i analiziranih informacija i podataka nadležnim općinskim organima, službama kao i kantonalnim operativnom centru, a prema potrebi i federalnom operativnom centru.....	13
1.3. Način korištenja operativno-komunikacijskog centra Općine Neum u akcijama zaštite i spašavanja.....	13
1.4. Informacijski tok i proces rada operativnog centra civilne zaštite	14
1.5. Dostavljanje i obrada informacija.....	15
1.6. Neprekidnost procesa rada i razvrstavanje informacija i podataka	16
Obavještavanje općinskih službi uprave i drugih tijela općinske uprave i povratne informacije	17
1.7. Organizacija upozorenja.....	18
1.8. Zadaci operativnog centra civilne zaštite	25
Mogućnosti informiranja za rano upozorenje na području općine Neum	25
1.9. Uzbunjivanje - obavještavanje stanovništva o nadolazećoj ili neposrednoj opasnosti	26
1.10. PRILOG DOKUMENTA.....	28
2. DOKUMENT O MOBILIZACIJI, AKTIVIRANJU I ANGAŽIRANJU SNAGA I SREDSTAVA	33
2.1. Aktiviranje Općinskog stožera civilne zaštite i povjerenika civilne zaštite.....	33
2.2. Angažiranje općinskih službi civilne zaštite opće namjene i redoslijed u angažiranju	35
2.3. Način angažiranja općinskih službi zaštite i spašavanja	36
2.4. Način izuzimanja, korištenja i vraćanja materijalnih sredstava od građana i pravnih osob	37
2.5. Prilog dokumenta	38
2.5.1. Pregled specijaliziranih postrojbi civilne zaštite sa podacima o ljudstvu raspoređenom u te postrojbe i njihovim adresama i brojevima telefona	38
2.5.2. Pregled postrojbi civilne zaštite opće namjene sa podacima o ljudstvu raspoređenom u te postrojbe i njihovim adresama i brojevima telefona	39
2.5.3. Pregled općinskih službi za zaštitu i spasavanje sa podacima o rukovoditeljima tih službi i podacima o ljudstvu raspoređenom u te službe i njihovim brojevima telefona i adresama, odnosno sjedištu tih službi.....	41
3. DOKUMENT O AKTIVIRANJU, MOBILIZIRANJU I ANGAŽIRANJU SNAGA I SREDSTAVA	42
3.1. Mjere, postupci i zadaci Općinskog stožera civilne zaštite, Općinskog načelnika i svake Općinske službe za upravu kao i Mjesnih zajednica na izvršavanju zadataka koji se odnose na zaštitu ispašavanje	42
3.2. Prilog dokumenta	45
3.2.1. Pregled Općinskih službi za upravu, sa podacima o rukovoditeljima tih službi i njihovim adresama i brojevima telefona (fiksni/mobilni).....	45
4. DOKUMENT O MJERAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	46
4.1. Preventivna faza mjera zaštite i spasavanja	46
4.1.1. Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati s ciljem sprječavanja nastanka prirodne nepogode ili druge nesreće.....	46
4.1.2. Općinske službe za upravu, koje su obvezne da, kao dio svoje redovite djelatnosti, izravno izvršavaju preventivne mjere zaštite i spašavanja.....	48
4.1.3. MTS-a i oprema koja će se koristiti na provođenju preventivnih mera zaštite i spašavanja, kao i izvođenje tih mera i izvori finansiranja za provođenje preventivnih mera zaštite i spašavanja.....	50
4.1.3. Zadaci Općinske službe civilne zaštite na koordinaciji i angažiranju izvršitelja na provođenju preventivnih mera zaštite i spašavanja način ostvarivanja nadzora nad provođenjem tih mera.....	50
4.1.4. Rokovi za izvješćivanje Općinskog načelnika i Općinskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih zadataka, kao i način ostvarivanja nadzora nad izvođenjem tih poslova	51

4.2. Operativna faza - faza spašavanja - odgovor	51
4.2.1. Mjere zaštite i spašavanja koje će se izravno poduzimati od momenta pojave opasnosti, odnosno nastanka prirodne i druge nesreće i u tijeku djelovanja prirodne ili druge nesreće u cilju spašavanja ugroženih i nastrandalih ljudi i materijalnih dobara.....	52
4.2.2. Snage i sredstva civilne zaštite koje se mogu angažirati na spašavanju ugroženih i nastrandalih ljudi i materijalnih dobara	52
4.2.3. Mjere, postupci i zadaci Općinskog načelnika, Općinskih službi za upravu, pravnih osoba i drugih izvršitelja koje će se preduzimati u akciji zaštite i spašavanja.....	53
4.2.4. Organizacija i način angažiranja građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju	57
4.2.5. Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja, prioriteti/redoslijed u njihovom izmještanju te Općinske službe za upravu koje će vršiti izmještanje tih dobara	58
4.2.6. Organizacija smještaja i ishrane postrojbi civilne zaštite i građana angažiranih na zaštiti i spašavanju	58
4.2.7. Zadaci, mjere i postupci Općinskog stožera civilne zaštite na organiziranju i rukovođenju akcije zaštite i spašavanja i obveze Općinskih službi za upravu i pravnih osoba u postupanju po naredbama Stožera civilne zaštite	58
4.2.8. Pregled zgrada i drugih objekata na području Općine u kojima se može organizirati smještaj i ishrana postrojbi civilne zaštite i građana angažiranih na zadacima zaštite i spašavanja	63
4.2.9. Spisak Općinskih službi za upravu koje su zadužene za organizaciju smještaja i ishrane i njihove zadaće na tim poslovima	63
4.3. Faza otklanjanja posljedica - oporavak	64
4.3.1. Mjere zaštite i spašavanja kojima se mogu stvoriti uvjeti za normalan život i rad ljudi na ugroženom području	64
4.3.2. Spisak/Tablični pregled materijalno-tehničkih sredstava koja se mogu koristiti na provođenju planiranih mjera zaštite i spašavanja predviđenih za fazu otklanjanja posljedica, a koja će se angažirati od građana i pravnih osoba	64
5. DOKUMENT O INFORMIRANJU GRAĐANA I JAVNOSTI.....	110
5.1. Mjere, postupci i zadaci o načinu informiranja građana i javnosti na području Općine o opasnostima od nastanka prirodne nesreće, o posljedicama koje nastanu po ljudi i materijalna dobra i mjerama koje se poduzimaju na spriječavanju, odnosno na spašavanju ugroženih i nastrandalih ljudi i materijalnih dobara i na otklanjanju nastalih posljedica	110
5.2. Način komuniciranja u vrijeme trajanja prirodne nepogode.....	111
5.3. PRILOG DOKUMENTA	112
5.3.1.Pregled mreža informativnog sustava koje se mogu koristiti u informiranju stanovništva.....	112
6. DOKUMENT O MEĐUSOBNOM PRUŽANJU POMOĆI IZMEĐU FEDERACIJE BiH SA REPUBLIKOM SRPSKOM I BRČKO DISTRIKTOM BOSNE I HERCEGOVINE	113
6.1. Međusobno pružanje pomoći između općine Neum sa Republikom Srpskom i Brčko Distrikтом BiH	113
6.2. Postupak u slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće na području Federacije Bosne i Hercegovine.....	116
6.3. Ostvarivanje saradnje sa Brčko distrikтом Bosne i Hercegovine	120
7. NAČIN IZRADE, USKLAĐIVANJA, DONOŠENJA, AŽURIRANJA I ČUVANJA PLANA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	122
7.1. Način izrade Plana zaštite i spašavanja	122
7.2. Usklađivanje plana zaštite i spašavanja	122
7.3. Donošenje Plana zaštite i spašavanja	122
7.4. Ažuriranje Plana zaštite i spašavanja	123
7.5. Čuvanje Plana zaštite i spašavanja	123

1. DOKUMENT O OPERATIVNOM CENTRU CIVILNE ZAŠTITE

1.1. Mjere, postupci i zadaci operativnog centra civilne zaštite o načinu prikupljanja podataka o pojavama ili nastanku prirodnih ili drugih nesreća na području Općine Neum

Motrenje, uzbunjivanje i izvještavanje provode svi subjekti u skladu sa Zakonom, a posebno subjekti koji su izravno uključeni u sprovođenje zaštite i spašavanja. Radi prikupljanja podataka o svim vrstama pojave i opasnosti koje mogu dovesti do prirodne ili druge nesreće, kao i podataka o posljedicama koje su nastale pojmom prirodne ili druge nesreće po ljude i materijalna dobra na ugroženom području, obradu tih podataka i njihove distribucije nadležnim općinskim organima i pravnim osobama, kao i prenošenje naredbi Općinskog stožera civilne zaštite u vrijeme svog funkcioniranja, potrebno je što prije obrazovati Operativni centar civilne zaštite.

Mjere koje je neophodno provesti kako bi Operativni centar bio u potpunosti spremna da odgovori svim zadaćama koji su mu Zakonom i drugim propisima stavljeni u nadležnost, ogledaju se u osiguranju neophodnih uvjeta za rad operativnog centra, odnosno na kadrovsku popunjenošć, adekvatan prostor, materijalno-tehnička sredstva i opremu.

Mjere koje se ogledaju kroz aktivnosti na organizaciji rada, osiguranju opreme i sredstava operativnog centra za potrebe informacijsko-komunikacijske potpore:

- Osiguranje osmosatnog redovnog radnog vremena, sa popunom od četiri operativca u vrijeme neposredne opasnosti od nastanka prirodne ili druge nesreće i u vrijeme kada je proglašeno stanje prirodne i druge nesreće;
- Obuka svih osoba predviđenih za rad u operativnom centru, najmanje jednom godišnje u trajanju od najmanje pet sati;
- Uspostava, povezivanje i kontinuirana provjera tehničke i funkcionalne ispravnosti rada sirena za uzbunjivanje svakog prvog u mjesecu u 12 sati, davanjem znaka opće opasnosti;
- Vršenje pregleda postojećeg stanja osnovnih sredstava i opreme za uzbunjivanje kroz tehnički pregled postavljenih sirena, prateće opreme i instalacija, prema tehničkim preporukama proizvođača uređaja uz vođenje propisane evidencije o tome;
- Osiguranje ključnih pretpostavki za funkcionalnu, tehnološku dogradnju i faznu izgradnju sustava za komunikacijsku i informacijsku podršku operativnog centra sa aspekta optimalnih organizacijskih, tehničko-tehnoloških i ekonomskih rješenja;
- Osiguranje i komunikacijsko povezivanje operativnog centra sa sljedećim organima i organizacijama:
  - Policijskom postajom Neum;
  - Profesionalnom vatrogasnog postajom Neum;
  - Hitnom službom Doma zdravlja;
  - Službama zaštite i spašavanja;
  - Radio i TV postajama uOpćini Neum;
  - Radio-amaterima i drugim udrugama građana, koji imaju i koriste radio uređaje registrirane kod nadležnih organa.

Operativni centar podatke i informacije, za slučaj prirodne i druge nesreće prikuplja i putem stalnog praćenja redovnih informativnih programa (RT) koji su dostupni u operativnom centru.

Sve pristigle informacije i podaci se obrađuju i analiziraju sa ciljem utvrđivanja njihove vjerodostojnosti i aktualnosti, a nakon čega se poduzimaju potrebne radnje, odnosno obavještava se stanovništvo i svi potrebni subjekti o otkrivenim opasnostima i objavljuje ovisno o vrsti opasnosti određeni znak za uzbunu. Operativni centar, Općinski stožer i druge subjekte koji se uključuju u provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja, obavještava o sljedećim podacima koji se odnose na prirodne i druge nesreće:

- Ako je riječ o **potresu**:
  - Područje koje je zahvaćeno;
  - Intenzitet i epicentar potresa;
  - Pretpostavljeni broj zatrpanih i nestalih ljudi;
  - Orientacijski broj za evakuaciju;
  - U kojem obliku i ko je poduzeo mjere za otkljanjanje posljedica.
- Ako je riječ o **poplavi**:
  - Područje koje je zahvaćeno;
  - Poplavljeni objekti u vlasništvu stanovništva i pravnih subjekata;
  - Ugroženi objekti stanovništva i pravnih subjekata;
  - Ugroženo i nastrandalo stanovništvo;
  - Stanovništvo koje treba evakuirati;
  - Ugrožena i nastrandala stoka;
  - Uništene i oštećene prometnice;
  - Prohodni prometni pravci;
  - Oštećenja na elektro-distributivnoj mreži i objektima;
  - Oštećenja na vodovodnoj mreži i objektima;
  - Oštećenja na telekomunikacijskoj i PTT mreži i objektima;
  - Oštećenja na vodostanicama i drugim vodoobjektima;
  - Tendencija rasta vodostaja;
  - Prekid rada kod pravnih i privrednih subjekata;
  - Obustava rada škola;
  - Mjere poduzete na sanaciji posljedica.
- Ako je riječ o **požarima**:
  - Broj ugroženih objekata ili veličina ugrožene površine;
  - Orientacioni broj za evakuaciju sa ugroženog područja;
  - Podaci o eventualno povrijeđenim i nastrandalim i broj nastrandale stoke;
- Ako je riječ o **odronjavanju i klizanju tla i snježnim nanosima**:
  - Podaci o mjestu gdje je došlo do klizanja tla i pojave snježnih nanosa;
  - Podaci o ugroženim domaćinstvima odnosno objektima;
  - Podaci o ugroženim prometnicama;
  - Mjere poduzete na sanaciji posljedica

- Ako je riječ o **nagomilavanju leda** na rijekama i prometnicama:
  - Podaci o mjestu gdje se nagomilava led;
  - Podaci o prometnicama na kojima je došlo do formiranja leda i ledenih barijera;
  - Mjere poduzete na sanaciji posljedica.
- Ako je riječ o **udaru groma, jakom vjetru, gustoj magli, jakim mrazevima, velikim vrućinama i suši**:
  - Podaci o ugroženim, nastrandalim i poginulim ljudima;
  - Podaci o oštećenim objektima;
  - Mjere poduzete na sanaciji posljedica.
- Ako je riječ o **prometnim nezgodama** širih razmjera:
  - Podaci o mjestu nezgode;
  - Podaci o nastrandalim i poginulim;
  - Podaci o sudionicima vezano za eventualno prevoženje opasnih i zapaljivih tvari.
- Ako je riječ o **eksploziji ili nekoj drugoj nesreći**:
  - Podaci o ugroženim, nastrandalim i poginulim;
  - Podaci o posljedicama eksplozije ili neke druge nesreće;
  - Mjere poduzete na saniranju posljedica.
- Ako je riječ o **ispuštanju ili prosipanju štetnih i otrovnih tvari**:
  - Podaci o objektu ili prostoru na kome je došlo do ispuštanja ili prosipanja;
  - Podaci o količini i uzroku;
  - Podaci o kontaminiranoj površini;
  - Podaci o ugroženom vodotoku ili izvorištu pitke vode;
  - Podaci o eventualno zatrovanim osobama;
  - Mjere poduzete na saniranju nastalih posljedica.
- Ako je riječ o **zagadivanju riječnih tokova, zemljišta i okoliša**:
  - Podaci o vrsti i količini zagađenja;
  - Podaci o uzroku zagađenja;
  - Prostor zahvaćen zagađenjem;
  - Podaci o zatrovanim ljudima, ribama i životinjama;
  - Mjere poduzete na saniranju nastalih posljedica.
- Ako je riječ o **rušenju odbrambenog nasipa**:
  - Podaci o mjestu na kome je došlo do rušenja;

- Podaci o ugroženim i nastradalim;
  - Podaci o ostalim posljedicama rušenja;
  - Mjere poduzete na otklanjanju nastalih posljedica.
- Ako je riječ o **havariji i većim kvarovima na postrojenjima pravnih osoba**:
- Podaci o pravnim osobama kod kojih su nastupile havarije;
  - Podaci o tehnološkom procesu na objektu na kome je nastala havarija sa količinama i vrstom kemijskih tekućina koje su ispuštene;
  - Podaci o posljedicama havarije po ljudi i okoliš;
  - Mjere poduzete na otklanjanju nastalih posljedica.
- Ako je riječ o **zaraznim bolestima kod ljudi (epidemijama)**:
- Podaci o vremenu i mjestu otkrivanja zaraze;
  - Broj zaraženih;
  - Vrsta zarazne bolesti;
  - Uzrok zaraze;
  - Mjere poduzete radi sprječavanja daljeg širenja zaraze.
- Ako je riječ o **zaraznim bolestima kod životinja (epizootijama)**:
- Podaci o vremenu i mjestu otkrivanja zaraze;
  - Vrsta i broj zaraženih životinja;
  - Broj uginulih životinja;
  - Podaci o karanteni i sklanjanju uginulih životinja;
  - Uzrok zaraze.
- Ako je riječ o **zaraznim bolestima na bilju**:
- Podaci o vrsti zaraze na bilju;
  - Podaci o vremenu i mjestu gdje se pojavila zaraza;
  - Podaci o zaraženim kulturama i površinama;
  - Podaci o uzroku zaraze;
  - Mjere poduzete na sprječavanju širenja zaraznih bolesti.
- Ako je riječ o **radiološko-kemijsko-biološkoj kontaminaciji**:
- Podaci o objektu odnosno prostoru RKB kontaminacije;
  - Vrsta kontaminacije;
  - Podaci o kontaminiranim osobama.
- Ako je riječ o **trovanju ljudi hranom i vodom**:
- Mjesto i vrijeme pojave;
  - Broj zatrovanih;
  - Broj smrtnih slučajeva;
  - Uzroci trovanja.
- Ako je riječ o **oštećenju električne, vodovodne, telekomunikacijske ili prometne mreže**:
- Podaci o prostoru-području zahvaćenom oštećenjem;
  - Vrijeme trajanja prekida snabdijevanja.
- Ako je riječ o **pronalaženju neeksplodiranih ubojitih sredstava**:

- Mjesto pronalaženja;
  - Poduzete mjere.
- Ako je riječ o **terorističkim aktivnostima**:
- Mjesto napada;
  - Podaci o povrijeđenim i poginulim osobama i oštećenim materijalnim dobrima;
  - Mjere poduzete na spašavanju povrijeđenih ljudi;

Aktiviranje operativnog centra CZ vrši se u onom momentu kada su ispunjeni uvjeti, odnosno kada manifestirana prirodna ili druga pojava zaprijeti da može nastati stanje prirodne ili druge nesreće ili kada je ona ispoljena i na temelju toga na prijedlog Općinskog stožera civilne zaštite od strane Općinskog načelnika proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće.

U oba slučaja pokretanje aktiviranja Operativnog centra vrši se na sljedeći način:

- Operativac /uposlenik Službe za civilnu zaštitu/ u operativnom centru vrši ustrojavanje evidencije i sustava dežure u Operativnom centru sa osobama koje se dodatno angažiraju naredbom Općinskog stožera civilne zaštite;
- Operativac u Operativnom centru, nakon donešene naredbe o angažiranju, poziva i upoznaje rezervne operativce o njihovim smjenama, načinu i postupku rada, a prvog u smjeni ostavlja na mobilizacijskom mjestu, odnosno u prostorijama Operativnog centra čime otpočinje 24 satni sistem rada.

Postupanje u radu operativnog centra je sljedeće:

Kada operativac u Operativnom centru civilne zaštite primi informacije od važnosti za zaštitu i spašavanje, postupa se na način što primljenu informaciju obrađuje, tako što prvo provjerava njenu vjerodostojnost i aktuelnost u kontaktu sa davateljem informacije, a nakon toga poduzima sljedeće radnje:

- Informacije koje se odnose na redovite i izvanredne izvještaje odmah po prijemu, bez obrade, proslijeđuje organu ili pojedincu na koga je izvješće označeno/adresirano;
- Ostale informacije koje se ne odnose na redovita i izvanredna izvješća, prije dostavljanja nadležnom organu, moraju se obraditi.

Obrada informacija podrazumijeva postupak u kojem dežurni operativac treba da zna kojim organima uprave ili drugim organima treba informaciju dostaviti. Utvrđivanje te činjenice vrši se tako što se na temelju podataka o prirodnoj i drugoj nesreći na koju se informacija odnosi, vrši uvid u propis/pravilnik kojim je utvrđen djelokrug rada organa uprave i drugih organa, i tako saznae koji je organ nadležan za prijem informacije.

Kada operativac u operativnom centru CZ primi izvanrednu informaciju koja nije označena kojem organu se treba dostaviti ili za informaciju sazna putem telefona, elektronskih medija/interneta/tv prijemnik/radio prijemnik/ koji se nalaze u operativnom centru CZ, u tom slučaju operativac prvo vrši provjeru dobijenih informacija u neposrednom kontaktu sa davateljem informacije, odnosno poziva medij putem kojeg je saznao ili od kojeg je dobio informaciju radi provjere vjerodostojnosti i aktuelnosti informacije. Nakon toga pristupa izradi službene zabilješke i vrši distribuciju te zabilješke.

Zabilješka se dostavlja onom organu ili više organa koji su nadležni za prijem informacije. Određivanje organa kojima treba dostaviti te informacije operativac u centru utvrđuje prema spisku organa koji su nadležni za primanje podataka o prirodnim i drugim nesrećama.

Operativni centar civilne zaštite kada dobije zahtjev sredstava informiranja da im se

daju određeni podaci, tražene podatke treba ustupiti na način predviđen Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosni i Hercegovini („Službene novine FBiH“ broj: 32/01) i („Službene novine FBiH“, broj: 57/01). Tražene podatke po pravilu daje rukovoditelj Operativnog centra, a u njegovom odsustvu podatke može dati i dežurni operativac u Operativnom centru civilne zaštite.

1.2. Redoslijed dostavljanja prikupljenih i analiziranih informacija i podataka nadležnim općinskim organima, službama kao i kantonalnim operativnom centru, a prema potrebi i federalnom operativnom centru

Sve dobijene informacije koje imaju vezu sa ispoljenom ili očekivanom prirodnom nepogodom, operativac u operativnom centru prioritetno dostavlja Općinskom stožeru CZ koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja, iz razloga što ti podaci Stožeru civilne zaštite služe za hitno odlučivanje o provođenju utvrđenih mjera, postupaka i zadataka i angažiranju snaga i sredstava civilne zaštite.

Nakon što se informacije dostave Općinskom stožeru, onda se obrađene informacije proslijeduju organima, organizacijama, pravnim licima i udrugama građana, koji se po prirodi posla bave djelatnošću koja je vezana za određenu informaciju.

Ako operativac nije u stanju sam utvrditi kome treba dostaviti informaciju, o tome izvještava voditelja i postupa po njegovom nalogu.

Po pravilu, informacija se dostavlja onim općinskim službama na čiju se oblast odnosi, zatim Županijskom operativnom centru i rukovoditelju općinske službe civilne zaštite, a po nalogu tog rukovoditelja ili drugog ovlaštenog državnog službenika informacija se može dostaviti općinskom načelniku i predsjedavajućem općinskog vijeća, te operativnim centrima susjednih općina.

Nakon obrade i dostavljanja informacije, operativni centar nastavlja neprekidno pratiti cjelokupnu situaciju na ugroženom području uz daljnje prikupljanje novih informacija, njihovo obrađivanje i upućivanje na potrebne adrese, a radi blagovremene i djelotvorne realizacije neophodnih zadataka i aktivnosti u zaštiti i spašavanju.

1.3. Način korištenja operativno-komunikacijskog centra Općine Neum u akcijama zaštite i spašavanja

U sklopu sustava zaštite i spašavanja na području općine Neum uspostavljen je Operativni Centar. Za potrebe rada Operativnog centra potrebno je da se organizira i uspostavi veza za javljanja i obavještavanja, što ima za cilj da omogući prijenos podataka značajnih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od „osmatračke mreže“ do Operativnog centra, kako bi se blagovremeno osiguralo obavještavanje i uzbunjivanje stanovništva, organa, poduzeća i drugih pravnih lica, skladno propisanim Zakonskim odredbama.

U radu operativnog centra, za potrebe informacijsko-komunikacijske potpore u rukovođenju akcijom zaštite i spašavanja koristit će se sljedeće vrste veza:

- Fiksni i mobilni telefonski aparat (telefonska veza);
- Stacionarna radio postaja s kompletom mobilnih radio postaja tipa „Motorola“ (radio veza) i
- Druge veze, koje se na suvremenim tehničkim dostignućima, u dalnjem periodu uspostave u Operativnom centru.

Ovakva vrsta komunikacijske veze, koristit će se u sve tri faze: preventivnoj, operativnoj i sanacionoj.

1.4. Informacijski tok i proces rada operativnog centra civilne zaštite

Operativni centar CZ, poslove iz svoje ovlasti vrši tako što sa područja Općine prikupljaju, obrađuju i dostavljaju informacije i podatke o svim vrstama prirodnih i drugih nesreća, te prenosi odluke, naredbe i izvješća od Općinskog stožera CZ prema Županijskom i Federalnom stožeru civilne zaštite te operativnim snagama zaštite i spašavanja i prema tijelima vlasti općine Neum. Ovakva vrsta komunikacije koristit će se u sve tri faze: obavještajnoj, operativnoj i sanacionoj.

Shema 1: Informacijski tijek i proces rada operativnog centra

Imajući u vidu realno stanje kapaciteta ukupne razvijenosti operativnog centra CZ način prijema i dostavljanja podataka o pojavama i opasnostima od prirodnih i drugih nepogoda, odnosno o nastanku istih na području Općine Neum vršit će se onom vrstom komunikacije koja omogućuje adekvatan i najbrži prijenos informacija prema subjektima informiranja putem fiksnih i mobilnih veza javnih operatera, dok te veze funkcioniraju.

R. br.	Naziv subjekta	Ime i prezime	Funkcija	TELEFON		
				Ured	Fax	Mobitel
1.	FUCZ SARAJEVO	Fahrudin Solak	Direktor	779-450	779-491	061 138-044
2.		Stanko Slišković	Zamj.dir.	779-471	779-499	061 204-084
3.		Mirsad Teskeredžić	Pom.dir.	779-455	779-499	061 204-074
4.	KUCZ-MOSTAR	Džavid Aličić	Direktor	460-870	460-872	
5.	Služba civilne zaštite općine Neum	Josip Tadić	Šef službe za civilnu zaštitu	880-988	-	063 358-115

Tablica 1: Pregled telefonskih brojeva Federalne uprave civilne zaštite, Županijske uprave civilne zaštite i Službe civilne zaštite općine Neum

R. br.	Naziv subjekta	Ime i prezime	Telefon
1.	Policijska postaja	Mišo Bjelopera, zapovjednik postaje	036/880-192 063/328-636
2.	Dom zdravlja Neum	//	036/880-094
3.	Komunalno d.o.o. Neum	//	036/880-198
4.	J.P. Elektroprivreda; HZHB Mostar; Poslovница Elektro Neum	//	036/880 068
5.	J.P. Veterinarska stanica Neum	//	036 880 709
6.	Radio Neum	//	
7.	Sportska dvorana	//	
8.	Crveni križ	//	
9.	PJ Šumarija Žepče	//	
10.	Centar za socijalni rad	//	036/880-186 036/880-018
11.	Gradska ljekarna Neum	//	036/880-193
12.	Vatrogasci	//	036/327-387

Tablica 2: Pregled telefonskih brojeva javnih poduzeća i ustanova na području općine Neum

1.5. Dostavljanje i obrada informacija

Davatelji informacija dužni su operativnim centrima dostavljati podatke o posljedicama koje su nastale djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i to: potresa, poplave, požara, klizanja terena, snježnih lavina i nanosa, vremenske neprilike, prometnih udesa u cestovnom i zračnom prometu, ispuštanja ili prosipanja štetnih i otrovnih tvari, zagađivanja riječnih tokova, zemljjišta i okoliša, zaraznih bolesti kod ljudi (epidemije), zaraznih bolesti kod

životinja (epizootija), zaraznih bolesti kod bilja (epifitije), radiološko – hemijsko - biološke kontaminacije, trovanja ljudi hranom ili vodom, oštećenjima električne ili vodovodne mreže, telekomunikacija ili prometne mreže, pronalaženja minsko-eksplozivnih sredstava (MES) i neeksplodiranih ubojnih sredstava (NUS) i drugih pojava i opasnosti koje svojim djelovanjem mogu ugroziti život i zdravlje ljudi i uništiti materijalna dobra.

Dostavljanje informacija operativnom centru CZ o pojавama opasnosti i nastanku prirodne i druge nepogode vrši se u svim situacijama, prije nastanka ili neposredno po nastanku prirodne i druge nesreće.

1.6. Neprekidnost procesa rada i razvrstavanje informacija i podataka

Općinski operativni centar civilne zaštite sa davateljem informacije održava kontakt po načelu neprekidnosti komunikacije radi prikupljanja relevantnih dodatnih podataka o opasnosti ili nesreći:

- Izvoru (uzroku) opasnosti odnosno nesreće;
- Vrsti prirodne ili druge nesreće (naziv nesreće);
- Vremenu nastanka nesreće;
- Području na kojem se pojavila nesreća (naseljena ili nenaseljena mjesta);
- Posljedicama nesreće koje se odnose na ljudske žrtve (orientacioni broj poginulih, teže i lakše povrijeđenih ili nestalih);
- Posljedicama nastalim na materijalnim dobrima (stambenim, komunalnim, privrednim i infrastrukturnim objektima);
- Poduzetim mjerama na zaštiti i spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara, potrebitoj pomoći u snagama i sredstvima civilne zaštite;
- Drugim podacima sa kojima raspolaze davatelj informacije.

Navedene informacije dobijene od bilo kojeg davatelja treba u potpunosti provjeriti putem ovlaštenih tijela vlasti i službenih osoba.

Operativni centar civilne zaštite informacije prikuplja i putem stalnog praćenja redovnih informativnih programa putem radija i TV o pojavi ili nastanku prirodne i druge nesreće. Putem istih medija operativni centar automatski obavještava javnost o pojavi opasnosti i postupcima u svezi sa ponašanjem građana u tim uvjetima provođenjem konkretnih mjera zaštite i spašavanja.

Prilikom dobijanja zahtjeva od Operativnog centra CZ da se objavi određena informacija, organ, služba i pravna osoba dužni su odmah omogućiti objavljivanje te informacije, odnosno prekinuti emisiju redovitog programa na TV i radiju i objaviti dostavljenu informaciju.

Općinskom operativnom centru pored uobičajenih operativnih izvješća, dostavljaju se, u pravilu, one informacije koje se odnose na prirodne i druge nesreće većih razmjera i koje mogu ugroziti ili su već ugrozile život i zdravlje većeg broja ljudi i veći broj materijalnih dobara ili je nesreća zahvatila područje dvije ili više općina ili područje cijele županije.

Obavještavanje općinskih službi uprave i drugih tijela općinske uprave i povratne informacije

Obradom zaprimljene informacije i podataka OC CZ kojoj općinskoj službi ili tijelu uprave treba dostaviti informaciju i nakon toga samostalno postupa na sljedeći način:

1. Informaciju dostavlja samo onim općinskim službama ili tijelima uprave za koje se utvrdi da su nadležni za prirodnu i drugu nesreću na koju se informacija odnosi;
2. Informacije primljene od davatelja informacija bez obrade, odmah dostavlja Županijskom operativnom centru na čijem se području pojavila opasnost za nastanak prirodne i druge nesreće ili je nesreća, na koju se informacija odnosi, već nastala;
3. Informacijama upoznati Šefa službe CZ ili drugog ovlaštenog državnog službenika te službe.

Do proglašenja stanja prirodne i druge nesreće, odgovorna osoba određuje koje informacije operativni centar CZ dostavlja Općinskom načelniku, Općinskim službama i dr. Operativni centar CZ u operativnoj situaciji proglašenog stanja prirodne i druge nesreće, obrađene i sistematizirane informacije i podatke kao rezultat precizno utvrđenih činjenica o nastanku i posljedicama prirodnih i drugih nesreća na ugrozenom području, pretvara u operativno izvješće o posljedicama koje su nastale po život i zdravlje ljudi i životinja, materijalna dobra i okoliš na ugrozenom području.

Sastavljeni operativni izvještaj OC CZ dostavlja općinski stožer CZ koji je u procesu rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja i Stožeru CZ. OC CZ stalno održava komunikaciju sa županijskim operativnim centrom CZ i vrši dostavljanje određenih podataka.

U tijeku trajanja aktivnosti na spašavanju ljudi i materijalnih dobara i otklanjanju posljedica prouzrokovanih prirodnom i drugom nesrećom, operativni centar je dužan postupati po naredbama OS CZ koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja.

Prioritet dostavljanja informacija uvijek je prema onim subjektima koji direktno upravljaju ili su učesnici akcija spašavanja života i zdravlja ljudi i životinja na području pogodenom nesrećom odnosno prema tijelima vlasti Općina e ta koja je najodgovornija za stvaranje preduvjeta za efikasnu zaštitu i spašavanje. Općinske službe uprave u procesu rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja direktno učestvuju u procesu rada općinskog stožera CZ preko svojih predstavnika u Stožeru CZ.

OC CZ, u funkciji dijela službe stručnog servisa OSCZ, pruža administrativnu i stručnu potporu pri izradi Završnog izvješća o aktivnostima koje su se provodile tijekom trajanja akcija na spašavanju, odnosno na otklanjanju nastalih posljedica i podacima o nastalim posljedicama koji se dostavljaju Pomoćniku Načelnika službe za CZ i MZ-e, Načelniku općine kao i Općinskom vijeću ako OSCZ-e odluči da sa provedenim aktivnostima treba upoznati Općinsko vijeće.

1.7. Organizacija upozorenja

Način upozoravanja unesrećama

Nesreća	Izvor upozoravanja	Sadržaj	Korisnici upozoravanja	Mjere, snage i sredstva
Zemljotres	Federalni seismološki zavod	<ul style="list-style-type: none"> -Mjesto pojave opasnosti, zemljotresa -Vrijeme pojave opasnosti, zemljotresa -Posljedice koje je izazvao zemljotres -Mjere koje se poduzimaju radi ublažavanja nesreće -Potrebna pomoć u snagama i sredstvima CZ-e radi sprječavanja Otklanjanja posljedica nesreće. -Druge informacije sa kojima raspolaže davalac informacija. 	<ul style="list-style-type: none"> -Načelnik Općine; -Služba za CZ-u i MZ-e; -Općinski Stožer civilne zaštite -Općinski organi i službe; -Pravnu osobu; -Stanovništvo; -MUP-a HNŽ-a, -Zdravstvene ustanove, -Crveni križ. 	<p>Službe i postrojbe civilne zaštite ovisno od vrste i obima zemljotresa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Materijalno tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i postrojbe CZ-e. -Praćenje situacije, poduzimanje preventivnih mjera.

Poplava, rušenje i prelijevanje brana	<ul style="list-style-type: none"> - Agencija za vodno područje rijeke Save; - Agencija za vodno područje Jadranskog mora - Županijsko Ministarstvo za gospodarstvo; -Povjerenici; -Građani; -Ministarstvo Sigurnosti BiH. 	<p>-Uzrok koji je doveo do nastanka poplave;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mjesto pojave opasnosti , odnosno nastajanja poplave; -Vrijeme pojave opasnosti, odnosno nastajanja poplave; -Posljedice koje može izazvati ili je izazvala poplava; -Mjere koje se poduzimaju radi sprječavanja nastanka poplave; -Potrebna pomoć u snagama i sredstvima CZ-e radi sprječavanja nastajanja poplave; -Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija; -Mjesto prelijevanja ili pucanja brane. 	Načelnik općine Neum -Služba za CZ-u i MZ-e; -Općinski organi i službe, stanovništvo; -Pravne osobe; -MUP-a HNŽ-a; -Zdravstvene Ustanove; -Crveni križ.	-Službe i postrojbe CZ ovisno od vrste i obima poplava. -Službe i postrojbe za evakuaciju stanovništva. -Materijalno tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i postrojbe CZ-e igrađani -Praćenje situacije, poduzimanje preventivnih mjera.
Snijeg i snježni nanosi	<ul style="list-style-type: none"> - Federalni hidro - meteorološki zavod; -Stanovništvo 	<p>-Mjesto pojave opasnosti , odnosno snijega i nanosa.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Posljedice koje može izazvati ili je izazvao snijeg i nanosi. -Mjere koje se 	-Općinski organi, službe i stanovništvo; -Pravne osobe; -OSCZ.	-Službe za održavanje puteva; -Gorska služba spašavanja -Služba medicinske pomoći; -PVP -Crveni križ -Praćenje situacije; -Poduzimanje preventivnih mjera.

PLAN ZAŠTITE OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA OPĆINE NEUM

		<p>poduzimaju radi spriječavanja i širenja posljedica od snijega i nanosa.</p> <p>-Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija</p>		
Suša	<ul style="list-style-type: none"> -Federalni hidrometeorološki zavod 	<p>Mjesto pojave opasnosti, odnosno suše.</p> <p>-Posljedice koje može izazvati ili je izazvala suša.</p> <p>-Mjere koje se poduzimaju radi spriječavanja i širenja posljedica od suše.</p> <p>-Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Općinski organi, -Službe i stanovništvo, -Poljoprivredni proizvođači -Stanovništvo iz niskih zona bez vode 	<p>-PVP</p> <p>-Služba za vodo-snabdijevanje</p> <p>-Materijalno tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i jedinice CZ.</p> <p>-Praćenje situacije, poduzimanje preventivnih mjera.</p>
Oluja i grad	<ul style="list-style-type: none"> -Federalni hidrometeorološki zavod; -Stanovništvo 	<p>-Mjesto pojave opasnosti, odnosno oluje i grada.</p> <p>-Posljedice koje može izazvati ili je izazvala oluja i grad.</p> <p>-Druge informacije sa kojima raspolaže Davatelj informacija.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Pravne osobe, Općinski organi, -Službe i stanovništvo, -Ponašanje skladno prognozama meteoalarma za razinu očekivane opasnosti (narančasti, žuti i crveni). 	<p>-Službe i postrojbe ovisno od opsega oluje i grada.</p>
Mraz i hladnoća	<ul style="list-style-type: none"> -Federalni hidrometeorološki zavod 	<p>-Mjesto pojave opasnosti, odnosno mraza.</p> <p>-Posljedice koje može izazvati ili je izazvao mraz.</p> <p>-Mjere koje se poduzimaju radi spriječavanja i</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Općinski organi, službe, stanovništvo, -Poljoprivredni proizvođači, -Pravne osobe. 	<p>-Službe za održavanje puteva;</p> <p>-Služba za vodo-snabdijevanje;</p> <p>-Služba crvenog križa;</p> <p>-Materijalno tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i postrojbe CZe.</p> <p>-Praćenje situacije, poduzimanje preventivnih mjera.</p>

PLAN ZAŠTITE OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA OPĆINE NEUM

		<p>širenja posljedica od mraza.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Potrebna pomoć u snagama i sredstvima CZ-e radi spriječavanja posljedica od mraza. -Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija 		
Klizanje i odronjavanje tla	-Povjerenici MZ-a i građani	<p>Uzrok koji je doveo do nastanka klizišta;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mjesto pojave opasnosti , odnosno nastajanja klizišta i površina zahvaćena klizištem; -Posljedice koje može izazvati ili je izazvalo klizište; -Mjere koje se poduzimaju radi spriječavanja nastanka i širenja klizišta; -Potrebna pomoć u snagama i sredstvima CZ-e radi spriječavanja posljedica; -Evakuacija ako je potrebna; -Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija 	<ul style="list-style-type: none"> -Služba za civilnu zaštitu i mjesne zajednice; - Služba za prostorno uređenje stambeno-komunalne poslove i raseljena lica; -Pravne osobe za sanaciju i prohodnost infrastrukture. 	<ul style="list-style-type: none"> -Službe civilne zaštite za aktivnosti evakuacije; - Služba za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove i raseljena lica; -Materijalno tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i jedinice CZ-e. -Praćenje situacije, poduzimanje preventivnih mjera.
Požar	<ul style="list-style-type: none"> -Pripadnici MUP-a; -Gospodar. društvo „NSSN“ d.o.o. Mostar 	<ul style="list-style-type: none"> -Uzrok koji je doveo do nastanka požara; -Mjesto pojave 	<ul style="list-style-type: none"> -Profesionalna vatrogasna postrojba; -Služba za civilnu 	<ul style="list-style-type: none"> Profesionalna vatrogasna postrojba; -Povjerenici; -Stanovništvo;

	<p>„Šume Hercegovačko neretvanske d.o.o. Mostar -Županijska uprava za šumarstvo; -Stanovništvo.</p>	<p>-Mjesto pojave opasnosti , odnosno nastajanja požara i površina zahvaćena požarom. -Vrijeme pojave opasnosti, odnosno nastajanja požara. -Posljedice koje može izazvati ili je izazvao požar; -Mjere koje se poduzimaju radi spriječavanja nastanka i širenja požara; -Potrebna pomoć u snagama i sredstvima CZ-e radi spriječavanja širenja požara. -Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija.</p>	<p>zaštitu i MZ-e;</p> <p>-Povjerenici CZ-e i stanovništvo;</p> <p>-Pravne osobe;</p> <p>-Općinski organi i službe;</p> <p>-MUP-a HNŽ-a.</p>	<p>-Druge snage i materijalna oprema ovisno od veličine požara (Oružane snage sa svojom opremom); -Materijalno tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i jedinice CZ-e. -Praćenje situacije, poduzimanje preventivnih mjera.</p>
Velike nesreće u cestovnom prometu	<p>-Učesnici u prometu; -Pripadnici MUP-HNŽ-a</p>	<p>-Mjesto nesreće; -Posljedice koje je izazvala prometna nesreća; -Druge informacije sa kojima raspolaže izvor informacija</p>	<p>Služba hitne pomoći;</p> <p>-PVP</p> <p>-MUP-a HNŽ-a</p> <p>-SPI služba (služba pomoći – informacije).</p>	<p>-Služba hitne pomoći; -PVP; -BIHAMK.</p>

Rizik od MES-a i NUS-a	-Stanovništvo, lovci, ribolovci	Mjesto pojave opasnosti, odnosno mjesto pronalaska MES-a i NUS-a.	-FUCZ; -MUP HNŽ; -Služba za civilnu zaštitu; -Zdravstvene ustanove.	-Deminerski timovi za deminiranje i uklanjanje NUS-a, sa pratećom opremom; -Medicinsko zbrinjavanje.
Ekspanzije ili eksplozije plinova i opasnih materija	-Uposlenici firmi u kojoj su se desile eksplozije; -Stanovništvo; -MUP-a HNŽ	-Mjesto pojave opasnosti, odnosno eksplozije; -Posljedice koje može izazvati ili je izazvala eksplozija; -Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija.	-Općinski organi, službe i stanovništvo; -Pravne osobe; -Zdravstvene ustanove.	-PVP -Služba za RKB zaštitu; -Služba Medecinske pomoći; -Materijalno-tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i snage CZ-e.
Epidemije	-Medicinske ustanove; -Domovi zdravlja i bolnice.	-Uzrok koji je doveo do nastanka epidemije; -Mjesto pojave opasnosti, odnosno nastanaka epidemije; -Posljedice koje može izazvati ili je izazvala epidemija; -Mjere koje se poduzimaju radi spriječavanja nastanka i širenja epidemije; -Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija.	-Stanovništvo; -Zdravstvene ustanove; -Općinski organi i službe; -Ministarstvo zdravstva HNŽ	-Služba medicinske pomoći; -Materijalno tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i snage CZ-e

Epizootije	-Veterinarske stanice.	<ul style="list-style-type: none"> -Uzrok koji je doveo do nastanka epizootije; -Mjesto pojave opasnosti, odnosno nastanaka epizootije; -Posljedice koje može izazvati ili je izazvala epizootija; -Mjere koje se poduzimaju radi sprječavanja nastanka i širenja epizootije; -Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija. 	<ul style="list-style-type: none"> -Vlasnici životinja; -Veterinarska služba; -Ministarstvo privrede HNŽ; -Stanovništvo. 	<ul style="list-style-type: none"> -Služba za zaštitu životinja,; -Materijalno tehnička sredstva sa kojim raspolažu službe i snage CZ-e.
Biljne bolesti i štetočine	<ul style="list-style-type: none"> -Poljoprivredni institut; -Poljoprivredni zavod; -Stanovništvo, -Zemljorad. zadruge, -Poljoprivredne i druge udruge. 	<ul style="list-style-type: none"> -Uzrok koji je doveo do nastanka biljnih bolesti i štetočina; -Mjesto pojave opasnosti, odnosno nastanka biljnih bolesti i štetočina; -Posljedice koje mogu ili su izazvale biljne bolesti i štetočine; -Mjere koje se poduzimaju radi sprječavanja nastanka i širenja biljnih bolesti i štetočina, -Druge informacije sa kojima raspolaže davatelj informacija. 	<ul style="list-style-type: none"> -Općinski organi, službe; -Stanovništvo, -Poljoprivredni proizvođači, -Pravne osobe. 	<ul style="list-style-type: none"> -Šumsko privredno društvo „Šume hercegovačko-neretvanske“ d.o.o. Mostar -Poljoprivredne ljekarne.

Operativni centar prikuplja i obrađuje podatke o svim vidovima opasnosti, vrši uzbunjivanje i upozoravanja građana, prenosi naređenja nadležnog stožera civilne zaštite, oglašava prestanak opasnosti, te priprema i šalje izvješća o poduzetim mjerama i aktivnostima.

1.8. Zadaci operativnog centra civilne zaštite

Zadaci operativnog centra civilne zaštite su sljedeći:

1. Vrši prikupljanje, obradu i distribuciju podataka o svim prirodnim i drugim nesrećama na području Općine Neum i te podatke i informacije dostavlja nadležnim organima Općine i Županijskom operativnom centru CZ, a prema potrebi i Federalnom operativnom centru CZ;
2. Prenosi naredbe Općinskog stožera civilne zaštite, kao i naredbe Županijskog i Federalnog stožera u vrijeme kada ti stožeri rukovode akcijama zaštite i spašavanja na području općine Neum;
3. Blagovremeno upozorava građane da prijeti neposredna opasnost ili je nastala određena opasnost emitiranjem znaka za uzbunjivanje "opća opasnost", daje upute stanovništvu kako u toj situaciji da postupaju i oglašava prestanak opasnosti;
4. Prima, priprema i šalje izvješća nadležnim organima Općine i Županijskom operativnom centru CZ o mjerama i aktivnostima koje se poduzimaju u tijeku sproveđenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju na području općine Neum;
5. Prenosi priopćenja javnim medijima Općine o podacima koji se odnose na prirodne i druge nesreće kojima raspolaže;
6. Ostvaruje stalni kontakt sa operativnim centrima CZ susjednih općina i sa županijskim operativnim centrom CZ u svezi međusobnog dostavljanja potrebnih podataka i informacija o prirodnim i drugim nesrećama i postupa po nalozima i zahtjevima županijskog operativnog centra CZ;
7. Vrši i sve druge poslove koji se odnose na prikupljanje i distribuciju podataka o prirodnim i drugim nesrećama na području općine.

Operativni centar pri obavljanju svojih zadataka koristi veze javnih telekomunikacija pravnih lica (fiksni, mobilni telefoni), radija i televizije, interneta, radio amatera, federalnih i županijskih organa uprave.

Mogućnosti informiranja za rano upozorenje na području općine Neum

R. br.	Izvor podataka	Sadržaj	Način ugrožavanja
1.	Vlasnici ugroženih površina – objekata, lovci, ribolovci	Pojava bujičnih voda i vrlo visoke podzemne vode	Poplava
2.	Vlasnici pogodjenih površina, lovci, ribolovci, slučajni prolaznici	Pojava požara na otvorenom prostoru tijekom vremena povećane ugroženosti od požara	Veći požar na otvorenom prostoru
3.	Vlasnici ugroženih površina – objekata	Pojava klizišta	Klizišta koja ugrožavaju objekte i materijalna dobra
4.	Učesnici u prometu i pripadnici MUP-a	Tehničko tehničke nesreće-prometni udesi	Poginuli i povrijeđeni, materijalna šteta
5.	Građani, lovci, ribolovci, planinari i dr.	MES i NUS	Pojava mina i NUS-a u neposrednoj blizini lokacija gdje borave ili se kreću građani

R. br.	Izvor podataka	Sadržaj	Način ugrožavanja
6.	Građani, lovci, planinari i dr.	Visoki snijeg i sniježni nanosi	Visoki nanosi na putnim prometnicama, snijeg, vjetar, led.

1.9. Uzbunjivanje - obavještavanje stanovništva o nadolazećoj ili neposrednoj opasnosti

Predviđeni znaci za uzbunjivanje jedinstveni su za područje FBiH i koriste se na način i pod uslovima koji su utvrđeni Pravilnikom o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite ("Službene novine FBiH", broj 9/19). Znaci za uzbunjivanje imaju za cilj da se stanovništvo blagovremeno upozori da prijeti neposredna opasnost ili je nastala određena opasnost, kako bi odmah po saznanju mogle poduzeti odgovarajuće radnje i postupci u cilju zaštite života stanovništva i imovine od djelovanja nastale opasnosti od prirodne i druge nesreće. Znaci uzbunjivanja građana za slučaj pojave prirodne ili druge nesreće su :

1. Upozorenje na nadolazeću opasnost – oglašava se kombinacijom jednoličnog i zavijajućeg tona u trajanju od šezdeset /60/ sekundi (dva jednolična tona po dvadeset /20/ sekundi koje dijeli zavijajući ton od dvadeset /20/ sekundi);
2. Neposredna opasnost - oglašava se neprekidnim zavijajućim tonom u trajanju šezdeset /60/ sekundi
3. Znak prestanka opasnosti – oglašava se jednoličnim tonom u trajanju od 60 sekundi.

Signal "upozorenje na nadolazeću opasnost" emituje se u svrhu ranog upozoravanja stanovništva zbog nadolazeće prirodne ili drugih opasnosti koje ne zahtijevaju trenutnu reakciju na dati signal (nadolazeći plavni val, požar koji se približava određenom području, približavanje oluje, zagađenje okoline i sl.)

Signal "neposredna opasnost" emituje se u trenutku kada građanima i materijalnim dobrima prijeti neposredna opasnost od pojave plavnog vala koji nastaje od rušenja ili prelijevanja brana na hidroakumulacijama ili velikog požara ili kretanju radioaktivnog oblaka ili pojave većih količina otrovnih materija u vidu oblaka iz hemijskih postrojenja i drugim opasnostima, a koje mogu ugroziti živote i zdravlje većeg broja ljudi na određenom području, a u ratu kada prijeti opasnost od napada iz vazduha na određenom području.

Signal "prestanak opasnosti" emituje se kada se ocijeni da su sve opasnosti za stanovništvo prestale ili kada je završeno preduzimanje odgovarajućih mjera za provođenje zaštite i spašavanja ugroženih ljudi i materijalnih dobara a obavezno nakon "neposredne opasnosti". Signal se upotrebljava i za potrebe ispitivanja ispravnosti i razvoja sistema za uzbunjivanje..

Upravljanje emitovanjem signala za uzbunjivanje stanovništva putem uređaja u načelu vrše operativni centri općine, odnosno kantonalni operativni centri u vrijeme kada operativni centar općine ne radi, ukoliko je to tehnički moguće.

Emitovanje signala "upozorenje na nadolazeću opasnost" i "neposredna opasnost" vrši se onda, kada operativni centar dobije podatke da prijeti opasnost ili da je nastala neka od nesreća.

Nalog za emitovanje signala daje rukovodilac službe civilne zaštite općine, a u njegovoj odsutnosti lice koje on ovlasti.

Emitovanje signala za uzbunjivanje stanovništva, uz prethodno obaveštanje nadležnog operativnog centra, obavljaju i pravna lica kojim je stavljen u obavezu samostalno aktiviranje sistema za uzbunjivanje stanovništva u skladu sa zakonom i podzakonskim propisima iz njihove nadležnosti

GRAFIČKI PRIKAZ ZNAKOVA ZA UZBUNJIVANJE

ZNAKOVI ZA UZBUNJIVANJE ЗНАКОВИ ЗА УЗБУЊИВАЊЕ AUDIO ALERT SIGNALS	
UPOZORENJE NA NADOLAZEĆU OPASNOST УПОЗОРЕНЬЕ НА НАДОЛАЗЕЋУ ОПАСНОСТ WARNING OF IMMINENT DANGER	<p>Uključite radio ili TV prijemnik! Postušajte saopštenje o vrsti nadolazeće opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti! Poduzmite mјere zaštite koje će vam pomoći u pripremi za opasnost.</p> <p>Uključite radio ili TV prijemnik! Postušajte priopćenje o vrsti nadolazeće opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti! Poduzmite mјere zaštite koje će vam pomoći u pripremi za opasnost.</p> <p>Укључите радио или ТВ пријемник! Послушајте саопштење о врсти надолазеће опасности и мјерама које је потребно подузети! Предузмите мјере заштите које ће вам помоћи у припреми за опасност.</p> <p>Turn on your radio or TV! Listen to the reports on the type of the imminent danger and the measures to be carried out! Carry out the protection measures to prepare for the danger.</p>
NEPOREDNA OPASNOST НЕПОСРЕДНА ОПАСНОСТ IMMEDIATE DANGER	<p>Uključite radio ili TV prijemnik! Postušajte saopštenje o vrsti opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti! Hitno poduzmite mјере zaštite iz saopštenja!</p> <p>Uključite radio ili TV prijemnik! Postušajte priopćenje o vrsti opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti! Zurno poduzmite mјере заštite iz priopćenja!</p> <p>Укључите радио или ТВ пријемник! Послушајте саопштење о врсти опасности и мјерама које је потребно предузети! Хитно предузмите мјере заштите из саопштења!</p> <p>Turn on your radio or TV! Listen to the reports on the type of danger and the measures to be carried out! Promptly carry out the recommended protection measures!</p>
PRESTANAK OPASNOSTI ПРЕСТАНАК ОПАСНОСТИ END OF DANGER	<p>Možete prestati provoditi mјере zaštite iz saopštenja. U slučaju potrebe, pomožite u akcijama spašavanja koje provode snage zaštite i spašavanja. Znak se upotrebljava i za potrebe ispitivanja ispravnosti i razvoja sistema za uzbunjivanje.</p> <p>Možete prestati provoditi mјере zaštite iz priopćenja. U slučaju potrebe, pomožite u akcijama spašavanja koje provode snage zaštite i spašavanja! Znak se upotrebljava i za potrebe ispitivanja ispravnosti i razvoja sustava za uzbunjivanje.</p> <p>Можете престати проводити мјере заштите из саопштења. У случају потребе, помозите у акцијама спасавања које проводе снаге заштите и спасавања. Знак се употребљава и за потребе испитивања исправности и развоја система за узбуњивање.</p> <p>You may cease to carry out the recommended protection measures. If necessary, participate in the rescue operations conducted by protection and rescue forces. This audio signal is also used for testing alert systems and for their improvement.</p>
ZNAK ZA UZBUNJIVANJE VATROGASNIH JEDINICA I DRUGIH SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA ЗНАК ЗА УЗБУЊИВАЊЕ ВАТРОГАСНИХ ЈЕДИНИЦА И ДРУГИХ СНГА ЗАШТИТЕ И СПАШАВАЊА AUDIO SIGNALS USED FOR ALERTING FIRE UNITS AND OTHER PROTECTION AND RESCUE FORCES	
VATROGASNA UZBUNA ВАТРОГАСНА УЗБУНА FIRE ALERT	<p>Ostanite mirni! Znak za uzbunjivanje odnosi se na pripadnike vatrogasnih i drugih službi zaštite i spašavanja koje odmah trebaju postupiti u skladu sa utvrđenim planovima.</p> <p>Ostanite mirni! Znak za uzbunjivanje odnosi se na pripadnike vatrogasnih i drugih postrojbi zaštite i spašavanja koje odmah trebaju postupiti sukladno utvrđenim planovima.</p> <p>Останите мирни! Знак за узбуњивање односи се на приваднике ватрогасне службе и других служби заштите и спасавања које одмах требају поступити у складу са утврђеним плановима.</p> <p>Stay calm! This audio signal is used for alerting the fire department units and other protection and rescue forces, which are to act immediately in accordance with their regular routine.</p>

1.10. PRILOG DOKUMENTA

Osobna i materijalna formacija općinskog operativnog centra

Prikupljanje podataka i obradu istih te dostavu na odgovarajuće adrese centri obavljaju redovito, to jest svaki dan, a prenošenje zapovijedi samo u vrijeme kada stožer civilne zaštite vrši svoju operativnu funkciju (faza spašavanja i faza otklanjanja posljedica).

Općinski operativni centar se formira u sastavu općinske službe civilne zaštite. Za njegovo funkcioniranje u uvjetima kada nema prirodne nesreće, određen je jedan djelatnik koji u radne dane na poslu u centru provodi 8 sati, a u uvjetima djelovanja prirodne ili druge nesreće u centru se uvodi neprekidno dežurstvo i angažiraju još četiri osobe.

Osobna formacija Operativnog centra izražena je u tablici kako slijedi:

R. br.	Naziv radnog mjesta u operativnom centru	Radno vrijeme	Stručna sprema	Način popunjavanja	Broj osoba
1.	Glavni operativac	8 sati	SSS	Profesionalno	1
2.	Operativac	Po potrebi	SSS	Po rasporedu	1
3.	Operativac	Po potrebi	SSS	Po rasporedu	1
4.	Operativac	Po potrebi	SSS	Po rasporedu	1
5.	Operativac	Po potrebi	SSS	Po rasporedu	1
UKUPNO					5

Materijalna formacija Operativnog centra izražena je u tablici kako slijedi:

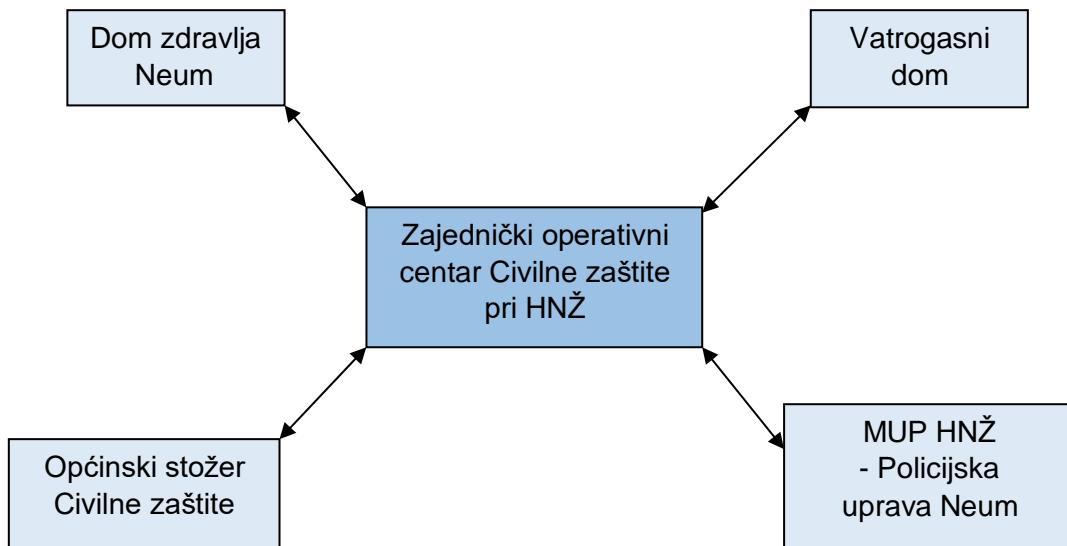
R. br.	Naziv – vrsta sredstava / opreme	Broj
1.	Prostorija, oko 30 m ² , namjenski urađena kao dvije radne prostorije	1-2
2.	Telefonska linija ISDN (paket, dvije digitalne i jedna analogna linija)	1
3.	Radio – uređaj KT	1
4.	Radio – uređaj UKT	1
5.	Radio postaje	Po procjeni
6.	Personalni računar sa modemom	1
7.	Štampač	1
8.	Skener	1
9.	Kopir aparat	1
10.	Telefonski aparat	2
11.	Fax aparat	1
12.	Operativno - komunikacijski pult za smještaj komunikacijskih sredstava	1
13.	Radni stol i odgovarajući broj stolica	1.kpl
14.	TV prijemnik	1
15.	Radio prijemnik	1
16.	Uredaj za neprekidno napajanje	1

17.	Topografska karta (četverobojna) Bosne i Hercegovine razmjere 1:200.000 sa entitetskim, županijskim i općinskim linijama administrativno-teritorijalnih područja	1
18.	Topografska karta (četverobojna) područja HNŽ razmjere 1:50.000 po sekcijama s administrativno-teritorijalnim linijama općina i grada	1
19.	Topografska karta (četverobojna) područja HNŽ razmjera 1:25.000 po sekcijama s administrativno-teritorijalnim linijama po mjesnim zajednicama	1
20.	Agregat odgovarajuće snage	1
21.	Akumulatorska baterija za alternativno napajanje uređaja električnom energijom	2-5
22.	Uređaj za aktiviranje sirena za davanje zvučnih signala predviđenih za uzbunjivanje stanovništva u slučaju opasnosti od prirodne i druge nesreće	Po procjeni
23.	GPS uređaj za očitavanje geografskih koordinata uz pomoć satelitskog sustava po WGS-84	1
24.	Ručna prijenosna sirena za alternativni način davanja zvučnih signala	1

Pregled telefonskih brojeva općinskih operativnih centara, kao i Županijskog i Federalnog operativnog centra

R.br.	Naziv centra	Telefon	e-mail	Napomena
1.	Federalna uprava civilne zaštite - operativni centar	033 767530	fucz@fbihvlada.gov.ba	Fax 033 767560
2.	Županijska uprava civilne zaštite - operativni centar	036 327 387	centarhnz@gmail.com	Fax 036 333 769
3.	OS CZ Neum	036 880 121	-	Fax 036 880 121
4.	OS CZ Mostar	036 570 040	-	Fax 036/558-253
5.	OS CZ Čitluk	036/640-546	-	Fax 036/640-537
6.	OS CZ Stolac	036/853-101	-	Fax 036/853-229
7.	OS CZ Konjic	036/735-370	-	Fax 036/735-371
8.	OS CZ Jablanica	036/751-315	-	Fax 036/751-315
9.	OS CZ Čapljina	036/805-087	-	Fax 036/807-076
10.	OS CZ Prozor Rama	036/771-382	-	Fax 036/771-382
11.	OS CZ Ravno	036/891-469	-	Fax 036/891-466

Šema instaliranih sirena, radio postaja i razglasnih postaja koje će se koristiti za obavještavanje i uzbunjivanje stanovništva

Lista pitanja za rad operativnog centra i način rada centra

Lista pitanja

Za prva četiri sata od nastanka prirodne ili druge nesreće, prvo izvješće koje davatelji informacija (općinske službe za upravu, općinske upravne organizacije, službe i pravne osobe osnovana Općinskim propisom, udruge građana od značaja za zaštitu i spašavanje i građani) dostavljaju Operativnom centru civilne zaštite, treba obvezno da sadrže sljedeće podatke:

- Vrstu prirodne i druge nesreće;
- Vrijeme nastanka nesreće;
- Područje na kojem se pojavila nesreća (naseljena ili nenaseljena mjesta);
- Uzrok nastanka nesreće;
- Posljedice koje se odnose na ljudske žrtve (broj poginulih, teže i lakše povrijeđenih ili nestalih);
- Posljedice nastale na materijalnim dobrima (stambenim, komunalnim, gospodarskim i infrastrukturnim objektima);
- Poduzete mјere na zaštiti i spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara;
- Potrebna pomoć u snagama i sredstvima;
- Druge podatke sa kojima raspolaže davatelj informacija.

Informacije koje se Operativnom centru dostavljaju poslije isteka vremena od prvih četiri sata od momenta nastanka prirodne i druge nesreće, pored već pomenutih podataka, treba da sadrže naročito one podatke utvrđene u članku 4. Pravilnika o organiziranju i funkcioniranju Operativnih centara civilne zaštite („Službene novine FBiH“ broj 8/07).

Način rada operativnog centra

Operativni centar ostvaruje tri funkcije: prikupljanje, obradu i dostavu određenih informacija.

- *Prva funkcija* je prikupljanje podataka o svim vrstama pojava i opasnosti i drugih činjenica koje se odnose na sve vrste prirodnih nesreća i drugih nesreća.

- *Druga funkcija* je obrada prikupljenih podataka u smislu da se prikupljeni podaci provjere u pogledu njihove istinitosti i da se odrede organi vlasti i drugi subjekti kojima te podatke treba dostaviti.
- *Treća funkcija* je dostavljanje obrađenih informacija ovlaštenim organima vlasti ili drugim institucijama.

Uz već navedene tri funkcije, operativni centar civilne zaštite ima i dvije posebne obveze koje se odnose na sljedeće:

- Obveza podnošenja izvješća rukovoditelju organa civilne zaštite u pogledu podataka i informacija koje operativni centar civilne zaštite primi izvan radnog vremena (od 16:00 sati tekućeg do 08:00 sati narednog dana). Cilj tog izvješća je da se taj rukovoditelj upozna sa stanjem na terenu i ako ima potrebe pravovremeno poduzme odgovarajuće mjere u odnosu na pojave i opasnosti koje mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće.
- Davanje podataka sredstvima javnog informiranja, a tiče se podataka koje traže sredstva informiranja (radio, TV, štampa i dr.). Ti se podaci trebaju davati samo na način koji je reguliran u zakonima i upustvima koja su navedena u odredbi 25. Pravilnika o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite.

Knjige evidencije

Operativac u operativnom centru vodi dvije knjige i to:

- 1) Djelovodnik informacija i akata,
- 2) Arhivsku knjigu.

Opća namjena vođenja ovih knjiga evidencije, jeste u tome da se informacije i službeni dokumenti podjednako uspješno i efikasno formiraju, koriste, čuvaju, pretražuju i pregledaju na organiziran način.

Istovremeno se tom evidencijom uspostavlja tijek službenih informacija i dokumenata između službe civilne zaštite i praćenje njihovog kretanja od Operativnog centra CZ do različitih organa, službi, javnih poduzeća, udruga građana i sl., kojima su pojedini dokumenti dostavljeni.

Prema tome evidencija ima veliko značenje, pa je operativac u Operativnom centru CZ dužan tu evidenciju voditi uredno, pravilno i ažurno – na propisan način.

Obrazac broj 2.

Djelovodnik informacija i akata vodi se na obrazcu

R. br.	Podaci o primljenoj informaciji				Podaci o otpremljenoj informaciji			Potpis operativca
	P/O	Broj primljene informacije	Datum i vrijeme prijema informacije	Od koga je informacija primljena	Naziv organa kojem je informacija dostavljena	Datum i vrijeme predaje informacije	Podaci o osobi kojoj je informacija predata	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

UPUSTVO

o načinu popunjavanja obrasca

1. U rubriku 1. upisuje se arapski broj pod kojim se primljena informacija zavodi;
2. U rubriku 2. upisuje se oznaka informacije da li se radi o informaciji koju treba samo prosljediti naznačenom organu ili pojedincu (P) ili treba pristupiti obradi inf. (O);
3. U rubriku 3. upisuje se broj koji je upisan u zagлавju primljene informacije;
4. U rubriku 4. upisuje se datum i vrijeme kada je informacija primljena u OC;
5. U rubriku 5. upisuje se naziv pošiljaoca primljene informacije koji je upisan u toj informaciji;
6. U rubriku 6. upisuje se naziv organa kome operativni Centar dostavlja informaciju;
7. U rubriku 7. upisuje se datum i vrijeme kada se informacija predaje primaocu;
8. U rubriku 8. upisuju se lični podaci (ime i prezime) osobe koja je primila informaciju;
9. U rubriku 9. upisuje se svojeručan potpis dežurnog operatera koji je otpremio informaciju.

Slika 3.: Primjer obrasca djelovodnika informacija i akata koji se vodi

2. DOKUMENT O MOBILIZACIJI, AKTIVIRANJU I ANGAŽIRANJU SNAGA I SREDSTAVA

2.1. Aktiviranje Općinskog stožera civilne zaštite i povjerenika civilne zaštite

Operativnu funkciju rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara Općinski stožer civilne zaštite ostvaruje u sljedećim uvjetima:

1. Kada zaprijeti neposredna opasnost za nastanak određene prirodne ili druge nesreće koja može ugroziti život i zdravlje ljudi i materijalnih dobara na određenom području u čemu Stožer vrši preventivno operativnu funkciju;
2. Kada Općinski načelnik proglaši nastanak prirodne ili druge nesreće na određenom području u čemu Stožer vrši operativnu funkciju u fazi spašavanja i fazi otklanjanja nastalih poslijedica.

Rad Općinskog stožera CZ u navedenim uvjetima pod tačkom 1. po pravilu, može trajati najduže do tri dana, u kojem roku Općinski načelnik treba da doneše Odluku o proglašenju stanja prirodne ili druge nesreće ili Odluku da Stožer nastavi svoj rad dok se ne otklone opasnosti koje mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće, što se u Odluci konkretno određuje.

Aktiviranje Općinskog stožera CZ vrši se tako što se komandant, načelnik i svi članovi Općinskog stožera CZ pozivaju (telefonski, kurirom i sl.) da odmah dođu na mjesto koje je određeno za njihov rad i da počnu obavljati svoju funkciju rukovođenja svim akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području.

Aktiviranje Općinskog stožera CZ u svim situacijama po pravilu se vrši na zahtjev načelnika stožera, a može i na zahtjev komandanta, dok svaki član stožera može dati inicijativu kada u oblasti za koju je član Stožera nadležan, dođe do pojave opasnosti koja može dovesti do nastanka određene prirodne ili druge nesreće ili je već nastala nesreća, pa se cijeni da je situacija takva da je funkcioniranje stožera CZ neophodno.

U takvoj situaciji aktiviranje stožera CZ vrši Općinska služba civilne zaštite.

Prije donošenja naredbe o angažiranju povjerenika civilne zaštite, Općinski stožer civilne zaštite utvrđuje sljedeće činjenice:

- Vrši procjenu stanja na terenu (karakteristike djelovanja, intenzitet i sl.);
- Određuje područje na kojem je došlo do nastanka ispoljavanja prirodne ili druge nesreće (ugrožena naselja);
- Određuje vrste poslijedica koje mogu nastati ili su već nastale po život i zdravlje ljudi, stambene i druge objekte u kojima žive građani, privredne i infrastrukturne objekte, kao i sve druge činjenice kojima Stožer CZ raspolaže u momentu analize svih tih činjenica i okolnosti;
- Vrši procjenu da li organi uprave i drugi organi i pravne osobe mogu, u okviru poslova iz svoje redovite djelatnosti/nadležnosti samostalno izvršiti sve zadatke na spašavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara ili ne mogu.

Tek kada se izvrši analiza svih tih činjenica i okolnosti Općinski stožer CZ ima mogućnost da odluči da li ima potrebe za angažiranjem povjerenika civilne zaštite u ugroženom području ili nema potrebe za njihovim angažiranjem.

Ako Općinski stožer CZ odluči da shodno procjeni situacije na ugroženom terenu mora angažirati povjerenike CZ, onda donosi naredbu o angažiranju i uporabi povjerenika civilne zaštite, u kojem obimu i na kojim zadacima ih treba angažirati.

U fazi spašavanja, povjerenik uglavnom provodi sljedeće operativne mjere:

- Odmah po izbijanju prirodne ili druge nesreće, poduzima mjere da građani pristupe zaštiti sebe, svoje obitelji i imovine i da učestvuju u izvršavanju zadataka na spašavanju nastradalih i ugroženih ljudi i materijalnih dobara i da sve te aktivnosti poduzimaju prema naredbama Stožera CZ koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području;
- Poduzima mjere da se provede naredba stožera CZ koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području, da građani daju sredstva kojima raspolažu, a koja se mogu koristiti u spašavanju povrijeđenih i ugroženih ljudi i otklanjanju posljedica od tih nesreća i vrši raspored tih sredstava prema prioritetima na područjima na kojima je njihovo korišćenje potrebno;
- Poduzima mjere da se građani angažiraju na vršenju zadataka koje naredi Stožer CZ koji rukovodi akcijom zaštite i spašavanja na ugroženom području.

Povjerenici civilne zaštite sve aktivnosti na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara provode sve dotle dok Općinski stožer civilne zaštite ne naredi prestanak tih aktivnosti.

Povjerenici CZ spadaju u organiziranu strukturu civilne zaštite, a određuju se u mjesnim zajednicama, službama za upravu Općine, drugim organima i ustanovama i pravnim licima u kojima se ne osniva stožer CZ.

Povjerenici CZ poslove iz svoje nadležnosti koji se odnose na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća vrše u okviru tri faze ito:

1. U fazi preventivne zaštite koja se odnosi na poduzimanje mera zaštite i spašavanja kojima se može utjecati na sprječavanje nastanka prirodne ili druge nesreće ili ublažavanje djelovanja te nesreće (preventivne mjeru). Poduzima aktivnosti da se građani upoznaju o vrstama prirodnih i drugih nesreća koje, prema procjeni ugroženosti općine Neum, mogu ugroziti područje na kojem građani žive i mjerama koje bi oni osobno trebali poduzimati radi sprječavanja nastanka određene prirodne ili druge nesreće ili da ublaži njeno djelovanje;
2. U fazi spašavanja ugroženih ljudi i materijalnih dobara tijekom djelovanja prirodne ili druge nesreće kada poduzimaju operativne mjeru zaštite i spašavanja kojima se vrši spašavanje ljudi i materijalnih dobara (operativne mjeru) a sve po instrukcijama i naredbama Općinskog stožera civilne zaštite. Praćenje rada mehanizacije upućene na prostor svoje mjesne zajednice od strane Općinskog stožera civilne zaštite, potpisivanje radnih naloga, vremena angažiranja mehanizacije i vrste poslova koji se odvijaju na području mjesne zajednice;
3. U fazi saniranja posljedica koje su nastale od prirodne ili druge nesreće kada poduzimaju mjeru i aktivnosti kojima se vrši otklanjanje i saniranje nastalih posljedica (sanacione mjeru). U saradnji sa Službom za civilnu zaštitu, poduzima aktivnosti da građani učestvuju u obučavanju koje se odnosi na pripremanje i provođenje osobne i uzajamne zaštite i način sprovođenja mera zaštite i spašavanja predviđene u planu i programu obučavanja i o tim pitanjima vodi odgovarajuću evidenciju.

Način aktiviranja Općinskog stožera civilne zaštite

Prije donošenja naredbe o angažiranju i uporabi jedinice opće namjene, Općinski

stožer civilne zaštite utvrđuje sljedeće činjenice:

- Vrši procjenu stanja na terenu (karakteristike djelovanja, intenzitet i sl.);
- Određuje područje na kojem je došlo do ispoljavanja prirodne ili druge nesreće (ugrožena naselja i sl.);
- Određuje vrste posljedica koje mogu nastati ili su već nastale po život i zdravlje ljudi, stambene i druge objekte u kojima žive građani, gospodarske i infrastrukturne objekte, kao i sve druge činjenice kojima Stožer CZ raspolaže u momentu analize svih tih činjenica i okolnosti;
- Vrši procjenu da li organi uprave i drugi organi i pravne osobe mogu u okviru poslova iz svoje redovite djelatnosti /nadležnosti samostalno izvršiti sve zadatke na spasavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara ili ne mogu.

Tek kada se izvrši analiza svih tih činjenica i okolnosti, stožer CZ ima mogućnost da odluči da li ima potrebe za angažiranjem jedinice opće namjene ili kao eventualnu ispomoći odnosno potporu već angažiranoj odgovarajućoj Službi zaštite i spašavanja, ili nema potrebe za njeno angažiranje. Ako Stožer CZ odluči da se mora angažirati jedinica opće namjene, onda donosi naredbu o angažiranju i uporabi postrojbe opće namjene, u kojem obimu je treba angažovati te koja materijalno-tehnička i druga sredstva treba da upotrijebe za potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Bez pravilne i potpune procjene stanja na terenu, ne može se donijeti pravilna naredba o upotrebi postrojbe civilne zaštite opće namjene na području koje je ugroženo prirodnom ili drugom nesrećom.

Rukovoditelj postrojbe opće namjene, dužan je poduzeti sve potrebne mjere kojima će osigurati da postrojba pravovremeno dođe na mobilizacijsko/zborno mjesto određeno naredbom Stožera CZ i da mogu vršiti zadaće iz svoje mjerodavnosti.

Izuzetno, u hitnim slučajevima kada ne postoji mogućnost da se u što kraćem roku održi sjednica Općinskog stožera CZ, angažiranje postrojbe opće namjene može da naredi komandant, odnosno načelnik Općinskog stožera civilne zaštite.

Jedinica opće namjene angažira se onda kada Općinski načelnik proglaši nastanak prirodne ili druge nesreće na području općine, a izuzetno, angažiranje postrojbe može se izvršiti i prije proglašenja prirodne ili druge nesreće, u slučaju kada prijeti izravna opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće u cilju poduzimanja odgovarajućih mjer na sprječavanju nastanka te opasnosti ili nesreće ili ublažavanju njihovog djelovanja o čemu odlučuje Općinski Stožer civilne zaštite.

2.2. Angažiranje općinskih službi civilne zaštite opće namjene i redoslijed u angažiranju

Služba civilne zaštite koja je za područje općine organizirana sukladno Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća i odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, predstavlja posebne sastave pripadnika u zaštiti i spašavanju ljudi, životinja i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i na oticanju posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća. Služba civilne zaštite može se angažirati i u fazi preventivne zaštite kada prijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće i kada se ocijeni da je neophodno njen angažiranje, a takvim angažiranjem zapovijeda Općinski stožer.

Službe mogu biti formirane kao služba civilne zaštite specijalizirane namjene i služba civilne zaštite opće namjene. Specijalizirane službe su formirane na razini Županije, dok je služba opće namjene formirana na razini općine Neum.

O angažiranju službe specijalizirane namjene odlučuje Županijski stožer, a po zahtjevu općinskog stožera i ukazanoj potrebi vezano za prijetnju ili nastanak prirodne ili druge nesreće.

Služba opće namjene angažira se na pružanju pomoći u radu određenih službi zaštite i spašavanja, kao i na obavljanju raznih zadaća u akcijama zaštite i spašavanja ugroženih i nastradalih ljudi od prirodne ili druge nesreće za čije obavljanje nije potrebno posebno stručno znanje niti se koriste posebna tehnička sredstva i druga sredstva rada na obavljanju tih zadaća.

Služba opće namjene poslove iz svoje nadležnosti obavlja tako što se angažira kao potpora i pomoć za pružanje prve medicinske pomoći, na gašenju početnih i manjih požara, na provođenju mјera zaštite od poplava, na provođenju mјera zaštite i spašavanja ugroženih ljudi iz ruševina, na provođenju mјera RKB zaštite, na provođenju mјera koje se odnose na evakuaciju i zbrinjavanje ugroženih i stradalih ljudi, transport i snabdijevanje osnovnim sredstvima za ishranu, smještaj i zdravlje ugroženog stanovništva, na provođenju mјera zaštite i spašavanja ugroženih životinja te na izgradnji skloništa i zaklona.

Kada je od strane Općinskog stožera, naređeno angažiranje službe opće namjene, ona se priključuje službi zaštite i spašavanja ili službi specijalizirane namjene koje su angažirane i obavljaju one poslove na zaštiti i spašavanju koje zapovijedi rukovoditelj te službe.

Služba opće namjene, poslove iz svoje nadležnosti obavlja od trenutka angažiranja do trenutka kada Općinski stožer naredi prestanak njihovog angažiranja. Ovisno o pojavi, vrsti, obuhvatu i intenzitetu prirodne i druge nesreće koja je nastupila ili postoji prijetnja za njeno nastupanje a time i opasnost po stanovništvo, životinje i materijalna dobra na području Općine ili šire, Općinski stožer donosi naređenje o općem ili djelomičnom angažiranju snaga i sredstava civilne zaštite.

2.3. Način angažiranja općinskih službi zaštite i spašavanja

Službe zaštite i spašavanja organiziraju se i opremaju na način da budu suvremene i posebno organizirane snage civilne zaštite koje raspolažu suvremenom opremom, a koja im osigurava da mogu odgovoriti zahtjevima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara kada budu ugroženi prirodnim ili drugim nesrećama.

Službe zaštite i spašavanja angažiraju se na obavljanju operativnih mјera zaštite i spašavanja iz njihove nadležnosti, a po naredbi Općinskog stožera civilne zaštite i to u situacijama u kojima se primijete opasnosti ili pojave koje mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće, koje zahtijevaju provođenje mјera i aktivnosti na sprječavanju nastanka te prirodne ili druge nesreće ili njenom ublažavanju, od trenutka kada Općinski stožer proglaši stanje prirodne ili druge nesreće, što zahtijeva provođenje akcija zaštite i spašavanja ugroženih ljudi i materijalnih dobara, do otklanjanja posljedica koje su nastale djelovanjem ili druge prirodne nesreće, odnosno do trenutka kada Stožer naredi prestanak njihovog rada i za vrijeme vježbi civilne zaštite i drugih oblika osposobljavanja u civilnoj zaštiti.

Prilikom angažiranja snaga zaštite i spašavanja / Službi zaštite i spašavanja odnosno pravnih osoba /, obvezno je da se isti pridržavaju sljedećih uputa:

- 1) Za svaku lokaciju gdje se izvode neki radovi (bez obzira na obim, vrstu i duljinu) obveze angažiranih Službi zaštite i spašavanja odnosno pravnih osoba su slijedeće:
  - a) Uraditi građevinski dnevnik (po danima);
  - b) Radni nalog za svaku građevinsku mašinu popuniti sa točnim opisom radova šta je radila,;
  - c) Prevoznica za materijal detaljno popunjena:

- d) Otpremnice za materijal detaljno popunjene.
- 2) Dokumenta obvezno potpisana od strane stručnih lica predstavnika civilne zaštite u rubrici „za investitora“ (ono lice koje je uvelo u posao i pratilo, odnosno davalо dalje upute);
- 3) Kronološki posložiti sva navedena dokumenta.

Radi efikasnosti i preglednosti, uraditi za svaki dan po radilištima tabličnu rekapitulaciju sa opisom radova koji su se vršili, količinom i jedinačnom cijenom te zbirnom cijenom za svako radilište, a na kraju zbirnu rekapitulaciju iznosa po tablicama.

Posebno važno je da se u svim dokumentima u rubrikama: za investitora; ovlaštene osobe; za izvođača; rukovoditelja; naručitelja; vozača; primatelja i sl., čitko upisuju puna imena i prezimena (bez skraćenih potpisa), kako bi se vjerodostojnije mogla pratiti sva angažirana sredstva i poslovi na kojima su bila angažirana.

2.4. Način izuzimanja, korištenja i vraćanja materijalnih sredstava od građana i pravnih osoba

Način izuzimanja materijalnih sredstava od građana i pravnih osoba sa područja Općine za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u vrijeme neposredne opasnosti od nastanka stanja prirodne i druge nesreće i u vrijeme nastanka prirodne i druge nesreće, reguliran je Uredbom o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“ broj: 128/04).

Pored materijalnih sredstava građani i pravne osobe su dužni omogućiti da se njihovo zemljište, poslovni objekti, stambeni i pomoći objekti, prema procjeni Općinskog stožera civilne zaštite koji rukovodi akcijom zaštite i spašavanja, privremeno koriste za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Za potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, na području općine Neum od građana i pravnih lica izuzimaju se sljedeća sredstva: teretna i specijalna vozila svih vrsta i kategorija, rovokopači, labudice, buldožeri, sredstva za čuvanje i transport vode (rezervoari, cisterne za vodu, bačve, burad i sl., ambalaža i spremnici od 20 do 500 litara), agregati svih vrsta i jačina, šatori, drvena građa, motorne pile svih vrsta, porodične i vikend kuće ili dijelovi tih kuća koje vlasniku odnosno njegovoju užoj obitelji nisu neophodni za stanovanje, zemljište, konji, zaprege i sl., i druga pokretna sredstva za koje Općinski stožer civilne zaštite koji rukovodi akcijom zaštite i spašavanja, procijeni da su neophodna za angažiranje u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

Materijalna sredstva od građana i pravnih lica izuzimaju se, po pravilu, kada nastane prirodna ili druga nesreća, kao i u slučaju kada je potrebno preventivno djelovati na spriječavanje nastanka prirodne ili druge nesreće. Obveza davanja materijalnih sredstava nastaje onda kada Općinski stožer civilne zaštite naredi njihovo angažiranje za potrebe zaštite i spašavanja, jer su nastupili uvjeti prirodne ili druge nesreće.

Naredba Općinskog stožera civilne zaštite sadrži naziv, vrstu i količinu materijalnih sredstava koja se izuzimaju, vrijeme i mjesto predaje tih sredstava i podatke o vlasniku sredstava na koja se naredba odnosi. Općinski stožer civilne zaštite formira povjerenstvo za preuzimanje materijalnih sredstava navedenih u naredbi.

U povjerenstvo obvezno ulazi jedan član stožera i jedan član službe civilne zaštite ili neke druge općinske službe za upravu. Povjerenstvo je dužno da utvrdi kompletnost i ispravnost materijalnog sredstva koje se izuzima, tako da se sredstva za koja se utvrdi da su ispravna izuzimaju, a neispravna sredstva se vraćaju vlasniku.

O izuzetim sredstvima, komisija vlasniku izdaje potvrdu koja služi kao dokaz o

predatim i izuzetim sredstvima. Uz izuzeto sredstvo treba angažovati i lice koje rukuje izuzetim sredstvom, a povjerenstvo izuzeto materijalno sredstvo i rukovatelja upućuje na lokaciju koju je odredio Općinski stožer civilne zaštite.

Kada Općinski stožer civilne zaštite procijeni da je prestala potreba za dalnjim angažiranjem sredstava, donosi naredbu o prestanku angažiranja i vraćanja materijalnih sredstava.

Vraćanje angažiranih materijalnih sredstava vrši povjerenstvo koje je izvršilo preuzimanje tih sredstava, a ako ista nije u mogućnosti Općinski stožer civilne zaštite formira novo povjerenstvo od 3 člana, koje po sastavu treba da bude isto kao i prethodno koje je preuzimalo sredstva. Prilikom vraćanja materijalnih sredstava povjerenstvo je dužno svako sredstvo pregledati i utvrditi da li je na sredstvu nastala kakva šteta ili je uništeno ili nestalo. Nakon izvršenog pregleda, izdaje potvrdu vlasniku o vraćenom sredstvu. Potvrda treba da sadrži:

- Osobne podatke o vlasniku;
- Opis stanja sredstva (ispravno, oštećeno, pokvareno, nestalo ili uništeno);
- Vrijeme korištenja materijalnog sredstva.

Potvrda služi kao dokaz o vraćanju i stanju materijalnog sredstva. Ukoliko je materijalno sredstvo oštećeno, pokvareno, uništeno ili nestalo, vlasnik sredstva se upućuje povjerenstvu za procjenu štete na sredstvu koju formira Općinski stožer civilne zaštite. Sve troškove nastale prilikom prevoza (dopremanja i vraćanja) materijalnog sredstva i dnevnice, vlasniku materijalnog sredstva isplaćuje Općinski stožer civilne zaštite.

Štete nastale na materijalnom sredstvu, koje je angažirano, utvrđuje povjerenstvo koje formira Općinski stožer civilne zaštite koji je donio naredbu o angažiranju materijalnih sredstava. O utvrđenoj šteti i visini naknade štete sačinjava se zapisnik koji se dostavlja Općinskom stožeru civilne zaštite koji je izvršio angažiranje materijalnog sredstva.

2.5. Prilog dokumenta

2.5.1. Pregled specijaliziranih postrojbi civilne zaštite sa podacima o ljudstvu raspoređenom u te postrojbe i njihovim adresama i brojevima telefona

Postrojbe civilne zaštite koje se organiziraju sukladno odredbama članka 32. stavka 2. i članka 127. Zakona o zaštiti i spašavanju, predstavljaju posebne sastave pripadnika civilne zaštite namijenjene za obavljanje određenih zadaća u zaštiti i spašavanju ljudi, životinja i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i na otklanjanju posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća.

Postrojbe civilne zaštite organiziraju se i funkcioniraju sukladno odredbama članka 127. do 132. Zakona o zaštiti i spašavanju i odredbama članka 34. do 47. Pravilnika o organiziranju službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine Federacije BiH“ broj 77/06).

Postojbe specijalizirane namjene formiraju se posebnim aktom koji donosi općinski načelnik na prijedlog stožera civilne zaštite općine.

Sukladno uvjetima iz članka 35. stavka 2. i 3. Pravilnika mogu se formirati sljedeće

postrojbe specijalizirane namjene:

- Za zaštite od požara
- Za medicinsku pomoć
- Za zaštitu i spašavanje od mina i neeksploziranih ubojitih sredstava(NUS-a)
- Za RKB zaštitu
- Za spašavanje iz ruševina
- Za asanaciju terena
- Za spašavanje na vodi i pod vodom
- Za spašavanje s visina
- Za spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla
- Za upravljanje i održavanje skloništa i zaklona.

Prema procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća općine mogu se formirati i druge postrojbe specijalizirane namjene, ako se procijeni da je potrebito formiranje tih postrojbi o čemu odlučuje općinski načelnik prema zahtjevu službe za civilnu zaštitu.

Općina Neum pri Službi za civilnu zaštitu ima formiranu postrojbu za zaštitu od požara, točnije vatrogasnu postrojbu:

2.5.2. Pregled postrojbi civilne zaštite opće namjene sa podacima o ljudstvu raspoređenom u te postrojbe i njihovim adresama i brojevima telefona

Postrojba opće namjene se formira na načelima teritorijalne popune kao vod. Vod se organizira, obučava i oprema za izvršavanje zadataka na području cijele Općine.

Pri Općinskom stožeru civilne zaštite obrazovat će se postrojba opće namjene jačine voda, a formiraće je Općinski načelnik na prijedlog Općinske službe civilne zaštite.

Postrojba civilne zaštite opće namjene organizovat će se, opremati i obučavati za izvršavanje zadataka na pružanju potpore u provođenju mjera prve medicinske pomoći, za gašenje početnih i manjih požara, zaštiti od poplava, spasavanju ugroženih iz ruševina i zaklona, provođenju RKB zaštite, evakuaciji i zbrinjavanju ugroženih i stradalih, transportu i snabdijevanju osnovnim sredstvima za ishranu, smještaj i zdravlje ugroženog stanovništva, te zaštitu životinja.

POSTROJBA OPĆE NAMJENE – OPĆINSKOG STOŽERA CIVILNE ZAŠTITE

R. br.	Komandir	Raspoređeno ljudstvo	Adresa i broj telefona	
JEDINICA OPĆE		KOMANDA VODA		
		I - ODJELJENJE		

	II - ODJELJENJE	
	III - ODJELJENJE	

NAPOMENA: obzirom da postrojba opće namjene nije formirana jedinica tablica ostaje upražnjena, a nakon završenog procesa obrazovanja i formiranja, tablica će se u postupku ažuriranja Plana popuniti.

2.5.3. Pregled općinskih službi za zaštitu i spašavanje sa podacima o rukovoditeljima tih službi i podacima o ljudstvu raspoređenom u te službe i njihovim brojevima telefona i adresama, odnosno sjedištu tih službi

Službe zaštite i spašavanja, određene Pravilnikom o organiziranju službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine Federacije BiH“ broj 77/06) organiziraju se u pravnim osobama iz clanca 32. Zakona o zaštiti i spašavanju koja ispunjavaju sljedeće uvjete:

1. Da je njihova djelatnost ili dio djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća,
2. Da raspolažu kadrovima koji su stručno obučeni i sposobljeni za obavljanje poslova iz mjerodavnosti službe zaštite i spašavanja koja će se formirati,
3. Da su materijalno opremljeni odgovarajućom opremom i drugim materijalno-tehničkim sredstvima koja je neophodna za vršenje poslova iz mjerodavnosti službi zaštite i spašavanja.

U akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u općini Neum mogu biti angažirane sljedeće snage Civilne zaštite:

- Općinski stožer Civilne zaštite;
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogasna postrojba;
- Policijska uprava Neum;
- J.P. "Veterinarska stanica" Neum;
- J.P. "Komunalno" d.o.o. Neum;
- JU Dom zdravlja Neum.

Naziv službe Z/S	R.br.	Raspoređeno ljudstvo	Telefon	Adresa
OPĆINSKI STOŽER CIVILNE ZAŠTITE	1.	Mato Zovko	063 896 307	Stjepana Radića 2
	2.	Josip Tadić	063 358 115	
	3.	Brigita Lovrić	063 415 730	
	4.	Ilija Barešić	063 286 291	
	5.	Namik Malićbegović	063 286 290	
	6.	Ana Zlovečera Jukić	061 611 360	
	7.	Mirko Šumić	063 029 215	
	8.	Vlado Jozinović	061 477 757	
	9.	Ivica Tomić	063 352 070	
	10.	Marko Sinanović	063 412 099	
	11.	Nikola Trogrlić	063 459 404	

Redni broj	Naziv službe Z/S	Šef službe	Adresa
1	SLUŽBA ZA CIVILNU ZAŠТИTU I VATROGASNA POSTROJBA	Marko Topalović 063 464 310	Kralja Tomislava bb
2	JZU DOM ZDRAVLJA NEUM	Ana Zlovečera Jukić 061/611-360	Prva 37/A
3	JP KOMUNALNO NEUM	Mirko Šumić 036/880-198	Put svetog Ante bb
4	JP VETERINARSKA STANICA NEUM	Kralja Tomislava 1 036/880-709	Kralja Tomislava 1

3. DOKUMENT O AKTIVIRANJU, MOBILIZIRANJU I ANGAŽIRANJU SNAGA I SREDSTAVA

3.1. Mjere, postupci i zadaci Općinskog stožera civilne zaštite, Općinskog načelnika i svake Općinske službe za upravu kao i Mjesnih zajednica na izvršavanju zadataka koji se odnose na zaštitu spašavanje

R. br.	Izvršitelj	Mjere, postupci i zadaci
1.	OPĆINSKI STOŽER CIVILNE ZAŠTITE	<ul style="list-style-type: none"> - Kada (po procjeni) nastupi stanje neposredne opasnosti od nastanka prirodne nepogode, organizira se izvanredna sjednica Stožera, gdje shodno stanju na terenu i procjeni, utvrđuju se pravci mogućega djelovanja; - Po proglašenju stanja prirodne nepogode od strane Općinskog načelnika, organizira vanrednu sjednicu Općinskog stožera; - Pokreće organizirani/interventni sustav zaštite i spašavanja te kontinuirano vrši analize i procjene stanja na terenu, - Aktivira rad Operativnog centra civilne zaštite u proširenom sastavu, u svrhu prikupljanja, obrade i proslijđivanja svih informacija i podataka od značaja za zaštitu i spašavanje; - Alarmira i organizira uspostavljanje komunikacija i veza (radio i TV, telefonske, mobilne i informacijske veze); - Donosi naredbu o angažiranju snaga i sredstava civilne zaštite, kao i ljudstva i sredstava organa uprave, pravnih osoba i drugih institucija, mjesnih zajednica i građana i njihovih sredstava, na zadacima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koji su ugroženi ili stradali od (uslijed) djelovanja prirodne nepogode odnosno nesreće na području koje je pogodjeno; - Donosi naredbu o provođenju odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuje snage i sredstva koje će provoditi te mjere; - U tijeku faze spašavanja i faze otklanjanja posljedica, neprekidno vrši usmjeravanje i raspoređivanje snaga i sredstava na područja na kojima je njihovo angažiranje potrebito i određuje mjere i aktivnosti koje treba poduzeti; - Usmjerava, organizira i provodi zaštitu i spašavanje života, imovine u privatnom i javnom vlasništvu i okolišu; - Određuje zadatke angažiranim snagama civilne zaštite i drugim snagama koje trebaju poduzimati u zaštiti i spašavanju ljudi i stalno prati i kontrolira izvršenje datih zadataka, a prema potrebi poduzima i druge mjere koje će osigurati izvršenje naređenih zadataka; - Sa članovima općinskog stožera civilne zaštite organizira dežurstvo u prostorijama civilne zaštite, odnosno preko struktura civilne zaštite i u ugroženim područjima; - Rješava sva pitanja koja se tijekom provedbe zaštite i spašavanja pojave u svezi sa angažiranjem snaga i sredstava civilne zaštite i provedbi mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana; - Obrazuje Stručna Općinska povjerenstva koja šalje na ugrožene terene u svrhu utvrđivanja stvarnog stanja na terenu izazvanog prirodnim nepogodama; - Na temelju izvješća Stručnih povjerenstava, a po procjeni utvrđenih prioriteta, angažira odgovarajuće snage i sredstva u cilju saniranja odnosno otklanjanja posljedica nastalih djelovanjem prirodnih nesreća; - Donosi naredbu o evakuaciji ljudi i materijalnih dobara sa ugroženog na neugroženo područje unutar teritorije Općine; - Pri provođenju evakuacije ostvaruje suradnju s službama za upravu, policijskom stanicom, crvenim križom, humanitarnim organizacijama i gospodarskim društvima koja mogu pomoći u učinkovitom izvršavanju evakuacije; - Angažira se na odgovarajućoj provedbi zbrinjavanja evakuiranog stanovništva; - Ostvaruje suradnju sa svim subjektima zaštite i spašavanja neophodnim

	<ul style="list-style-type: none"> - za saniranje posljedica nastalih djelovanjem prirodne nepogode; - Uspostavlja i vodi preciznu evidenciju o angažiranoj mehanizaciji, izdatim nalozima za materijal, gorivo, sredstva i opreme isl.; - Izrađuje povremene presjeke nastalih troškova tijekom angažiranja snaga civilne zaštite; - Vrši povremene analize nastalih troškova tijekom provođenja spasilačkih akcija; - Organizirano i koordinirano sa spasilačkim službama vrši evakuaciju osoba iz zaplavljenih objekata; - Organizira privremeni smještaj ugroženog stanovništva; - Organizira, koordinira i prati prijem i distribuciju artikala hrane, osnovnih životnih namirnica i odjeće za ugrožene građane; - Organizira smještaj i ishranu pripadnika spasilačkih jedinica koje su općini Neum stavljene na raspolaganje; - Organizira, usmjerava, koordinira i vrši ospozobljavanje / prohodnost lokalnih putnih komunikacija oštećenim klizištima, bujičnim vodama, visokim snijegom i drugim nepogodama; - Organizira i provodi opsežnu akciju čišćenja i uklanjanja mulja iz poplavljениh područja; - Organizira i provodi protiv epidemiske mjere zaštite (opsežnu akcijudezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije na kompletnom poplavljenom području); - Organizira pranje svih lokalnih putnih komunikacija koje su bile zamuljene sa svim raspoloživim snagama koje u svom posjedu imaju cisternu (Profesionalna vatrogasna postrojba i dr.); - Organizira i provodi opsežnu akciju ispitivanja ispravnosti vode za piće na kompletnom području općine Neum, u i van sustava vodosnabdijevanja; - Organizira i šalje u ispomoć specijalne i druge timove drugim pogodenim općinama u FBiH; - Organizira i provodi akciju snabdijevanja pitkom vodom ugroženih naselja; - Uspostavlja organizaciju neprestanih preventivnih zdravstvenih i higijensko- epidemioloških akcija; - Kontinuirano vrši informiranje javnosti o stanju na terenu i provođenju spasilačkih akcija; - Organizira provođenje pojačanih mjera zaštite imovinske i osobne sigurnosti, javnog reda i mira na ugroženim područjima; - Rukovodi akcijom zaštite i spašavanja sve dotle dok se ne stvore uvjeti za normalno odvijanje života i rada na ugroženom području.
--	---

2.	OPĆINSKI NAČELNIK	<ul style="list-style-type: none"> - Donosi Procjenu ugroženosti područja općine Neum od prirodnih i drugih nesreća; - Donosi Općinski Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća; - Donosi Odluku o proglašenju stanja prirodne nepogode i određuje snage i sredstva sa područja Općine na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica od prirodne nepogode; - Osigurava planirana finansijska sredstva posebne naknade z/s u budžetu za provođenje mjera preventivne, operativne i sanacione zaštite; - Obrazuje strukture zaštite i spašavanja (službe, jedinice, povjerenike CZ); - U pravilniku o unutarnjoj organizaciji, jasno određuje Općinsku službu koja se bavi pokretanjem projektovanja i sanacijama klizanja i odronjavanja zemljišta, te Službu koja uspostavlja i vodi katastar klizišta; - Obrazuje i aktivira Općinsko povjerenstvo za utvrđivanje i procjenu šteta; - Koordinira i prati rad svih službi za upravu Općine, sa aspekta zaštite i spašavanja.
3.	ORGANI UPRAVE	<ul style="list-style-type: none"> - Izvršavaju i osiguravaju izvršavanje zakona, drugih propisa i općih akata kao i Općinskog Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća; - Postupaju po naredbama Općinskog stožera civilne zaštite; - Stavljaju na raspolaganje odgovarajući broj stručnih i drugih osoba Općinskom stožeru civilne zaštite u svrhu učešća u stručnim povjerenstvima i provođenju drugih aktivnosti kojima rukovodi Općinski stožer civilne zaštite; - Staraju se o organiziranju i provođenju mjera zaštite i spašavanja u oblasti za koju su osnovani i odgovorni za stanje te zaštite; - Prate stanje zaštite i predlažu mјere za razvoj i unapređenje zaštite od prirodnih i drugih nesreća; - Organiziraju, uvezuju i koordiniraju aktivnosti na uređenju korita rijeka i potoka na teritoriji; - Dužni su da razrađuju zadatke od značaja za zaštitu i spašavanje u svojim godišnjim planovima rada.
4.	MJESNE ZAJEDNICE	<ul style="list-style-type: none"> - U Statutu mjesne zajednice, utvrđuju organizaciju i provođenje preventivnih, operativnih i sanacionih mјera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u svojoj mjesnoj zajednici; - Organiziraju i osposobljavaju građane za provođenje zadataka i mјera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u svojoj mjesnoj zajednici; - Planiraju, organizuju i provode odgovarajuće mјere zaštite od prirodnih i drugih nesreća u svojoj mjesnoj zajednici; - Uspostavljaju stalnu komunikaciju sa Općinskim stožerom civilne zaštite; - Brinu se o sredstvima i opremi koju im na raspolaganje stavi Općinski stožer civilne zaštite u svrhu provođenja aktivnosti na otklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća; - Organiziraju i osiguravaju prihvat i zbrinjavanje pomjerenih građana i njihovih materijalnih dobara; - Organiziraju i održavaju rad za vrijeme trajanja prirodne nesreće; - Osiguravaju informiranje svojih mještana o posljedicama i mjerama koje se poduzimaju od strane Općinskog stožera CZ na zaštitu i otklanjanju posljedica od prirodnih i drugih nesreća; - Organiziraju uređenje i čišćenje postojećih kanala za odvodnju površinskih voda; - Organiziraju iskop novih kanala u cilju kanalisanja otjecanja

		<p>površinskih voda u svojoj MZ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organiziraju čišćenje i odčepljavanje propusta duž kanala u svojoj MZ; - Organiziraju čišćenje mulja i naplavina iz dvorišta i putnih komunikacija u svojoj MZ; - Organiziraju uređenje bankina duž puteva, radi zaštite asfaltne i druge podloge u svojoj MZ; - Organiziraju uređenje stradalih makadamskih puteva u svojoj MZ; - Organiziraju i vrše sve druge zadatke koji su po procjeni potrebni u svrhu otklanjanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.
--	--	---

3.2. Prilog dokumenta

3.2.1. Pregled Općinskih službi za upravu, sa podacima o rukovoditeljima tih službi i njihovim adresama i brojevima telefona (fiksni/mobilni)

Pored Općinske službe civilne zaštite u organima uprave općine Neum postoji pet službi sa izvjesnim pravima i obvezama u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i to:

1. Služba za stambeno i komunalne poslove izgradnju i razvoj, Josip Njavro, tel: 036 880-073
2. Služba za imovinsko pravne poslove i katastar nekretnina, Smilja Konjevod tel: 036 880-134
3. Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje, Pero Raič, tel: 036880-188
4. Služba za finansije i gospodarstvo, Vicko Jogunica, tel: 036 880-244
5. Služba za opću upravu i društvene djelatnosti, Danica Glavinić, tel: 036 880- 186

4.DOKUMENT O MJERAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

4.1. Preventivna faza mjera zaštite i spasavanja

Područje razvoja pripravnosti (spremnosti) lokalne zajednice međusobno je uvjetovano postizanjem stanja boljeg od prethodnog ili zatećenog u odnosu na probleme upravljanja prirodnim i drugim nesrećama u svim fazama. Faze upravljanja u prirodnim i drugim nesrećama u načelu trebaju biti istovjetne sa razvojnim područjima zaštite i spasavanja kako bi se osigurala učinkovitost sustava zaštite i spašavanja.

Postizanjem pripravnosti (spremnosti), u razvojnrom i organizacionom smislu u oblasti zaštite i spašavanja, lokalnoj zajednici se omogućuje brzo i učinkovito djelovanje u odgovorima na izazove prirodnih i drugih nesreća.

4.1.1. Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati s ciljem spriječavanja nastanka prirodne nepogode ili druge nesreće

Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se poduzimati su:

- Primjena propisa o građenju (urbanističko-prostorna i tehnička dokumentacija);
- Kontrola poštivanja propisanih građevinsko-tehničkih normi kod izgradnje građevinskih (stambenih, poslovnih, infrastrukturnih) i drugih objekata;
- Spriječavanje bespravne gradnje stambenih, poslovnih i drugih objekata i zakonsko sankcioniranje svih onih koji svojim nepropisnim i nestručnim radnjama prouzrokuju nastanak klizišta i odrona zbog čega su nastale posljedice na materijalnim dobrima u javnom ili privatnom vlasništvu;
- Sanacija najprioritetnijih klizišta i odrona zemljišta, koja ugrožavaju i oštećuju infrastrukturne, stambene, i druge objekte po prethodno izrađenoj projektnoj dokumentaciji;
- Izrada i vođenje katastra klizišta na području općine Neum;
- Izrada, štampanje i distribucija uputstava građanima o ponašanjima za slučaj zemljotresa;
- Prikupljanje podataka o pojавama klizišta i odrona i kontinuirano vođenje i ažuriranje registra klizišta i odrona na području Općine;
- Pojačan inspekcijski nadzor nad gradnjom objekata;
- Procijeniti mogući broj, u najtežoj situaciji (pretpostavka 7°MCS i više) poginulih, nestalih, teže i lakše povrijeđenih građana;
- Procijeniti mogući broj plitko, srednje i duboko zatrpanih u ruševinama od zemljotresa;
- Ospozobljavanje struktura civilne zaštite na spašavanju od prirodnih i drugih nesreća;
- Pravovremeno organiziranje/ugovaranje rada zimske službe u gradu, lokalnim i nekategoriziranim cestama na području Općine;
- Provođenje zdravstvenog odgoja i prosvjećivanja sa svrhom podizanja duševne i tjelesne sposobnosti građana;
- Izrada karti plavnih područja, najkritičnijih mesta na vodotocima, klizišta i erozivnih područja;
- Uređenje korita rijeka Neretve i Trebišnjice, vodotoka II kategorije i većih potoka;
- Čišćenje snijega i leda sa javnih prometnih površina lokalnog značaja i lokalne nadležnosti;

- Utvrđivanje kritičnih mesta i izrada pregleda istih, sa najvažnijim podacima o plavnom pojasu;
- Pošumljavanje goleti radi smanjenja bujica i erozije tla;
- Deponiranje dovoljnih količina posipnog materijala na proširenjima uz kolovoze na usponima cesta;
- Nabavka, preuzimanje i deponiranje abrazivnog materijala za spriječavanje klizavosti;
- Zabranu stambene izgradnje u plavnom pojasu;
- Otkrivanje i otklanjanje uzroka oboljenja, odnosno spriječavanje i suzbijanje bolesti te njihovih posljedica;
- Praćenje meteorološke situacije i prikupljanje podataka od značaja za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća;
- Poduzimanje različitih mera na zaštiti voda za piće od različitih oblika zagađenja na čitavoj teritoriji Općine;
- Procjenjivanje i utvrđivanje razmjera opasnosti po ljude i materijalna dobra, od posljedica visokog snijega i snježnih nanosa;
- Preduzimanje mera zaštite od ekoloških čimbenika štetnih po zdravlje, uključivši sve mjeru za očuvanje, unapređenje i poboljšanje zdravstvenih uvjeta životne sredine i radne okoline i higijenskih uvjeta za život i rad čovjeka;
- Prikupljanje podataka o opasnosti od epidemija;
- Uspostaviti saradnju sa udrušama građana čija je neposredna djelatnost vezana za aktivnosti na vodi i pod vodom, te iste aktivno uključiti u provođenje preventivnih mera zaštite od poplava;
- Pri izradi i usvajanju prostornih, regulacijskih i drugih planova građenja na području općine Neum, neophodno je osigurati da se u iste ugrade zahtjevi zaštite i spašavanja od prirodnih nepogoda, pri čemu se poseban akcent stavlja na „Procjenu ugroženosti područja općine Neum“, kao i na iskustva Općinske službe civilne zaštite na aktivnostima zaštite i spašavanja;
- Evidentiranje objekata podložnih rušenju zbog loše gradnje, odnosno objekata koji svojim rušenjem mogu ugroziti druge objekte zbog blizine gradnje;
- Ospozobljavanje i opremanje struktura civilne zaštite na spašavanju na vodi i pod vodom;
- Priprema i ospozobljavanje građanstva u okviru obitelji, stambenih i poslovnih objekata i mjesnih zajednica na provođenju mera zaštite i spašavanja od poplava;
- Organizirati i vršiti kontinuirano vježbe struktura civilne zaštite, te iskustva iz tih vježbi ugraditi u planove zaštite i spašavanja;
- U pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta organa uprave, jasno odrediti Općinsku službu koja vodi poslove pokretanja projektiranja i sanacije klizišta i odrona zemljишta, kao i Službu koja vodi registar klizišta;
- Izgradnja novih i sanacija postojećih kanala i vodopropusta za regulaciju i odvodnju površinskih (atmosferskih, otpadnih i drugih voda);
- Izgradnju novih i održavanje izgrađenih drenaža terena;
- Zasađivanje različitim biljnim kulturama zemljишta podložnom klizanju;
- Čišćenje kanala i vodopropusta u naseljenim mjestima;
- Provođenje mera imunizacije građana od mogućih zaraznih bolesti;
- Izmjena ratarskih u korist voćarskih kultura u plavnom pojasu;

- Deponiranje vreća napunjениh pijeskom na kritičnim mjestima;
- Izgradnja nasipa za obranu od poplava;
- Provođenje mjera posebnog nadzora nad stanovnicima starijim od 65 godina;
- Snabdijevanje lijekovima i drugim sredstvima za liječenje;
- Popravka ranije izgrađenih nasipa koji su oštećeni iz raznih razloga;
- Praćenje prognoze kretanja vodostaja;
- Prikupljanje podataka o opasnosti od poplave;
- Provođenje kontinuirane kontrole objekata vodosabdijevanja, u gradu, naseljenim mjestima, gospodarskim društvima, javnim ustanovama i sl.;
- Provođenje redovitih ljekarskih pregleda radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti građana;
- Provođenje mjera zdravstvene zaštite djece predškolskog uzrasta, brigu o njihovom zdravstvenom stanju i unapređenje zdravlja i učešće u podizanju psihofizičke sposobnosti;
- Kadrovsko jačanje i materijalno – tehničko opremanje Doma zdravlja Neum;
- Organiziranje, popuna, obuka i tehničko osposobljavanje Operativnog centra civilne zaštite;
- Osposobljavanje i tehničko opremanje povjerenika i snaga civilne zaštite za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja od prirodnih nepogoda;
- Organiziranje i provođenje kontinuirane dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije (DDD);
- Priprema i osposobljavanje građanstva u okviru obitelji, stambenih i poslovnih objekata i mjesnih zajednica na provođenju mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- Organiziranje, uvezivanje, tehničko osiguranje i stavljanje u funkciju sustava veza potrebitih za upravljanje, osmatranje i uzbunjivanje;
- Aktiviranje odgovarajućih struktura civilne zaštite (stožera CZ, službi zaštite i spašavanja, jedinice CZ opće namjene i povjerenika) i sredstava zaštite i spašavanja;
- Planiranje djelovanja dovoljnog broja zdravstvenih ekipa u vanrednim situacijama;
- Davanje prijedloga za proglašenje stanja prirodne nepogode

4.1.2. Općinske službe za upravu, koje su obvezne da, kao dio svoje redovite djelatnosti, izravno izvršavaju preventivne mjere zaštite i spašavanja

R. br.	Preventivna mjera	Vrši	Rok
1.	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada prostornih, regulacijskih i drugih planova građenja skladno zahtjevima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara; - Osiguranje izvršavanja zakona, drugih propisa i općih akata kao i Općinskog Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća; - Kroz provođenje zakonskih i podzakonskih propisa, osigurava da se gradnja stambenih, infrastrukturnih i poslovnih objekata provodi sukladno prostornim i urbanističkim planom, kao i striktnu primjenu Zakona o građenju i primjenu odgovarajućih standarda iz oblasti gradnje. 	Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje	Stalni zadatak

2.	<ul style="list-style-type: none"> - Propisno čuva i u kontinuitetu ažurira Procjenu ugroženosti područja općine Neum od prirodnih i drugih nesreća i Općinskog plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća; - Organizira i osposobljava Operativni centar CZ; - Organizira i osposobljava sustav osmatranja i uzbunjivanja; - Priprema, organizira i vrši obuku struktura civilne zaštite; - Priprema i osposobljava građanstvo za provođenje preventivnih mjera zaštite; - Organizira sustav veza potrebitih za upravljanje iz operativnog centra CZ; - Preko Operativnog centra, prikuplja, obrađuje i prosledjuje sve neophodne podatke od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. 	Služba za civilnu zaštitu i vatrogasna postrojba	Stalni zadatak
3.	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurava izvršavanje zakona, drugih propisa i općih akata kao i Općinskog Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća; - Preko odgovarajuće inspekcije vrši kontrolu poštivanja propisanih građevinsko – tehničkih normi kod izgradnje građevinskih objekata; - Pokreće i vrši zakonsko sankcioniranje svih onih koji svojim nestručnim i nepropisnim radom prouzrokuju nastanak klizišta i odrona kao i drugih pojava zbog čega su nastale posljedice po materijalna dobra u državnom i privatnom vlasništvu. 	Služba za gospodarstvo i financije	
4.	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurava izvršavanje zakona, drugih propisa i općih akata kao i Općinskog Plana zaštite i spašavanja; - Vodi evidenciju o broju i stanju objekata u mjesnim zajednicama koji se mogu koristiti za potrebe zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara; - Vodi evidenciju o broju i stanju objekata u javnom vlasništvu, koji se mogu koristiti za potrebe zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara; - Uvezuje sve humanitarne i druge organizacije koje se bave zbrinjavanjem ugroženog stanovništva tijekom trajanja prirodne nepogode i nakon nje, i sačinjava centralnu evidenciju o prihvatu i raspodjeli različitih vidova humanitarne pomoći; - U suradnji sa Službom za prostorno uređenje, prati stanje i predlaže mjere na sanaciji i izgradnji instalacija za regulaciju i odvodnju površinskih, podzemnih, otpadnih i drugih voda, posebice duž lokalne cestovne mreže; - Organizira i koordinira aktivnosti na uređenju korita rijeka i potoka; - Planira, organizira i koordinira aktivnosti na osposobljavanju lokalnih putnih komunikacija za neometan i siguran promet; - Organizira i koordinira aktivnosti sa Ministarstvom vodoprivrede, poljoprivrede i šumarstva na uređenju vodotoka II kategorije; - Osigurava izvršavanje zakona, drugih propisa i općih akata kao i Općinskog Plana zaštite i spašavanja. 	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti	-/-

4.1.3. MTS-a i oprema koja će se koristiti na provođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja, kao i izvođenje tih mjera i izvori finansiranja za provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja

R. br.	MTS-a i oprema	Kom	Osigurava	Vrste radova koje se poduzimaju	Izvori financiranja
1.	- Putnička i terenska vozila voznog parka općine Neum	5	- Općinski načelnik	Upotpuniti vozni park Općine	
2.	- Kompletna oprema za rad OC CZ	kpl	-Općinski načelnik	Kompletirati opremu za rad OC CZ	Budžet Općine i dio sredstava po osnovu zaštite i spašavanja
3.	- Kompletna oprema za rad OS CZ	kpl	-Općinski načelnik, -OS CZ	Kompletirati opremu za rad OS CZ	zaštite i spašavanja kojim upravlja OS CZ, i
4.	- Odgovarajuće upute za slučaj prirodne nepogode	x	-Općinski načelnik	Tiskanje odgovarajućeg broja uputstava stanovništvu	pravne osobe u kojima su osnovane Službe zaštite i spašavanja
5.	- Kompletna oprema i sredstva za Službe zaštite i spašavanja	8	-Načelnik, - Pravne osobe u kojima su obrazovane Službe z/s	Sukladno Zakonu o javnim nabavkama izvršiti kupovinu kompletne opreme i sredstava	
6.	-Kompletna oprema i sredstva za rad Postrojbe CZ opće namjene	32	-Općinski načelnik	Sukladno Zakonu o javnim nabavkama izvršiti kupovinu kompletne opreme i sredstava	

4.1.3. Zadaci Općinske službe civilne zaštite na koordinaciji i angažiranju izvršitelja na provođenju preventivnih mjera zaštite i način ostvarivanja nadzora nad provođenjem tih mjera

Općinska služba civilne zaštite kroz odgovarajuće akte predlaže Općinskom načelniku, Općinskom vijeću i nadležnim Općinskim službama, odgovarajuća rješenja u provođenju odgovarajućih preventivnih mjera zaštite kao i način ostvarivanja nadzora nad provođenjem preventivnih mjera zaštite.

Težišni zadaci Službe civilne zaštite predviđeni Zakonom i ovim Planom su:

- Vrši upravne, stručne i druge poslove iz oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti Općine;
- Administrativno servisira rad Općinskog stožera civilne zaštite u pripremama i u tijeku vođenja akcije zaštite i spašavanja;
- Uspostavlja i vodi propisane evidencije u oblasti svog djelokruga rada i izdaje uvjerenja o činjenicama iz tih evidencija;
- Priprema i izrađuje informacije i izvještaje o organiziranju, poduzimanju i provođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, predlaže mjere za unapređenje stanja u ovoj oblasti;
- Organizira rad Operativnog centra koji prikuplja, obrađuje i proslijeđuje informacije vezane za provođenje mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća
- Operativni centar CZ prikuplja, obrađuje i proslijeđuje podatke o svim vidovima opasnosti, vrši osmatranje, uzbunjivanje i upozoravanje građana, te priprema i šalje izvješća o preduzetim mjerama i aktivnostima nadležnim organima vlasti, susjednim operativnim centrima, operativnom centru ŽUCZ;
- Animira stanovništvo, vijeća mjesnih zajednica, poduzeća i druge pravne

- subjekte na provođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- Vrši i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća koji su joj Zakonom i drugim propisima, Statutom Općine i Pravilnikom Općine stavljeni u nadležnost;
- Surađuje sa Mjesnim zajednicama i Općinskim načelnikom na realizaciji utvrđenih preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- Vrši edukaciju stanovništva o načinima i potrebi poduzimanja preventivnih mjera zaštite od prirodnih i drugih nesreća;
- Osigurava skladišni/magacinski prostor i MTS-a koji će se koristiti za odlaganje dijela opreme i sredstava struktura Civilne zaštite koja je potrebna za fazu preventivne zaštite;
- Prati provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih Općinskih službi i drugih subjekata, te pravovremeno ukazuje na neizvršavanje predloženih mjera zaštite;
- Putem elektronskih medija na području općine, vrši informiranje građana na provedbi preventivnih mjera zaštite i spašavanja za ovu oblast;
- Koordinira radom svih Općinskih službi na realizaciji preventivnih mjera zaštite i od istih zaprima informacije o poduzetim mjerama zaštite i spašavanja.

Za provođenje gore navedenih aktivnosti zadužuje se **šef Općinske službe civilne zaštite**.

4.1.4. Rokovi za izvješćivanje Općinskog načelnika i Općinskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih zadataka, kao i način ostvarivanja nadzora nad izvođenjem tih poslova

Općinska služba civilne zaštite i sve druge Općinske službe za upravu, u sklopu mjesecnih i godišnjih izvješća/informacija o radu Općinskih službi za upravu, vrše obradu podataka o aktivnostima i stanju na terenu iz oblasti za koju su osnovane a koje imaju vezu sa poduzimanjem preventivnih mjera zaštite i spašavanja koje su navedene u ovom Planu a iste su delegirane određenim Općinskim službama za upravu.

Općinski načelnik i Općinsko vijeće će prilikom razmatranja dijelova izvješća/informacija Općinskih službi za upravu direktnim uvidom u aktivnosti i mjerne u provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, vršiti i izravni nadzor u provođenju istih i putem odgovarajućih zaključaka i odluka nalagati provođenje odgovarajućih mjera i aktivnosti Općinskim službama za upravu koje će imati za cilj poboljšanje provođenja preventivnih mjera zaštite.

4.2. Operativna faza - faza spašavanja - odgovor

Suština ukupnih priprema lokalne zajednice za zaštitu i spašavanje jeste postizanje sposobnosti odgovora (reakcije, intervencije) na izazove prirodnih i drugih nesreća. Zapravo, to je centralno područje sustava zaštite i spašavanja koje je uvjetovano i određeno postizanjem kvalitete razvoja područja prevencije sa ublažavanjem, a posebno pripravnosti/spremnosti.

Mjere odgovora (interventne mjere) su one koje se poduzimaju neposredno prije ili poslije udara prirodne i druge nesreće (nakon uzbunjivanja) usmjerene ka spašavanju života i zaštiti imovine i sagledavanju trenutačnih šteta nastalih na početku te nesreće.

Aktivnosti odgovora (interventne mjere) izvode se u krajnje teškim uvjetima, teško se realiziraju, zahtijevaju velika požrtvovanja ljudstva, osigurane resurse, prethodno planiranje i programiranje, organiziranost, obučenost i uvježbanost snaga i operativno stručnih tijela za

upravljanje procesom.

Učinkovitim odgovorom na stanje prirodne i druge nesreće postiže se smanjenje broja nastrandalih, olakšavanje teškoća i patnji, povrat osnovnih uvjeta potrebnih za život i funkcioniranje sustava lokalne zajednice.

4.2.1. Mjere zaštite i spašavanja koje će se izravno poduzimati od momenta pojave opasnosti, odnosno nastanka prirodne i druge nesreće i u tijeku djelovanja prirodne ili druge nesreće u cilju spašavanja ugroženih i nastrandalih ljudi i materijalnih dobara

- Pokreće se organizirani/interventni mehanizam sustava zaštite i spašavanja;
- Vrše se kontinuirane analize i procjene stanja na terenu i skladno s tim naređuju/provode odgovarajuće mjere zaštite i spašavanja na terenu po prioritetima u cilju normalizacije stanja na terenu;
- Organiziraju se, usmjeravaju i koordiniraju aktivnosti spasilačkih službi na spašavanju ljudi i materijalnih dobara;
- Organiziraju se i koordiniraju aktivnosti na privremenom smještaju ugroženog stanovništva;
- Organiziraju se, uvezuju i koordiniraju aktivnosti na prijemu, smještaju i distribuciji humanitarne robe (hrana, odjeća, obuća, sredstva za higijenu i sl.);
- Organizira se smještaj i ishrana pripadnicima spasilačkih snaga ustupljenih općini Neum;
- Organiziraju se usmjeravaju i koordiniraju aktivnosti na raščišćavanju odnosno ospozobljavanju putnih komunikacija ugroženih/oštećenih prirodnim nepogodama;
- Organiziraju se, usmjeravaju i koordiniraju aktivnosti na provođenju opsežnih akcija na čišćenju i uklanjanju mulja iz poplavljениh područja;
- Organizira se, usmjerava i koordinira aktivnost na opsežnim akcijama protiv-epidemijskih mjera(DDD);
- Organizira se, usmjerava i koordinira aktivnost na ispitivanju ispravnosti vode za piće na kompletnom području Općine;
- Organizira se neprekidno uspostavljanje komunikacija i veza (radio i TV, telefonske, mobilne i informacijske);
- Organizira se i provodi akcija snabdijevanja pitkom vodom ugroženih naselja;
- Organiziraju se neprestane preventivne zdravstvene i higijensko-epidemiološke akcije;
- Uspostavlja se informacijsko upravljanje – pute mmedija;
- Organiziraju se pojačane mjere zaštite imovinske i osobne sigurnosti, javnog reda i mira na ugroženim područjima.

4.2.2. Snage i sredstva civilne zaštite koje se mogu angažirati na spašavanju ugroženih i nastrandalih ljudi i materijalnih dobara

R.br.	Naziv organa	Struktura civilne zaštite	Sredstva
1.	Općina	Općinski stožer CZ	
2.	JZU „Dom zdravlja“	Služba za medicinsku pomoć	Po materijalnoj formaciji
3.	Veterinarska stanica	Služba za spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla	Po materijalnoj formaciji
4.	JP Komunalno	Služba za vodosnadbijevanje, čistoću i asanaciju terena	Po materijalnoj formaciji

5.	Vatrogasna postrojba	Služba zaštite od požara	Po materijalnoj formaciji
6.	Crveni križ	Služba za snabdijevanje/logistiku	Volonteri

Pored navedenih snaga zaštite i spašavanja, veoma brzo se mogu angažirati sve pravne i fizičke osobe koja raspolažu sa odgovarajućim resursima za zaštitu i spašavanje.

4.2.3. Mjere, postupci i zadaci Općinskog načelnika, Općinskih službi za upravu, pravnih osoba i drugih izvršitelja koje će se preduzimati u akciji zaštite i spašavanja

Općinski načelnik

- Donosi odluku o proglašenju stanja prirodne nepogode kojom Općinskom stožeru civilne zaštite stavlja na raspolaganje uporabu svih raspoloživih snaga i sredstava civilne zaštite, službi za upravu, javnih poduzeća, javnih ustanova, i drugih pravnih osoba sa područja Općine na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica od prirodnih i drugih nesreća po ljudi i materijalna dobra u javnom i privatnom vlasništvu;
- Kroz rebalans budžeta osigurava dio nedostajućih sredstava za pokrivanje dijela troškova nastalih angažiranjem snaga i sredstava zaštite i spašavanja u provođenju akcija zaštite i spašavanja tijekom trajanja prirodne nepogode, iz sredstava doznačenih s viših razina vlasti;
- Na propisan način, potražuje finansijsku pomoć od nadležnih organa Hercegovačko-neretvanske županije i Federacije Bosne i Hercegovine, u cilju prevazilaženja nastalog stanja izazvanog prirodnom nepogodom, i putem nadležnih organa osigurava namjensko trošenje eventualno dobijenih sredstava;
- Izvješće Općinskog povjerenstva za procjenu i utvrđivanje šteta;
- Izvješće o nastalim troškovima učešća u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara te informaciju o posljedicama djelovanja prirodne nepogode upućuje Općinskom vijeću na razmatranje i usvajanje;
- Poduzima mjere za koje je ovlašten i predlaže odgovarajuće mjere Općinskom vijeću o kojima vijeće odlučuje;
- Upućuje odgovarajuće zahtjeve ŽS CZ i FS CZ za hitne intervencije;
- Vrši i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih nepogoda koji su mu Zakonom i drugim propisima i Statutom Općine stavljeni u nadležnost;
- Donosi odluke o prestanku stanja prirodne nepogode.

Kada se prirodna ili druga nesreća izrazi jačim intenzitetom, i kada za provođenje hitnih mjera zaštite i spašavanja nema dovoljno planiranih sredstava u budžetu, Općinski načelnik upućuje zahtjev za dodjelu jednokratne pomoći za hitne intervencije Županijskom stožeru civilne zaštite Mostar.

Služba za gospodarstvo i finansije

- Osigurava i planira sredstva u budžetu za akontativno plaćanje provođenja akcija zaštite i spašavanja od strane Općinskog stožera civilne zaštite.
- Vrši isplatu obračunatih/iskazanih troškova angažiranog ljudstva i mehanizacije nastalih tijekom provođenja akcija zaštite i spašavanja.
- Općinskom stožeru civilne zaštite stavlja na raspolaganje inspekcije, i druge stručne kadrove za koje se procijeni da su potrebni u provođenju akcije zaštite i spašavanja.
- Sve drugo, po naredbama, zahtjevima i zaključcima Općinskog stožera civilne zaštite.

Za provedbu gore navedenih aktivnosti – ***zadužuje se šef službe.***

Služba za opću upravu i društvene djelatnosti

- U suradnji sa Općinskim stožerom civilne zaštite, a preko predsjednika vijeća Mjesnih zajednica animira građane na ugroženom području radi učešća u akcijama provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- Prati stanje i koordinira aktivnosti sa Mjesnim zajednicama i Općinskim stožerom civilne zaštite u provođenju mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- Skupa sa Službom za društvene djelatnosti i Službom za prostorno uređenje, osigurava prostor za smještaj angažiranih snaga civilne zaštite koje vrše akciju zaštite i spašavanja na određenom području;
- Prikuplja i dostavlja podatke od značaja za zaštitu i spašavanje operativnom centru civilne zaštite;
- Osigurava dovoljan broj vozila voznog parka Općine za potrebe rada Općinskog stožera u tijeku trajanja akcije zaštite i spašavanja i odgovarajućih stručnih komisija, inspekcija i dr;
- Općinskom stožeru civilne zaštite ustupa na raspolaganje svoje uposlenike, za koje Stožer procijeni da su potrebni;
- Sve drugo, po naredbama, zahtjevima i zaključcima Općinskog stožera civilne zaštite;
- Osigurava objekte za smještaj pomjerenog stanovništva, materijalnih dobara i stoke;
- Skupa sa Službom za prostorno uređenje i Službom za opću upravu osigurava prostor za smještaj angažiranih snaga civilne zaštite koje vrše akciju zaštite i spašavanja na određenom prostoru;
- Općinskom stožeru civilne zaštite ustupa na raspolaganje svoje uposlenike, za koje stožer procijeni da su mu potrebni;
- Prikuplja i dostavlja podatke od značaja za zaštitu i spašavanje operativnom centru civilne zaštite;
- Sve drugo, prema naredbama, zahtjevima i zaključcima Općinskog stožera civilne zaštite.

Za provedbu gore navedenih aktivnosti – ***zadužuje se šef službe.***

Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje

- Procjenjuje situaciju na ugroženom području, predlaže i izvršava mjere iz svoje nadležnosti kao i naredbe Općinskog stožera civilne zaštite;
- Općinskom stožeru civilne zaštite ustupa na raspolaganje svoje uposlenike, za koje stožer procijeni da su mu potrebni;
- Skupa sa Službom za društvene djelatnosti i Službom za opću upravu, osigurava prostor za smještaj angažiranih snaga civilne zaštite koje vrše akciju zaštite i spašavanja na određenom području;
- Prikuplja i dostavlja podatke od značaja za zaštitu i spašavanje operativnom centru civilne zaštite;
- Sve drugo, po naredbama, zahtjevima i zaključcima Općinskog stožera civilne zaštite.

Za provedbu gore navedenih aktivnosti – **zadužuje se šef službe.**

Mjesne zajednice

- Provode naredbe Općinskog stožera civilne zaštite;
- Uspostavljaju stalnu komunikaciju sa Općinskim stožerom civilne zaštite;
- Brinu se o sredstvima i opremi koju im na raspolaganje stavi Općinski stožer civilne zaštite u svrhu provođenja aktivnosti na otklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća;
- Organiziraju i osiguravaju prihvat i zbrinjavanje pomjerenih građana i njihovih materijalnih dobara;
- Organiziraju i održavaju red za vrijeme trajanja prirodne nepogode;
- Osiguravaju informiranje svojih mještana o poslijedicama i mjerama koje se poduzimaju od strane Općinskog stožera CZ na zaštiti i otklanjanju posljedica od prirodnih i drugih nesreća;
- Organiziraju uređenje i čišćenje postojećih kanala za odvodnju površinskih voda u svojoj MZ;
- Organiziraju iskop novih kanala u cilju kanaliziranja otjecanja površinskih voda u svojoj MZ;
- Organiziraju čišćenje i otčepljivanje propusta duž kanala u svojoj MZ;
- Organiziraju čišćenje mulja i naplavina iz dvorišta i cestovnih komunikacija u svojoj MZ,
- Organiziraju uređenje bankina duž cesta, radi zaštite asfaltne i druge podloge u svojoj MZ;
- Organiziraju uređenje makadamskih puteva u svojoj MZ;
- Organiziraju i vrše sve druge zadatke koji su po procjeni potrebiti u svrhu otklanjanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Za provedbu navedenih aktivnosti – **zadužuju se predsjednici Mjesnih zajednica.**

Građani

- Zapisnički predaju tražena materijalna sredstva od strane Općinskog stožera civilne zaštite;
- Odazivaju se pozivu nadležnog organa Mjesne zajednice u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nepogoda;
- Izvršavaju mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koje naredi nadležni organ Mjesne zajednice, kroz formu radnih postrojbi;
- Dostavljaju podatke od značaja za zaštitu i spašavanje Operativnom centru CZ;
- Vrše i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja koje su im Zakonom i drugim propisom i naredbom Općinskog stožera civilne zaštite stavljene u nadležnost.

Javna poduzeća i druga pravne osobe sa područja općine

Privredna društva i druga pravne osobe koja obavljaju djelatnost iz oblasti: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva i drugih oblasti u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda, organiziraju i provode poslove zaštite i spašavanja skladno Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i Općinskim Planom zaštite i spašavanja a naročito:

- Donose i razrađuju planove zaštite i spašavanja;
- Planiraju i osiguravaju materijalno – tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- Organiziraju postrojbe i povjerenike civilne zaštite, opremaju ih potrebitom opremom i sredstvima i osposobljavaju ih za njihovo učešće u zaštiti i spašavanju;
- Na zahtjev Općinskog stožera civilne zaštite stavljuju na raspolaganje potrebitu mehanizaciju, opremu i ljudstvo za otklanjanje posljedica prirodne nepogode;
- Operativnom centru civilne zaštite dostavljaju sve bitne podatke od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara;
- O pojavi prirodne nepogode odmah obaviještavaju Operativni centar civilne zaštite te dostavljaju neophodne podatke koji od njih budu traženi;
- Ostvaruju suradnju sa Općinskom službom CZ i Općinskim stožerom Civilne zaštite;
- U slučaju potrebe vrše pomjeranje uposlenika i izmještanje materijalnih dobara;
- Vrše i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja koje su im Zakonom i drugim propisom i naredbom Općinskog stožera civilne zaštite stavljeni u nadležnost.

Za provedbu navedenih aktivnosti – ***zadužuju se ravnatelji poduzeća i pravnih osoba.***

Telekom operateri - Neum

- Dužni su da u slučaju prirodne nepogode i prekida telefonskih veza, iste uspostavljaju odmah, posebice subjekata po prioritetu i područja koja su najviše pogodjena prirodnim nepogodom;
- Dužni su da osiguraju alternativni način napajanja i uspostave telefonskih linija za ugrožena područja;
- Dužni su da posjeduju organizirane mobilne ekipe, te redovno održavaju neometan pristup svojim objektima;
- Općinskom stožeru civilne zaštite putem Operativnog centra civilne zaštite dostavljaju informacije o provedenim aktivnostima i poduzetim mjerama na sanaciji ugroženih i oštećenih objekata.

Za navedene aktivnosti – ***zadužuju se rukovoditelji telekom operatora.***

Elektroprivreda BiH, Elektroprivreda HZHB – Neum

- Dužni su da u slučaju prekida napajanja električnom energijom, istu uspostave odmah, po prioritetu, posebice subjektima i područjima koja su najviše pogodjena prirodnim nepogodom;
- Dužni su da osiguraju alternativni način napajanja i uspostave elektro mreže na ugroženom području;
- Dužni su da posjeduju organizirane mobilne ekipe, te redovito održavaju neometan pristup svojim objektima;
- Općinskom stožeru civilne zaštite putem Operativnog centra civilne zaštite dostavljaju informacije o provedenim aktivnostima i poduzetim mjerama na sanaciji ugroženih i oštećenih objekata.

Za navedene aktivnosti – ***zadužuju se rukovoditelji elektroprivreda.***

J.U. Dom zdravlja Neum

- Stavlja na raspolaganje sva sanitetska vozila sa potrebitim osobljem i neophodnom opremom radi pružanja prve medicinske pomoći, prijevoza i daljnog zdravstvenog tretmana eventualno povrijeđenih uslijed djelovanja prirodne nepogode;
- Redovito održava i osigurava prilaze svojim objektima, garažama, sektorskim ambulantama i sl.;
- O provedenim aktivnostima redovito izvješćuje Operativni centar civilne zaštite.

Za navedene aktivnosti - ***zadužuje se ravnatelj J.U. Dom zdravlja Neum.***

Policijska postaja - Neum

- Osigurava prioritetno kretanje i rad ljudstva i mehanizacije angažirane od strane Općinskog stožera CZ na otklanjanju poslijedica prirodne nepogode;
- Dovoljnim brojem policijskih patrola usmjerava promet na alternativne pravce;
- Pojačava aktivnosti na zaštiti ljudi i njihove imovine u ugroženim naseljima;
- Asistira Općinskom stožeru civilne zaštite u slučajevima ometanja provođenja naređenih mjera zaštite i spašavanja;
- Zbog eventualno zakrčenog prometa, osigurava neometan pristup sanitetskim i drugim vozilima u krug Doma zdravlja, a posebice pred Hitnom službom Doma zdravlja;
- Redovito izvješćuje Operativni centar civilne zaštite o stanju na putevima, te upozorava učesnike u prometu o mogućnostima kretanja po istim i zabranama kretanja na oštećenim, ugroženim i uništenim putnim komunikacijama.

Za navedene aktivnosti – ***zadužuje se komandir policijske postaje Neum.***

4.2.4. Organizacija i način angažiranja građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju

Građani su dužni skladno uvjetima propisanim Zakonom i bez posebnog poziva, kao i na zahtjev organa Mjesne zajednice poduzimati mjere zaštite i spašavanja, ako prirodna nepogoda zaprijeti ili nastupi iznenada, te su o tome obvezni odmah, na najbrži način, obavijestiti Operativni centar civilne zaštite ili Službu civilne zaštite, odnosno policiju.

Građani su dužni na ugroženom području postupiti po Odluci Općinskog načelnika koji proglašava nastanak prirodne nepogode i uzeti učešće u akcijama zaštite i spašavanja koje provodi Općinski stožer civilne zaštite.

Vlasnici i korisnici nekretnina dužni su omogućiti da se na njihovim nekretninama provode radovi neophodni za zaštitu i spašavanje od prirodne nepogode (rušenje objekata, nasipanje i uklanjanje različitih vrsta materijala, rušenje stabala i sl.) i sve druge mjere koje naredi Općinski stožer civilne zaštite.

Građani, vlasnici i korisnici opreme, odnosno materijalno – tehničkih sredstava (strojevi, cisterne, motorna vozila, zaprege, alati, sredstva veze i dr.) potrebnih za zaštitu i spašavanje od prirodnih nepogoda, dužni su tu opremu i sredstva staviti na raspolaganje Općinskom stožeru civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području.

4.2.5. Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja, prioriteti/redoslijed u njihovom izmještanju te Općinske službe za upravu koje će vršiti izmještanje tih dobara

R. br.	Naziv sredstva	Način izmještanja	Tko vrši izmještanje	Prioriteti
1.	Sve vrste teretnih i putničkih m/v	Izmještanje u neugrožen rejoni	Vlasnici i korisnici vozila	Po vrijednosti
2.	Prehrambeni artikli	U stambene i pomoćne objekte u neugroženim rejonom	Vlasnici sredstava uz angažiranje vlasnika objekta	-/-
3.	Odjevni predmeti, posteljina i sl.	U objekte gdje se smještaju i ugrožene osobe	Vlasnici	-/-
4.	Gotovi proizvodi i sirovine	Prevoženje vlastitim prijevoznim sredstvima	Vlasnici	Po procjeni
5.	Roba široke potrošnje u skladištima	Podizanje robe na višu razinu stalaža	Vlasnici	Po prioritetu
6.	Krupna i sitna stoka	Prevoženje i odvođenje u neugrožene rejone	Vlasnici stoke	Po prioritetu
7.	Tehničko – tehnička, finansijska i druga dokumentacija	Odnošenjem u neugroženi rejoni	Zadužena lica	Po prioritetu
8.	Sva druga oprema, materijali i sredstva	Odnošenjem / prevoženjem	Vlasnici	Po prioritetu

4.2.6. Organizacija smještaja i ishrane postrojbi civilne zaštite i građana angažiranih na zaštiti i spašavanju

Organizaciju smještaja angažiranih snaga civilne zaštite i građana, preko određenih Općinskih službi za upravu, provodit će Općinski stožer civilne zaštite koji je angažirao jedinice i građane u akciji zaštite i spašavanja. Prostorije za smještaj angažiranih snaga civilne zaštite osigurat će u uskoj suradnji Općinska službe za prostorno uređenje, Općinske službe za opću upravu i društvene djelatnosti, svaka u svojoj mjerodavnosti.

Objekte u kojima će se vršiti ishrana osigurat će Općinski stožer civilne zaštite. Hranu za angažirane građane i snage civilne zaštite osigurava Služba za snabdijevanje/logistiku, sustavom dostave u prostorije gdje su smještene odnosno gdje su angažirane snage civilne zaštite i građani, odnosno određene pravne osobe iz oblasti ugostiteljstva ili trgovine ukoliko se istim naredi njihovo angažiranje od strane Općinskog stožera civilne zaštite.

4.2.7. Zadaci, mjere i postupci Općinskog stožera civilne zaštite na organiziranju i rukovođenju akcije zaštite i spašavanja i obveze Općinskih službi za upravu i pravnih osoba u postupanju po naredbama Stožera civilne zaštite

Općinski stožer civilne zaštite Neum vrši sljedeće zadatke, mjere i postupke:

- Na temelju Odluke Općinskog načelnika vrši aktiviranje/angažiranje službi, postrojbi, povjerenika i drugih struktura civilne zaštite, pravnih i drugih osoba, Općinskih službi i materijalno-tehničkih sredstava za potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- Odlučuje o uporabi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuje na ugrožena područja;

- Naređuje provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuje snage i sredstva koja će provoditi te mjere;
- Rukovodi akcijama zaštite i spašavanja;
- Vodi propisane službene evidencije:
  - O angažiranju ljudstva (brojno stanje, vrijeme angažiranja i sl.);
  - O angažiranju materijalno-tehničkih sredstava (brojno stanje, vrijeme angažiranja i sl.);
  - O utrošku pogonskog goriva (količina, vrsta, posebice za sve potrošače);
  - O utrošku sredstava za ishranu angažiranog ljudstva (broj obroka, cijena i sl.);
  - O eventualno poginulim i povrijeđenim (osobni podaci, uzroci pogibije ili povrijeđivanja i sl.);
  - Vodi poseban dnevnik o svim bitnim pitanjima vezanim za nastalo stanje na području Općine i poduzimanju potrebitih mjera;
  - Vodi i druge evidencije za koje se ukaže potreba;
- Izvršava naređenja Federalnog i Županijskog stožera civilne zaštite na poduzimanju mjera i aktivnosti na zaštiti i spašavanju;
- Surađuje sa Županijskim i Federalnim stožerom civilne zaštite, stožerima civilne zaštite susjednih Općina, kao i sa drugim subjektima u provođenju mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nepogoda;
- U zaštiti i spašavanju predlaže učešće OS Bosne i Hercegovine i drugih snaga i sredstava sa područja Županije i šire;
- Daje službena obaviještenja za javnost o nastanku prirodne i druge nesreće, o njenom obimu i posljedicama i o preduzetim mjerama zaštite;
- Predlaže Općinskom načelniku donošenje odluke o prestanku stanja prirodne nepogode;
- Izrađuje informaciju i zbirno izvješće o otklanjanju posljedica prirodne nepogode, kao i izvješće o troškovima nastalim u akcijama zaštite i spašavanja, te iste dostavlja Općinskom načelniku;
- Vrši i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih nepogoda koje su mu Zakonom i drugim propisima stavljene u nadležnost;
- Ostvaruje stalnu komunikaciju i suradnju sa Općinskim načelnikom u cilju određivanja zajedničkih djelovanja na sanaciji posljedica prirodnih nepogoda;
- Kontinuirano prima informacije prikupljene u operativnom centru CZ i koristi ih za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
- Koristi informacije sa terena od svih drugih članova Općinskog stožera civilne zaštite i vrši koordinaciju mjera zaštite i spašavanja predloženih od strane Općinskog stožera CZ i vođa stručnih timova;
- Vrši operativnu koordinaciju sa spasilačkim ekipama, stručnim timovima, uposlenicima organa uprave, pravnih lica javnih poduzeća i javnih ustanova i drugih snaga, što bi imalo za cilj efikasnije djelovanje na suzbijanju posljedica prirodnih nepogoda;
- Koristi sve raspoložive stručne kadrove organa uprave (formira timove za obilazak terena) za snimanje kompletног stanja vodotoka (II kategorije) na području Općine, i objekata infrastrukture duž svih vodotoka i o tome uz pomoć stručnih timova donose mјere na ublažavanju posljedica od poplave;
- Koristi sve raspoložive kadrove organa uprave i vanjskih suradnika kroz formiranje stručnih timova za snimanje kompletног stanja izazvanog klizištima, zemljotresom, poplavom i sl., u cilju zaštite od rušenja objekata, i uz pomoć stručnih timova određuju obitelji za napuštanje objekata zbog njihove sigurnosti i zaštite života i zdravlja ugroženih i za evakuaciju i vode evidenciju o evakuiranim osobama, njihovim trenutnom smještaju (rodbina, prijatelji, susjedi i sl.);

- Uz pomoć stručnih timova, sačinjavaju kompletну informaciju o stanju izazvanom klizištima, poplavama, zemljotresom, visokim snijegom i sl., i mogućim posljedicama, i utvrđuju prioritete i načine sanacije posljedica tih nepogoda;
- Koriste sve raspoložive kadrove organa uprave kroz formiranje timova za ispomoć u zbrinjavanju stradalih i ugroženih;
- Određuju vrste i količine prioritetnih potrepština – higijenski i prehrambeni paketi – za zbrinjavanje ugroženog stanovništva (na temelju informacija o broju evakuiranih);
- Vrši neophodna zbrinjavanja najosnovnijim životnim namirnicama ugroženih obitelji uz koordinaciju sa Crvenim križom Općine;
- Sačinjava informaciju o načinu zbrinjavanja svih ugroženih kojima se pruži ta vrsta pomoći;
- Sačinjava informaciju o pogodnim prostorima i uvjetima smještajnih kapaciteta za smještaj ugroženih osoba i tu vrstu aktivnosti koordinirati sa članom Općinskog stožera CZ za mjere z/s: „spašavanje iz ruševina, evakuacija i zaštita okoliša.

Komandant i načelnik Općinskog stožera CZ

- Rukovode akcijama zaštite i spašavanja;
- Ostvaruju stalnu komunikaciju i saradnju sa Općinskim načelnikom u cilju određivanja zajedničkih djelovanja na sanaciji posljedica prirodne nepogode;
- Kontinuirano primaju informacije prikupljene u Operativnom centru civilne zaštite, i koriste ih za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
- Uključuju sve raspoložive snage, sredstva i opremu na području Općine u cilju efikasnijeg djelovanja na ublažavanju posljedica prirodne nepogode;
- Koriste informacije sa terena od svih drugih članova Općinskog stožera civilne zaštite i vrše koordinaciju mjera zaštite i spašavanja predloženih od strane Općinskog stožera civilne zaštite i vođa stručnih timova.

Član Općinskog stožera civilne zaštite za mjere zaštite i spašavanja: zamračivanje, radiološka, kemijska i biološka zaštita i zaštita od neeksplodiranih ubojnih srestava:

- Osigurava informacije za članove Općinskog stožera civilne zaštite, raščlanjene po njihovim zaduženjima;
- Osigurava ekipe za pomoć u evakuacijama, zbrinjavanjima i sl.;
- Koordinira aktivnosti članova Općinskog stožera sa komandantom i načelnikom stožera;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mjera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mjera zaštite i spašavanja.

Član Općinskog stožera civilne zaštite za mjere z/s: „zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom i zaštita bilja i biljnih proizvoda“:

- Koristi sve raspoložive stručne kadrove organa uprave (formira timove za obilazak terena) za snimanje kompletног stanja vodotoka (I i II kategorije) na području Općine, i objekata infrastrukture duž svih vodotoka i o tome uz pomoć stručnih timova sačinjava kompletну informaciju i predlaže mjere na ublažavanju posljedica od poplava;
- Ostvaruje usmenu i pismenu korespondenciju sa odgovornim u J.P. Komunalno Neum i upoznaje ih sa stanjem u ovoj oblasti na vodotoku I kategorije na temelju sačinjene informacije od formiranih timova sa terena, i obezbjeđuje povratnu informaciju o namjerama djelovanja ovog javnog poduzeća.;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mjera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mjera zaštite i spašavanja.

Član Općinskog stožera civilne zaštite za mjere z/s: „spašavanje iz ruševina, evakuacija i zaštita okoliša“:

- Koristi sve raspoložive kadrove organa uprave kroz formiranje stručnih timova za snimanje kompletног stanja izazvanih klizištima, zemljotresom ili drugim nepogodama, u cilju zaštite od rušenja objekata, uz pomoć i na prijedlog stručnih timova određuje obitelji za napuštanje objekata zbog njihove sigurnosti i zaštite života i zdravlja ugroženih;
- Uz pomoć stručnih timova, sačinjava kompletну informaciju o stanju izazvanom klizištima, zemljotresom ili drugim prirodnim nepogodama i mogućim posljedicama, i predlaže/utvrđuje prioritete i načine za sanaciju takvoga stanja;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mјera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mјera zaštite i spašavanja.

Član Općinskog stožera civilne zaštite za mjere z/s: „Zbrinjavanje ugroženih i nastrandalih“:

- Koristi sve raspoložive kadrove organa uprave kroz formiranje timova za ispomoć u zbrinjavanju stradalih i ugroženih;
- Vodi evidenciju o evakuiranim osobama, njihovom trenutnom smještaju (rodbina, prijatelji, susjedi i sl.), pri čemu uključuje i koristi kapacitete J.U. Centar za socijalni rad;
- Određuje vrste i količine prioritetnih potrepština – higijenski i prehrambeni paketi – za zbrinjavanje ugroženog stanovništva (na temelju informacija o broju evakuiranih);
- Vrši neophodna zbrinjavanja najosnovnijim životnim namirnicama ugroženih obitelji uz koordinaciju sa Crvenim križom Općine;
- Sačinjava informaciju o načinu zbrinjavanja svih ugroženih kojima se pruži ta vrsta pomoći;
- Sačinjava informaciju o pogodnim prostorima i uvjetima smještajnih kapaciteta za smještaj ugroženih osoba i tu vrstu aktivnosti koordinira sa članom Općinskog stožera CZ za mjere z/s: „spašavanje iz ruševina, evakuacija i zaštita okoliša“;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mјera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mјera zaštite i spašavanja.

Član Općinskog stožera civilne zaštite – tajnik Crvenog križa za mjeru Zbrinjavanje“:

- Aktivnostima Crvenog križa osiguravati pakete za pomoć ugroženim osobama;
- Ostvariti korespondenciju sa višim razinama organiziranja Crvenog križa (HNŽ, Federacija BiH) i međunarodnim humanitarnim organizacijama;
- Svoje aktivnosti koordinirati sa članom Općinskog stožera CZ zamjere z/s „Zbrinjavanje ugroženih i nastrandalih“;
- Voditi evidenciju o načinu, količinama i vrsti pružene pomoći ugroženim osobama, i informirati Općinski stožer CZ o tim aktivnostima;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mјera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mјera zaštite i spašavanja.

Član Općinskog stožera CZ za koordinaciju između Stožera i policije – komandir P.S. Neum:

- Osigurati neometan rad mehanizacija koja se koristi u akcijama zaštite i spašavanja po naredbama Općinskog stožera civilne zaštite;
- Osigurati sve asistencije policije u slučajevima kada to zahtijeva sprovođenje akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;

- Predlaže naredbe iz djelokruga svoje mjerodavnosti;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena mjerodavnosti P.S.Neum.

**Član Općinskog stožera CZ – ravnatelj J.U. Dom zdravlja za mjere z/s:
„prva medicinska pomoć i asanacija terena“:**

- Prikupljati informacije o potrebama pružanja PMP i druge medicinske specijalističke pomoći i sukladno s tim djelovati, korištenjem raspoloživih kapaciteta J.U. Dom zdravlja Neum;
- Prikupljati informacije od značaja za asanaciju terena;
- Koordinirajući aktivnosti sa HES-om Općinskom stožeru predložiti vrijeme, način i lokacije vršenja mjera DDD;
- Koristiti kapacitete Općinskog stožera CZ za asistencije u prijevozu/prijenosu/transportu oboljelih ili ugroženih osoba iz dijelova Općine gdje je nepristupačno za vozila HMS;
- Vršiti sve druge aktivnosti i predlagati mjere od značaja za zdravstveno zbrinjavanje ugroženog i povrijeđenog stanovništva;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mjera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mjera zaštite i spašavanja.

Član Općinskog stožera CZ , ravnatelj J.P. Veterinarske stanice, za mjere z/s: „zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla“:

- Osigurati kontinuirane informacije o povrijeđenoj, oboljeloj i ugroženoj krupnoj stoci i pravovremeno joj pružati veterinarsku i svaku drugu zaštitu;
- Predlaže, priprema, organizira i vodi poslove DDD za koje se utvrdi postojanje potrebe na određenim lokalitetima općine Neum;
- Sve druge aktivnosti za koje se ukaže potreba a po procjeni Općinskog stožera CZ;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mjera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mjera zaštite i spašavanja.

Član Općinskog stožera CZ za informiranje i odnose sa javnošću:

- U svakoj prilici imati kompletну/ažuriranu informaciju o stanju na terenu koja je prouzrokovana prirodnom nepogodom u pisanoj formi;
- Komunicira sa elektronskim medijima u cilju prezentacije objektivnog stanja na terenu;
- Sve informacije, pravovremeno dostavlja Općinskom načelniku.

Član Općinskog stožera CZ – komandir P.V.J. za mjere z/s: „zaštita i spašavanje od požara“:

- Uključivanje profesionalne vatrogasne postrojbe (van osnovne nadležnosti):
  - Ispumpavanjima zaplavljenih stambenih i drugih objekata po prioritetima;
  - Evakuaciju ugroženih i povrijeđenih građana;
  - Dostave pitke vode u ugrožena naselja koja nisu u sustavu vodosnabdijevanja kojim upravlja J.P. Komunalno, po zahtjevima predsjednika mjesnih zajednica a po odobrenju Općinskog stožera CZ;
  - Kao ispomoć sukladno raspoloživim tehničkim kapacitetima, uključivanje PVP na pranju zamuljenih ulica;
  - Po procjeni, od Komandanta Općinskog stožera CZ, tražiti uključivanje vatrogasne postrojbe za ispomoć u akcijama zaštite i spašavanja;

- Vodi evidencije o svim aktivnostima i o tome sačinjava kompletnu informaciju;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mjera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mjera zaštite i spašavanja.

Član Općinskog stožera CZ – za popunu i mobilizaciju/aktiviranje snaga i sredstava civilne zaštite, pravnih osoba i građana

- Osigurava sve potrebite evidencije o snagama i sredstvima civilne zaštite koja se mogu staviti na raspolaganje Općinskom stožeru civilne zaštite;
- Vodi sve evidencije koje se uspostavljaju tijekom akcija zaštite i spašavanja;
- Uz usku suradnju sa rukovoditeljima Službi zaštite i spašavanja odnosno pravnih osoba, vodi evidencije/presjeke nastalih troškova u provođenju akcija zaštite i spašavanja;
- Uz usku suradnju sa rukovoditeljima Službi zaštite i spašavanja odnosno pravnih osoba, vodi evidencije o izvršenim radovima u akcijama zaštite i spašavanja;
- Uz usku suradnju sa rukovoditeljima Službi zaštite i spašavanja odnosno pravnih osoba, vodi evidencije o angažiranim snagama i sredstvima zaštite i spašavanja;
- Predlaže naredbe iz djelokruga svojih mjera zaštite i spašavanja;
- Koordinira i prati aktivnosti na terenu iz domena svojih mjera zaštite i spašavanja.

Za sve gore navedene aktivnosti – **zadužuje se komandant i načelnik Općinskog stožera.**

4.2.8. Pregled zgrada i drugih objekata na području Općine u kojima se može organizirati smještaj i ishrana postrojbi civilne zaštite i građana angažiranih na zadacima zaštite i spašavanja

R. br.	Mjesno područje	Objekt u kojem je moguć smještaj pripadnika CZ	Veličina
1.	Neum	Crveni križ	-
2.	Neum		-
3.	Begov Han	Osnovna škola kardinala Stepinca	-

4.2.9. Spisak Općinskih službi za upravu koje su zadužene za organizaciju smještaja i ishrane i njihove zadaće na tim poslovima

R. br.	Općinska služba	Zadaci
1.	Služba za gospodarstvo i financije	- Osigurava planirana finansijska sredstva neophodna za ishranu, smještaj i opremu pripadnika Službe CZ
2.	Služba za opću upravu i društvenu djelatnost	- Dogovara sa predsjednicima MZ i ravnateljima škola vrijeme i način korišćenja objekta u njihovom vlasništvu - Vodi evidenciju o smještajnim kapacitetima
3.	Služba civilne zaštite općine Neum	- Vodi koordinaciju rada Službi za upravu zaduženih za smještaj i ishranu pripadnika civilne zaštite

4.3. Faza otklanjanja posljedica - oporavak

4.3.1. Mjere zaštite i spašavanja kojima se mogu stvoriti uvjeti za normalan život i rad ljudi na ugroženom području

Za normalizaciju uvjeta na terenu koji je pogoden prirodnom nepogodom poduzimat će se sljedeće mjere zaštite i spašavanja:

- Čišćenje i asanacija terena;
- Raščišćavanje ruševina;
- Sanacija posljedica prirodne nepogode po prioritetima;
- Prikupljanje podataka i utvrđivanje obima posljedica nastalih djelovanjem prirodne nepogode;
- Utvrđivanje broja stanovnika koji su ostali bez krova nad glavom, osiguranje smještaja istih u šatore, kontejnere, kamp prikolice i druge objekte koji se mogu koristiti za privremeni smještaj nastrandalog stanovništva;
- Organiziranje, prikupljanje i raspodjela pomoći nastrandalom i ugroženom stanovništvu;
- Provođenje zdravstvenih, veterinarskih i higijensko-epidemioloških mjera zaštite;
- Zbrinjavanje pomjerenog stanovništva, stvari i stoke;
- Utvrđivanje stvarnih potreba za organiziranu ishranu nastrandalog i ugroženog stanovništva;
- Utvrđivanje broja objekata koji se dalje mogu koristiti za privremeni smještaj i njihove kapacitete;
- Osiguranje dovoljnog broja kreveta, dušeka, posteljine, odjevnih stvari i prehrambenih artikala za ishranu (po potrebi, iz Općinskog budžeta osiguravaju se dodatna sredstva za smještaj ugroženog stanovništva);
- Utvrđuje se broj i struktura stanovništva koje se može smjestiti kod rodbine i prijatelja.

4.3.2. Spisak/Tablični pregled materijalno-tehničkih sredstava koja se mogu koristiti na provođenju planiranih mjer zaštite i spašavanja predviđenih za fazu otklanjanja posljedica, a koja će se angažirati od građana i pravnih osoba

R. br.	Naziv sredstva	Jedinica mjere	Pravno lice koje posjeduje sredstvo
1.	4 kreveta		JU Dom zdravlja Neum
2.	10 vozila		JU Dom zdravlja Neum

4.3.3. Mjere, postupci i zadaci općinskih službi za upravu, mjesnih zajednica i pravnih osoba na izvršavanju odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja, na otklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća

R. br.		Mjere	Postupci	Zadaci
1.	OPĆINSKI NAČELNIK	<ul style="list-style-type: none"> • Prati tijek otklanjanja posljedica prirodne ili druge nesreće; • Obavještava građanstvo o poduzimanju određenih akcija zaštite i spašavanja; • Upućuje zahtjev za pomoć u otklanjanju posljedica prirodnih ili drugih nesreća. 	Postupa skladno svojim ovlaštenjima i traži od Općinskog stožera da poduzima odgovarajuće mjere zaštite i spašavanja	Koordinira rad Općinskih službi za upravu
2.	SLUŽBA ZA PROSTORNO UREĐENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Predlaže i učestvuje u organizaciji i realizaciji smještaja privremeno pomjerenog stanovništva sa ugroženog područja. 	Postupa po naredbi Općinskog stožera civilne zaštite i Općinskog načelnika	Na traženje OS CZ, skupa sa drugih službama, osigurava smještaj za eventualno povrijeđene
3.	SLUŽBA ZA PROSTORNO UREĐENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurava planirana finansijska sredstva za potrebe smještaja i ishrane za pomjereni stanovništvo; • Zahtjeve Općinskog stožera civilne zaštite izvršava prioritetsno u odnosu na redovite poslove; • Utvrđuje točan broj teže i lakše oštećenih objekata i pravi procjenu o tome, koji se od tih objekata mogu koristiti za stanovanje putem urbanističko-građevinske inspekcije. 	Postupa po naredbama Općinskog stožera i Općinskog načelnika	Na traženje Općinskog stožera civilne zaštite, učestvuje u provođenju akcije zaštite i spašavanja u domenu svoje nadležnosti.
4.	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Utvrđuje broj stanovnika koji se može smjestiti kod rodbine i prijatelja; • Predlaže Općinskom stožeru civilne zaštite objekte i način smještaja ugroženog stanovništva; • Utvrđuje kapacitete alternativnog smještaja za pomjereni stanovništvo; • Osigurava smještajne kapacitete za pomjereni stanovništvo. 	Postupa po naredbama Općinskog stožera i Općinskog načelnika	Izvršavaju poslove koje naredi Općinski stožer civilne zaštite
5.	J.P. Komunalno	<ul style="list-style-type: none"> • Izvršava naređenja Općinskog stožera civilne zaštite; • Stavlja na raspolaganje neophodna vozila i mehanizaciju; • Vrši uspostavljanje prekinutog sustava vodosnabdijevanja. 	Postupa po naređenju Općinskog stožera civilne zaštite i Općinskog načelnika	Vrši sanaciju oštećenih i uništenih vodovodnih instalacija
6.	Centar za socijalni rad	<ul style="list-style-type: none"> • Vrši zbrinjavanje socijalno ugroženog stanovništva koji se nalaze u evidenciji ovog centra. 	Postupa po naređenju Općinskog stožera civilne zaštite	Zbrinjava socijalno ugrožene kategorije i istim dostavlja neophodne lijekove i hranu.

12.	Općinski stožer civilne zaštite	<ul style="list-style-type: none"> • Rukovodi aktivnostima pomjeranja i zbrinjavanja ugroženog stanovništva i njihove imovine do momenta kada te aktivnosti preuzimaju nadležne općinske službe; • O provedenim aktivnostima vodi evidenciju; • Prati stanje smještajnih kapaciteta i u suradnji sa nadležnim službama Općine, Domom zdravlja i dr. redovito prati epidemiološku situaciju; • Aktivira snage i sredstva za pomjeranje i zbrinjavanje ljudi i materijalnih dobara. 	Postupa po svojim ovlaštenjima proisteklim iz Zakona i podzakonskih akata	Vrši stalnu kontrolu provođenja akcije zaštite i spašavanja, usmjeravanje i stalnu koordinaciju među učesnicima u akciji zaštite i spašavanja.
7.	J.U. Dom zdravlja	<ul style="list-style-type: none"> • Vrši medicinsko zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih; • Hitnu službu i HES stavlja na raspolaganje Općinskom stožeru civilne zaštite. 	Postupa po naređenju Općinskog stožera civilne zaštite	<ul style="list-style-type: none"> - Vrši trijažu i prijevoz povrijeđenih i oboljelih građana; - Prati ispravnost vode za piće.
8.	Veterinarska stanica	<ul style="list-style-type: none"> • Vrši veterinarsko zbrinjavanje povrijeđene i oboljele stoke; • Stavlja se na raspolaganje Općinskom stožeru civilne zaštite. 	Postupa po naređenju Općinskog stožera civilne zaštite.	Prati epidemiološku situaciju stočnog fonda i poduzima mјere na suzbijanju bolesti.
9.	Elektrodistri bucije	<ul style="list-style-type: none"> • Vrše sanaciju eventualno oštećene elektromreže 	Postupa po naređenju Općinskog stožera civilne zaštite	Angažira mobilne ekipe na uspostavljanju normalnog snabdijevanja el. energijom.
10.	Crveni križ	<ul style="list-style-type: none"> • Učestvuje sa ljudstvom i opremom u akciji smještaja evakuiranog stanovništva prema naređenju OSCZ. 	Postupa po naređenju Općinskog stožera civilne zaštite	Dostavlja hranu, odjevne predmete i higijenske pakete ugroženim građanima.
11.	Pravne osobe	<ul style="list-style-type: none"> • Provode sve naredbe i zahtjeve Općinskog stožera civilne zaštite i službi za upravu Općine, • Ustupaju MTS-a i opremu kao i poslovne i druge prostore koje trenutno ne koriste Općinskom stožeru civilne zaštite i Općinskoj Službi za opću upravu i društvene djelatnosti. 	Postupaju po naređenju Općinskog stožera civilne zaštite	Vrše prijevoz građana po naređenju Općinskog stožera civilne zaštite.

4.3.4. Zadaci Općinskog stožera civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju planiranih mјera zaštite i spašavanja

- Vrši angažiranje građana, jedinica, stožera, povjerenika i drugih organa civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, operativnog centra civilne zaštite, organa uprave, gospodarskih i drugih pravnih osoba, kao i materijalno-tehničkih sredstava na području Općine;
- Odlučuje o uporabi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih građana i materijalnih dobara i te snage raspoređuje na ugrožena područja;
- Naređuje provođenje odgovarajućih mјera zaštite i spašavanja i određuje snage i sredstva za provođenje ovih mјera;

- Vodi propisane službene evidencije o:
  - Angažiranju ljudstva (brojno stanje, vrijeme angažiranja i sl.);
  - Angažiranju materijalno-tehničkih sredstava (vrste, stanje, vrijeme angažiranja i sl.);
  - Utrošku pogonskog goriva (količina, vrsta i sl. – zasebno za sve potrošače);
  - Utrošku sredstava za ishranu angažiranog ljudstva (broj obroka, cijena i sl.);
  - Eventualno piginulim, povrijeđenim, oboljelim (osobni podaci, uzrok pogibije, oboljenja ili povrijeđivanja);
  - Vodi zaseban dnevnik o svim bitnim pitanjima vezanim za nastalo stanje na području Općine i poduzimanju potrebitih mjera otklanjanja posljedica djelovanja prirodne nepogode;
  - Vodi i druge svrsishodne evidencije.
- Izvršava naređenja Županijskog i Federalnog stožera civilne zaštite na poduzimanju mjera i aktivnosti na zaštiti i spašavanju;
- Surađuje sa Županijskom i Federalnom upravom civilne zaštite, stožerima civilne zaštite susjednih Općina, kao i drugim subjektima u provođenju mjera zaštite i spašavanja od prirodne nesreće;
- Predlaže učešće Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u zaštiti i spašavanju i drugih snaga i sredstava sa područja Županije i šire;
- Daje službena obaveštenja za javnost o nastanku prirodne nesreće, o njenom opsegu, kretanju i posljedicama kao i poduzetim mjerama zaštite i spašavanja;
- Predlaže Općinskom načelniku proglašenje stanja prirodne nepogode;
- Izrađuje informaciju i izvješće sa Službom civilne zaštite o otklanjanju posljedica prirodne nesreće, kao i izvješće o troškovima provođenja akcije zaštite i spašavanja te iste dostavlja Općinskom načelniku;
- Vrši i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja od prirodne nesreće koje su mu Zakonom i drugim propisima stavljene u nadležnost.

Za provođenje navedenih aktivnosti :**zadužuje se komadant i načelnik stožera Civilne zaštite Neum.**

5. DOKUMENT O INFORMIRANJU GRAĐANA I JAVNOSTI

5.1. Mjere, postupci i zadaci o načinu informiranja građana i javnosti na području Općine o opasnostima od nastanka prirodne nesreće, o posljedicama koje nastanu po ljudi i materijalna dobra i mjerama koje se poduzimaju na spriječavanju, odnosno na spašavanju ugroženih i nastrandalih ljudi i materijalnih dobara i na otklanjanju nastalih posljedica

Ovim dokumentom se utvrđuju mjere, postupci i zadaće o načinu informiranja stanovništva i javnosti na području Općine o opasnostima od nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno o nastanku tih nesreća, o posljedicama koje mogu nastati po ljudi i materijalna dobra i mjerama koje se poduzimaju na spriječavanju, odnosno na spašavanju ugroženih i nastrandalih ljudi i materijalnih dobara i na otklanjanju nastalih posljedica.

Organizaciju informiranja i informiranje provodi Općinski stožer civilne zaštite a potrebne podatke prikuplja putem općinskog ili županijskog operativnog centra i drugih tijela koja su neposredno angažirana na zaštiti i spašavanju na području Općine.

Najdjelotvorniji način informiranja stanovništva o opasnostima koje prijete ili su nastupile je putem radija ili TV postaja, razglasnim postajama i drugim pogodnim zvučnim sredstvima.

Nadležni organ uprave zadužen za informiranje stanovništva skupa sa članovima stožera zaduženim za informiranje, informira stanovništvo i nadležna županijska, federalna i državna tijela o poduzetim mjerama zaštite i spašavanja i posljedicama nastale prirodne ili druge nesreće kao i o dalnjem tijeku svih aktivnosti na zaštiti i spašavanju.

Elektroprivreda, Vodoprivreda, Telekomunikacije i druge pravne osobe koje koriste sustave i proizvodne pogone posebne namjene, dužni su na vrijeme osigurati adekvatno izvještavanje i po potrebi uzbunjivanje stanovništva o opasnostima koje mogu nastati ili su nastale u sustavima ili posebnim proizvodnim pogonima.

R. br.	Naziv organa	Način informiranja
1.	OPĆINSKI STOŽER CIVILNE ZAŠTITE	Preko lokalnih medija; Preko vijeća mjesnih zajednica; Preko rukovoditelja pravnih i fizičkih osoba; Pokretnim razglasom; Tiskanjem plakata; Organiziranjem sastanaka.
2.	OPĆINSKI NAČELNIK	Preko Općinskog vijeća u vidu informacija i izvješća, čiju pripremu vrši Općinski stožer civilne zaštite; Učešćem u radio emisijama; Izravnim kontaktom sa građanima na ugroženom području.

U svezi s organiziranjem informiranja građana, pravnih osoba, nadležnih Općinskih, Županijskih i Federalnih organa/službi o poduzetim mjerama zaštite i spašavanja od prirodne nesreće, Općinski stožer civilne zaštite ima sljedeće zadatke:

- Informira građane o poduzetim mjerama zaštite i opsegu posljedica nastalih prirodnog nesrećom;
- Informira Općinskog načelnika o poduzetim mjerama i posljedicama prirodne nesreće;
- Izvještava Županijski stožer/upravu Civilne zaštite o posljedicama prirodne nesreće i poduzetim mjerama na otklanjanju posljedica, od momenta pojave do prestanka opasnosti;
- Izvještava Županijski stožer/upravu Civilne zaštite o prirodnim nesrećama koje su zahvatile područje općine Neum u tijeku godine. Ovo izvješće se dostavlja krajem kalendarske godine.

5.2. Način komuniciranja u vrijeme trajanja prirodne nepogode

Komandant, načelnik ili član Općinskog stožera civilne zaštite za odnose sa javnošću (koji su jedini ovlašteni da komuniciraju sa javnošću), u kriznom komuniciranju moraju poštovati odgovarajuća pravila koja moraju dobro poznavati kako se ne bi napravile greške koje se mogu negativno odraziti na organizaciju i provođenje akcija zaštite i spašavanja na ugroženom području.

Prilikom komuniciranja tijekom trajanja prirodne ili druge nesreće valja poštovati tri ključna pitanja:

1) Šta se dogodilo?

Medijima se mora reći istina o tome šta se dogodilo i šta je dovelo do nesreće. Ako postoje podaci, ako njihovo objavljivanje neće nikome nanijeti štetu, oni se ne smiju skrivati.

2) Šta se poduzima?

U obraćanju javnosti treba reći koje snage je Općinski stožer civilne zaštite uključio u akcije zaštite i spašavanja te koje su trenutne aktivnosti koje poduzimaju snage zaštite i spašavanja.

3) Šta se planira poduzeti?

U obraćanju medijima prezentiraju se rezultati poduzetih aktivnosti i mjere zaštite i spašavanja koje se planiraju poduzeti, kao i snage i sredstva koja se planiraju angažirati da ih provedu.

Informacije koje se upućuju prema medijima moraju biti brze, točne i konkretnе bez nepotrebnih dodataka.

Najvažnije u kriznom komuniciranju je:

1. Reći sve:

Reći sve podatke sa kojima se u tom trenutku raspolaže, bez prikrivanja i kalkuliranja.

2. Reći brzo:

Priopćavanje informacija uraditi brzo i bez zastajkivanja, suvišnih riječi ili dilema.

3. Reći istinu:

Prilikom davanja informacije o nesreći, poduzetim mjerama i aktivnostima koje se planiraju poduzeti iznositi samo istinu.

4. Oslobođiti se treme i biti ubjedljiv:

Prilikom obraćanja medijima početi navodeći istinite informacije i opušteno, a završiti sa ubjedljivim tonom i vjerom u planirane aktivnosti i njihove rezultate.

Posebno je potrebno iskazati odgovornost i razumijevanje tako da bude očigledno:

1. Da su otvoreni kanali komunikacije sa višim razinama;
2. Da se prihvata odgovornost;
3. Da se pruža potpora nastrandalim i ugroženim kao i članovima njihovih obitelji;
4. Da će se pružiti neophodna stručna pomoć nastrandalima i ugroženima;
5. Da se poduzima sve što je u tom trenutku moguće;
6. Da se reagira brzo i odgovorno u rješavanju problema i
7. Da se provode aktivnosti na saniranju posljedica prirodne ili druge nesreće.

5.3. PRILOG DOKUMENTA

5.3.1. Pregled mreža informativnog sustava koje se mogu koristiti u informiranju stanovništva

Postaja	Adresa	Telefon	E-mail
Radio- televizija Jablanica	Trg Oslobođenja bb	036 752 850	rtv.jab@bih.net.ba , radio@rtvjablanica.ba
Radio-televizija Konjic	Varda bb	036 726-267	-
BHRT Radio-televizija Bosne i Hercegovine	Bulevar Meše Selimovića 12 71000 Sarajevo	033 461 101	pitajte@bhrt.ba
FTV Federalna televizija	Bulevar Meše Selimovića 12 71000 Sarajevo	033 464 057	press@rtvfbih.ba
OBN	Humska 1 71000 Sarajevo	033 648 888	mcr@obn.ba
N1	Kolodvorska 12 71000 Sarajevo	033 841 927	websa@n1info.com

6. DOKUMENT O MEĐUSOBNOM PRUŽANJU POMOĆI IZMEĐU FEDERACIJE BiH SA REPUBLIKOM SRPSKOM I BRČKO DISTRIKTOM BOSNE I HERCEGOVINE

6.1. Međusobno pružanje pomoći između općine Neum sa Republikom Srpskom i Brčko Distrikтом BiH

Ova suradnja se odvija skladno izvodu iz Plana zaštite i spašavanja Federacije BiH a kako slijedi:

1. **Suradnja sa Republikom Srpskom u Bosni i Hercegovini** provodit će se sukladno odredbama Sporazuma o suradnji u ostvarivanju zadataka civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/01) koji je zaključen između Federalne uprave civilne zaštite i Republičke uprave civilne zaštite Republike Srpske u Bosni i Hercegovini kao potreba za praćenjem stanja koordinacije aktivnosti i međusobne pomoći u ostvarivanju zadataka civilne zaštite. Na taj sporazum dali su saglasnost Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 57. sjednici održanoj 05.10.2000. godine svojim aktom V.broj:250/2000, od 05.10.2000.godine i Vlada Republike Srpske na 29. sjednici održanoj 14.06.2001. godine svojim aktom broj: 02/1-020-1000/01, od 14.6.2001. godine, dok se ovi principi ne uspostave u državnom Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Prema tom sporazumu, Federalna uprava civilne zaštite i Republička uprava civilne zaštite u Bosni i Hercegovini obvezale su se da će međusobno surađivati i pružati pomoći u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih, kulturnih i drugih dobara od opasnosti i posljedica prirodnih nesreća, tehnoloških, ekoloških i drugih nesreća i opasnosti velikih razmjera koje ne poznaju međuentitetske crte razgraničenja, a naročito u:

- **Zajedničkom planiranju i provođenju preventivnih mjer zaštite** od poplava, zemljotresa, požara, radiološke opasnosti, zaraznih bolesti, tehnoloških i drugih nesreća i opasnosti u onom omjeru koliko je neophodno da se osigura i predupriredi nastajanja opasnosti, a ako se i dese da štetne posljedice djelovanja prirodne ili druge nesreće budu što manje.

U obzir se uzimaju samo one prirodne i druge nesreće koje svojim djelovanjem mogu ugroziti područja oba entiteta. To znači da je Federalna uprava civilne zaštite, dužna za sve prirodne i druge nesreće koje prema Procjeni ugroženosti Federacije BiH, mogu ugroziti i područje Republike Srpske, zajednički dogovoriti preventivne mjeru za te nesreće koje bi ugradili u svoje planove zaštite i spašavanja. Ista obveza prema Federaciji BiH odnosi se i na Republičku upravu civilne zaštite Republike Srpske.

U odnosu na Brčko Distrikt BiH postupaće se analogno.

Izvodi iz ovog plana dostaviće se rukovoditelju plana zaštite i spašavanja Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH.

- **Međusobnom obavještavanju o opasnostima, nastanku i posljedicama prirodnih i drugih nesreća**, što se vrši putem Federalnog operativnog centra civilne zaštite i Republičkog centra obavještanja i uzbunjivanja Republike Srpske. Entitske uprave civilne zaštite će se međusobno obavještavati o prirodnim i drugim nesrećama na svom području, naročito ako te nesreće prijete da ugroze područje drugog entiteta. To pitanje regulirano je u članku 3. Sporazuma, gdje su utvrđene procedure za međusobnu razmjenu informacija i obavještenja, kao i način razmjene podataka o potrebama i mogućnostima pružanja međusobne pomoći i u resursima, odnosno snagama i sredstvima za zaštitu i spašavanje. U tom smislu, utvrđena je i obveza uspostave direktnih komunikacijskih veza radi blagovremenog slanja, odnosno

PLAN ZAŠTITE OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA OPĆINE NEUM

primanja informacija o opasnostima i nesrećama, te utvrđena obveza određivanja odgovornih osoba za realiziranje aktivnosti na prijemu, odnosno davanju informacija, sadržaj te obavijesti i druga pitanja.

U odnosu na Brčko Distrikt BiH postupaće se analogno.

U dokumentu koji se odnosi na Federalni operativni centar civilne zaštite razrađen je način ostvarivanja veza i komunikacija, a izvode iz tog dokumenta poslati će se rukovoditelju plana zaštite i spašavanja Republike Srpske, te Brčko Distrikta BiH.

- međusobnoj pomoći u zaštiti, spašavanju i uklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Ta pomoć sastoji se u:

- upućivanju snaga civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja i pojedinaca iz jednog, na područje drugog entiteta, odnosno Brčko Distrikta BiH;
- davanju materijalne pomoći u zaštitnoj opremi i materijalno-tehničkim sredstvima potrebitim za zaštitu i spašavanje;
- upućivanju humanitarne i druge pomoći u područja pogodena prirodnom ili drugom nesrećom.

Pomoć se ostvaruje izravno, preko ravnatelja entitetskih uprava civilne zaštite i rukovoditelja Službe za civilnu zaštitu Brčko Distrikta BiH, a sukladno entitetskim planovima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planom zaštite i spašavanja Brčko Distrikta BiH.

Realizacija navedene pomoći vrši se putem zahtjeva za traženje pomoći. Taj zahtjev podnosi onaj entitet (ili Brčko Distrikt BiH) koji je pogoden prirodnom ili drugom nesrećom, kada ocijeni da mu je pomoć potrebna. Osnovni uvjet za traženje pomoći je da su prethodno iscrpljene vlastite mogućnosti za provođenje efikasne zaštite i spašavanja.

Zahtjev kojim se traži pomoć od drugog entiteta i Brčko Distrikta BiH treba sadržavati sljedeće podatke:

1. Ako se traže snage civilne zaštite, zahtjev treba da sadrži konkretnе vrste i broj postrojbi civilne zaštite, zatim vrste i broj službi zaštite i spašavanja koje su potrebne za zaštitu i spašavanje ili broj i vrste pojedinaca za izvršavanje određenih poslova u zaštiti i spašavanju;
2. Ako se traže materijalna sredstva, zahtjev treba da sadrži: vrste i količine zaštitne opreme, vrste i količine opreme i sredstava za spašavanje i vrste i količine humanitarne pomoći (hrana, odjeća, obuća, posteljina i slično). Veoma je važno da se u zahtjevu navedu konkretni podaci o navedenoj pomoći (vrsta, broj, količina i dr.), jer se samo na takav način zahtjev može riješiti. Entitet koji treba da da pomoć to može učiniti samo ako u zahtjevu stoje konkretne potrebe koje se traže.
3. Treba odrediti rok za dostavu pomoći i
4. Mjesto dostave, odnosno predaje pomoći.

Procedura pružanja pomoći je sljedeća:

1. Entitetska uprava civilne zaštite koja daje pomoć ili Služba za civilnu zaštitu Brčko Distrikta BiH dužna je u što kraćem roku obavijestiti drugu entitetsku upravu koja traži pomoć šta od tražene pomoći može osigurati, a šta ne može i u kom roku može tu pomoć isporučiti.

Tek nakon toga se pristupa isporuci, odnosno slanju pomoći u mjesto koje je navedeno u zahtjevu za pomoć.

2. Prelazak međuentitetske linije razgraničenja u vrijeme pružanja pomoći vrši se slobodno, bez zastoja i ograničenja. To važi i za prenošenje zaštitne opreme i sredstava za potrebe spašavanja i humanitarne pomoći uključujući i letjelice (helikoptere ili avione) i plovna sredstva koja se koriste za prelaz preko rijeka, jezera i mora) za prijevoz pripadnika postrojbi i službi zaštite i spašavanja. Korištenje tih letjelica i plovnih sredstava vrši se sukladno propisima entiteta.
3. Rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, prema Sporazumu podrazumijeva da pripadnici postrojbi civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja koje su angažirane kao pomoć u akcijama zaštite i spašavanja podliježu odgovarajućim zapovijedima organa strane - korisnika pomoći koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području.

Ti organi izdaju zadaće isključivo vođama spasilačkih ekipa strane – pošiljatelja pomoći, a pripadnici ekipa postupaju po zapovijedima vođe ekipe. To znači da pripadnici spasilačkih ekipa iz Republike Srpske ili Brčko Distrikta BiH, koji sudjeluju kao pomoć u akcijama spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, moraju poštovati odluke i zapovijedi stožera civilne zaštite koji na ugroženom području rukovodi akcijama zaštite i spašavanja.

4. Sigurnost osoba koje sudjeluju u akcijama pomoći u zaštiti i spašavanju (fizička zaštita, zaštite i pomoć tijekom izvođenja akcija zaštite i spašavanja) dužan je osigurati korisnik pomoći, što znači da u Federaciji BiH za osobe iz Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH, sigurnost osoba organizira i osigurava stožer civilne zaštite koji na ugroženom području rukovodi akcijama zaštite i spašavanja u suradnji sa organima uprave civilne zaštite koji postoje na tom području.
5. Plaćanje troškova pomoći i naknada štete (troškovi učešća u pružanju pomoći, troškovi korištenja opreme, troškovi učešća pravnih i fizičkih osoba, troškovi snabdijevanja gorivom i drugim potrošnim materijalima, troškovi smještaja i hitne medicinske pomoći sudionicima za vrijeme pružanja pomoći i drugi troškovi) uređeno je tako da entitetska uprava civilne zaštite ili Služba civilne zaštite Brčko Distrikta BiH koja vrši pružanje pomoći na području drugog entiteta ili Brčko Distrikta BiH sama snosi svoje troškove učešća u pružanju pomoći, kao i troškove uporabe, oštećenja ili gubitka opreme za spašavanje, što znači da nema pravo tražiti naknadu troškova za datu pomoć.

Ukoliko entitetska uprava ili Brčko Distrikt BiH – kao korisnik pomoći, ostvari djelimičnu ili potpunu naplatu troškova koji nastanu za vrijeme pružanja pomoći u spašavanju, dužna je o tome, odmah obavijesti pošiljatelja pomoći i izvršiti nadoknadu navedenih troškova koji su nastali za vrijeme pružanja pomoći.

U slučaju kada se radi pružanja pomoći angažiraju pravne ili fizičke osobe, troškove njihovog angažiranja snosi ona strana kojoj je takva pomoć potrebna.

6. U slučaju kada postrojbe civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja ili pojedinci koji sudjeluju u pružanju pomoći drugom entitetu ili Brčko Distriktu BiH, iscrpe zalihe goriva ili drugih potrošnih materijala koje su donijeli sa sobom (npr. materijali za gašenje požara, sanitetski materijal itd.), troškove njihovog daljeg snabdijevanja dužna je osigurati strana koja je koristila pomoć (korisnik pomoći).
7. Troškovi smještaja, ishrane i hitne medicinske pomoći pripadnicima postrojbi civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i drugim osobama koje sudjeluju u pružanju pomoći, padaju na teret strane koja koristi takvu pomoć.

6.2. Postupak u slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće na području Federacije Bosne i Hercegovine

1. Radi praćenja stanja i primanja obavijesti o opasnostima i nastanku prirodne i druge nesreće entitetske uprave i Služba za civilnu zaštitu Brčko Distrikta BiH uspostaviće direktnе međusobne veze, sa adresama i brojevima telekomunikacijskih sredstava veze (telefon, mobitel, faks) sa imenima osoba ovlaštenih i neposredno odgovornih za primanje i davanje obavještenja.
2. Obavijest o nastanku prirodne ili druge nesreće koju Federacija BiH (Federalna uprava civilne zaštite) dostavlja Republičkoj upravi civilne zaštite Republike Srpske i Službi civilne zaštite Brčko Distrikta BiH mora sadržavati opis nastale opasnosti ili nesreće i podatke o:
  - mjestu,
  - vremenu,
  - opsegu,
  - posjedicama i
  - poduzetim mjerama.
3. Kada snage i sredstva u Federaciji Bosne i Hercegovine nisu dovoljne za provođenje zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na područjima zahvaćenim prirodnom ili drugom nesrećom, Federalna uprava civilne zaštite će neizostavno obavijestiti Republičku upravu civilne zaštite i Službu civilne zaštite Brčko Distrikta BiH o potrebama i mogućnostima međusobnog pružanja pomoći u zaštiti i spašavanju i o snagama i sredstvima potrebitim za ostvarivanje zaštite i spašavanja.
4. Zahtjev za pomoć upućuje direktor Federalne uprave civilne zaštite, sukladno Federalnom planu zaštite i spašavanja.

5. Zahtjevom iz točke 4. mogu se od Republičke uprave civilne zaštite RS-a i Službe civilne zaštite Brčko Distrikta BiH tražiti sljedeće potrebe:
  - Postrojbe civilne zaštite spacializirane namjene;
  - Službe zaštite i spašavanja za izvršavanje specijalističkih zadataka u zaštiti i spašavanju;
  - Deminerski timovi za pomoć u operacijama spašavanja unesrećenih iz minskih polja (Operacija „Brzi odgovor“);
  - Pojedinci (eksperti, odnosno specijalno obučeni i osposobljeni pripadnici civilne zaštite ili drugih organa i pravnih osoba) za zaštitu i spašavanje;
  - Zaštitnu opremu i opremu i sredstva za spašavanje i
  - Humanitarnu pomoć (hrana, sredstva i oprema za zbrinjavanje, sredstva za održavanje osobne higijene i drugo).
6. Postrojbe i službe za spašavanje i pojedinci koji učestvuju u akcijama zaštite i spašavanja, uključujući i članove posade letjelica i plovnih sredstava, mogu slobodno, bez zastoja i ograničenja prelaziti međuentitetsku liniju razgraničenja i prenositi zaštitnu opremu i sredstva za spašavanje, kao i sredstva potrebna za njihovo snabdijevanje i djelovanje, te sredstva humanitarne pomoći.
7. Letjelice i plovna sredstva mogu se upotrebljavati za hitne prijevoze pripadnika snaga koji učestvuju u akciji zaštite i spašavanja i druge potrebe u zaštiti i spašavanju, suglasno Sporazumu, te važećim propisima strana i procedurama EUFOR-a.
8. Za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja na području Federacije BiH postupa se po Zakonu o zaštiti i spašavanju Federacije BiH, a zadaci ekipama koje Republička uprava civilne zaštite ili Služba civilne zaštite Brčko Distrikta BiH uputi kao pomoć u spasilačkim aktivnostima, povjeravaju se isključivo voditeljima spasilačkih ekipa strane pošiljaoca koji će svoje osoblje upoznati s pojedinostima njihovog izvršenja.
9. Ostala pitanja koja se odnose na način ostvarivanja zaštite i pomoći osoblju koje Republička uprava civilne zaštite ili Služba civilne zaštite Brčko Distrikta BiH uputi kao pomoć Federalnoj upravi civilne zaštite uređena su Sporazumom koji je sastavni dio dokumenta Federalnog plana zaštite i spašavanja

6.3. Ostvarivanje saradnje sa Brčko distrikтом Bosne i Hercegovine

Pošto ovo pitanje nije pravno uređeno aktom o provođenju međusobne saradnje u zaštiti i spašavanju (čeka se donošenje državnog Zakona o zaštiti i spašavanju), saradnja će se ostvarivati analogno proceduri koja je utvrđena sa Republikom Srbkom.

To znači da će se po načelu solidarnosti i pružanja međusobne pomoći sukladno realnim mogućnostima, provoditi međusobna suradnja u svim situacijama kada je takva pomoć potrebita Federaciji BiH, odnosno Brčko Distriktu BiH.

Uspostavljanje kontakta sa institucijama Brčko Distrikta BiH vršit će se putem:

- Odsjeka (centra) osmatranja i obavještavanja Brčko distrikta BiH ili
- Izravno sa Odjeljenjem za javnu sigurnost, u čijem je sastavu Odsjek za zaštitu od požara i civilnu zaštitu, koji je situiran u sastavu Ministarstva za javnu sigurnost Brčko Distrikta BiH.

U nadležnosti tog ministarstva, odnosno odsjeka su: poslovi zaštite od požara, zaštite od elementarnih nepogoda, kao i akcidentnih situacija, auto nesreće i ostale nesreće,

osiguranja u okviru svoje registrirane djelatnosti prigodom masovnog okupljanja stanovništva, pokretanje aktivnosti na organiziranju, održavanju dragovoljnog vatrogastva, te uvezivanje istog u cjelokupni sustav zaštite od požara stanovništva i imovine Brčko Distrikta, afirmiranje službe civilne zaštite, njeno kadrovsко i materijalno jačanje, povezivanje sa upravama civilne zaštite u entitetima, organiziranje i edukacija stanovništva po mjesnim zajednicama i poduzećima u slučaju pojave elementarne nepogode kao i daljnje materijalno i kadrovsко jačanje, te potpuno afirmiranje operativnog centra civilne zaštite.

Institucija	Rukovodilac	Adresa	Telefon
Odjel za javnu sigurnost	Uroš Vojnović	Bulevar mira 1, 76100 Brčko	049240814
Odsjek za zaštitu od požara i spašavanje	Ljuban Ilijić	Bosne srebrene bb, 76100 Brčko	049215148
Odsjek za osmatranje, obavlještanje i fizičko- tehničko osiguranje	Vedad Pazarčević	Bosne srebrene bb, 76100 Brčko	049211022

Analognom procedurom poštujući Sporazume i propise kojima je regulirana ova saradnja za slučaj potrebe Općina Neum će primjereno postupiti.

7. NAČIN IZRADE, USKLAĐIVANJA, DONOŠENJA, AŽURIRANJA I ČUVANJA PLANA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

7.1. Način izrade Plana zaštite i spašavanja

Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća izrađen je na osnovu sljedećih dokumenata:

1. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 24/04 i 38/06);
3. Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća općine Neum, broj: _____ od _____ godine;
4. Programa razvoja zaštite i spašavanja („Službene novine općine Neum“ broj: _____);
5. Pravilnika o organiziranju službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine Federacije BiH“ broj 77/06)
6. Drugih stručnih podloga.

7.2. Usklađivanje plana zaštite i spašavanja

Usklađivanje plana zaštite i spašavanja sastoji se u tome da se plan zaštite nižeg organa vlasti i pravne osobe uskladi sa planom zaštite višeg organa vlasti, na sljedeći način:

1. Plan zaštite i spašavanja Općine usklađuje se sa Planom zaštite i spašavanja Županije;
2. Plan zaštite i spašavanja javnog poduzeća Općine usklađuje se sa Planom zaštite i spašavanja Općine.

U cilju rješavanja pitanja usklađivanja Planova zaštite i spašavanja, moraju se dostavljati odgovarajući izvodi iz Plana zaštite i spašavanja i to:

- Općinska služba civilne zaštite dužna je dostaviti izvod iz Plana zaštite i spašavanja Općine, javnim poduzećima Općine ako su u tom planu utvrđeni zadaci za ta poduzeća.
- Dostavljanje izvoda iz Plana zaštite i spašavanja vrši se najkasnije u roku od 30 dana od dana kada je Općinski načelnik donio Općinski Plan zaštite i spašavanja.

U izradi Općinskog Plana zaštite i spašavanja učestvuju Općinske službe za upravu svaka iz svoje nadležnosti skladno Programu rada na izradi Općinskog Plana zaštite i spašavanja kojeg je donio Općinski načelnik.

7.3. Donošenje Plana zaštite i spašavanja

Općinski Plan zaštite i spašavanja donosi Općinski načelnik na prijedlog Općinske službe civilne zaštite, usaglašen sa Općinskim službama za upravu.

Realizaciju mjera zaštite i spašavanja i drugih zadataka utvrđenih u Planu, vrše sve Općinske službe za upravu i drugi organi Općinske uprave, svaka u oblasti za koju su osnovane, a koordinaciju aktivnosti na vršenju tih zadataka ostvaruje Služba civilne zaštite.

7.4. Ažuriranje Plana zaštite i spašavanja

Plan zaštite i spašavanja podliježe obvezi ažuriranja koje se vrši onda kada se u Procjeni ugroženosti ili Programu razvoja zaštite i spašavanja izvrše odgovarajuće izmjene suštinskog karaktera koje utječu na promjene rješenja utvrđenih u Planu zaštite i spašavanja.

Ažuriranje se odnosi i na sve izmjene podataka koje se dese u pojedinim prilozima Plana zaštite i spašavanja, kao što su personalne evidencije, promjene adresa, brojeva telefona, ukidanje ili osnivanje pojedinih postrojbi civilne zaštite ili službi zaštite i spašavanja i drugi podaci.

Ažuriranje Plana zaštite i spašavanja vrši se po proceduri koja je propisana za donošenje Plana zaštite i spašavanja, a izmjene vrši Općinska služba civilne zaštite.

7.5. Čuvanje Plana zaštite i spašavanja

Općinski Plan zaštite i spašavanja čuva se u prostorijama Općinske službe civilne zaštite.

Općinski Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća izrađen je na temelju Uredbe o sadržaju i načinu izrade Planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 23/04)

ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Plan stupa na snagu ovjerom Općinskog načelnika općine Neum.

**NAČELNIK OPĆINE
NEUM**

BIBLIOGRAFIJA

A. ZAKONI

1. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu (Službene novine Federacije BiH, broj: 64/09)
2. Okvirni zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini (Službene novine BiH, broj: 50/08)
3. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća (Službene novine Federacije BiH, broj: 39/03 i 22/06)
4. Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH, broj: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10)
5. Zakon o saobraćaju eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova (Službene novine BiH broj: 38/89 i 36/90)
6. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara (Službene novine Federacije BiH, broj: 8/11)
7. Metodologija za izradu procjene ugroženosti od požara (Službene novine Federacije BiH, broj: 8/11)

B. KNJIGE

8. Blagoje Ilić: Taktika gašenja požara, Vatrogasni savez Srbije
9. Dragoljub Stojanović: Zaštita od požara i eksplozija, Sarajevo, 1988.
10. Gordana Delez; Vlasta Obuljen: Hemijske štetnosti, Zagreb, 1973.
11. Esad Hadžiselimović; Nikola Klen: Požarna karakterizacija materijala i elemenata građevinskih konstrukcija, Sarajevo, 1991.
12. Marinović: Električni uređaji i instalacije za eksplozivnu atmosferu plinova i para, Zagreb, 1991.
13. Sreto Trivaković: Opasnost od požara i eksplozije i mjere sigurnosti kod primjene tečenih naftnih plinova-propana, butane i njihove smjese, u opštoj i ličnoj potrošnji plina, Institut zaštite na radu Sarajevo, juni 1978
14. Karaba: Priručnik za protiveksplozijsku zaštitu električnih uređaja, opreme i instalacija, Građevinska knjiga, Beograd, 1986.
15. Tehnički priručnik "Rade Končar", Zagreb, 1980.
16. Tadić Zdenko, Zaštita i spašavanje u Federaciji BiH, Printcom Tuzla, Tuzla, 2013.
17. Marijan, E. Mileosunić, M. Matasović, V. Obuljen, T. Slavić, J. Škorja, I. Zulfikarpašić: Protueksplozijska zaštita električnih uređaja, ZOPE 76, Zagreb
18. P.A. Kittle: Flammability of plastic and polymers used as alternate daily covers, Rusmar Inc., 1993.

C. PRAVILNICI, UPUTSTVA I STANDARDI

19. Pravilnik o tehničkim propisima o gromobranima (Službene novine SFRJ, broj: 13/68)
20. Pravilnik o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara (Službene novine Federacije BiH, broj: 87/11)
21. Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona (Službene novine SFRJ, broj: 53/88)
22. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu od statičkog elektriciteta (Službene novine SFRJ, broj: 62/73)
23. Pravilnik o jugoslovenskim standardima za protueksplozijsku zaštitu (Službene novine SFRJ, broj: 18/81, 31/82 i 4/87)
24. Pravilnik o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištenju i pretakanju zapaljivih tečnosti (Službene novine SFRJ, broj: 20/71 i 23/71)
25. Pravilnih o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara (Službene Novine SFRJ, broj: 24/87)
26. Pravilnik o tehničkim normativima za projektovanje, građenje, pogon i održavanje gasnih kotlarnica (Službene novine SFRJ, broj: 10/90 i 52/90) i Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o tehničkim normativima za projektovanje, građenje i održavanje plinskih kotlarnica (Službene novine Federacije BiH, broj: 26/97)
27. Pravilnik o tehničkim normativima za stanice i kompresore (Službene novine SFRJ, broj:

32/74)

- 28. Pravilnik o opštim mjerama zaštite na radu za građevinske objekte i radne i pomoćne prostorije (Službene novine SRBiH, broj: 5/88)
- 29. S-bilten, Bilteni komisije za ispitivanje S uređaja, Zagreb
- 30. Preporuka za smanjenje opasnosti od statičkog elektriciteta (NFPA 77-66)
- 31. BAS CEN/TR 12101-4:2008
- 32. BAS CEN/TR 14568:2008
- 33. BAS EN 14044/AC:2008
- 34. BAS EN 14339:2008
- 35. BAS EN 14384:2008
- 36. BAS EN 1866:2008
- 37. BAS EN 3-8:2008
- 38. ISO-22301